

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bc. Marek Slabý

Olympiáda v Soči 2014 v dobovém tisku

Diplomová práce

Praha 2015

Autor práce: **Bc. Marek Slabý**

Vedoucí práce: **PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

SLABÝ, Marek. *Olympiáda v Soči 2014 v dobovém tisku*. Praha, 2015. 97 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Abstrakt

Tématem výzkumu jsou XXII. zimní olympijské hry v Soči 2014 a jejich reflexe v českém dobovém tisku. Cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem o hrách referovala vybraná česká periodika, resp. do jaké míry se v obsahu jim věnovaném objevovala problematická témata a kontroverze, které jejich přípravu doprovázely a které často souvisely s poměry v pořadající zemi - v Rusku. Sledovaným obdobím je září 2013 až začátek března 2014, tedy šest měsíců před samotnou olympiádou a týden po ní, a jedná se o deníky Mladá fronta DNES, Lidové noviny a Právo. Zástupci nedenních periodik budou týdeníky Respekt a Týden. Výsledky analýzy jednotlivých periodik pak budou porovnány.

Práce je rozdělena do dvou částí - v první je popsán kontext a pozadí příprav olympiády v Soči, druhá je pak věnována samotnému výzkumu.

Abstract

The topic of this thesis is the reflection of XXII Olympic Winter Games in the Czech contemporary press. The aim is to find out in what way the selected press reported about it, more precisely to what extent it informed about the problematic and controversial aspects of its preparation in the period before and during the games. The analyzed period was set to be September 2013 - March 2014 and the chosen daily press includes Mladá fronta DNES and Lidové noviny as representants of rather right wing press, and Právo as a representant closer to the left side of the political spectrum. Weekly press in the analysis includes Týden and Respekt.

The thesis is divided into two parts. The first one describes the background of the preparations of the olympic games in Sochi and its context, the second one contains the analysis itself.

Klíčová slova

Soči, Olympijské hry, Rusko, dobový tisk

Keywords

Sochi, Olympics, Russia, contemporary press

Rozsah práce: 284 044 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 14. 5. 2015

Bc. Marek Slabý

Poděkování

Rád bych poděkoval PhDr. Petru Bednaříkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné připomínky a trpělivost.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Slabý Marek

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2012

E-mail diplomantky/diplomanta:

mdowner@seznam.cz

Studijní obor/forma studia:

Mediální studia, prezenční forma

Razítko podatelny:

Předpokládaný název práce v češtině:

Olympiáda v Soči 2014 v dobovém tisku

Předpokládaný název práce v angličtině:

Sochi 2014 Olympics in the Czech Contemporary Press

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2014/2015

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

XXII. zimní olympijské hry byly od samého začátku, tedy od oznámení Soči jako hostitelského města, velmi sledovanou událostí. Důvodem nebyla velká sportovní očekávání, ale zejména situace a poměry v hostitelské zemi - Ruské federaci. O olympiádě a přípravách na ni tak bylo v médiích velmi často referováno právě v souvislosti s kontroverzemi a problémy současného Ruska, ať už se jednalo o potlačování svobody slova, utlačování menšin obyvatel anebo kontroverze ohledně příprav olympiády samotné. Bude zajímavé sledovat, do jaké míry se tyto nesportovní aspekty promítaly do mediální reflexe olympijských her, tedy fenoménu, který si od svých počátků klade za cíl být spíše apolitickou událostí.

Toto téma ještě nebylo zpracováno.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Tématem výzkumu jsou XXII. zimní olympijské hry v Soči 2014 a jejich reflexe v českém dobovém tisku. Cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem o hrách referovala vybraná česká periodika, resp. do jaké míry se v obsahu jim věnovaném objevovala tematika poměrů a kontroverzí současného Ruska jakožto hostitelské země. Sledovaným obdobím bude září 2013 až zhruba polovina března 2014, tedy šest měsíců před samotnou olympiádou a týden po ní, a bude se jednat o deníky Mladá fronta DNES, Lidové noviny a Právo. Zástupci nedenních periodik budou týdeníky Respekt a Týden. Pro zajímavé srovnání mezi sledované deníky zařadím také Sport, který by se (jako čistě sportovní periodikum) teoreticky neměl jinými než sportovními aspekty olympiády zabývat.

Základní výzkumná otázka:

Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?

Odvozené výzkumné otázky:

Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nesportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?

Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?

Zastávala k problematickým tématům jednotlivá periodika odlišné postoje?

Věnoval se ve svých příspěvcích o Soči problematickým nesportovním tématům také deník Sport?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou

charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod

1.2 Výzkumné téma

1.3 Cíl výzkumu

1.3.1 Metoda výzkumu

1.3.2 Výzkumné otázky

2. Poměry v současném Rusku

3. XXII. zimní olympijské hry v Soči

3.1 Kulturní, politický a společenský kontext

3.2 Kontroverze v souvislosti se situací v Rusku

4. Analýza vybraných periodik

4.1 Reflexe her v Mladé Frontě DNES

4.2 Reflexe her v Lidových novinách

4.3 Reflexe her v Právu

4.4 Reflexe her v deníku Sport

4.5 Reflexe her v týdeníku Respekt

4.6 Reflexe her v týdeníku Týden

4.7 Komparace výsledků analýzy jednotlivých periodik

5. Závěr

6. Seznam literatury

7. Seznam příloh

8. Přílohy

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Mladá fronta DNES, Lidové noviny, Právo, Respekt, Týden, Sport (vše zaří 2013 - březen 2014)

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Pro potřeby této diplomové práce bude použita komparativní a do určité míry kvalitativní analýza vybraných článků. Objektem analýzy budou články, úvahy, komentáře a reportáže o olympijských hrách v Soči, s výjimkou článků referujících o samotných sportovních výkonech a výsledcích.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

SHIRAEV, E.: *Russian Government and Politics. Comparative Government and Politics*, Palgrave, Macmillan 2010

Tato publikace se zabývá okolnostmi a následky znovuzvolení Vladimira Putina do prezidentského úřadu v roce 2012.

HELLEVIG, Jon. *Putin's New Russia*. Washington: Kontinent USA, 2012. ISBN 978-0-9883137-1-2.

Jon Hellevig a kolektiv autorů přináší pohled nezávislých západních pozorovatelů na Rusko pod vedením Vladimira Putina. Kniha se poměrně ostře vyhrazuje vůči líčení ruského systému západními médii a klade si za cíl informovat o skutečné povaze fungování ruské společnosti.

BACON, Edwin. *Contemporary Russia*. 2nd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2010, xii, 239 p. ISBN 978-023-0223-714.

Tato publikace v obecné rovině popisuje ruskou politickou, ekonomickou a společenskou situaci. Zvláště se pak zaměřuje na období Putinova a Medveděvova prezidentství.

LUCAS, Edward. *Nová studená válka, aneb, Jak Kreml ohrožuje Rusko i Západ.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2008, 302 s. Tajný archiv. ISBN 978-802-0418-791.

Jedná se o publikaci respektovaného východoevropského korespondenta a komentátora listu The Economist odhalující pozadí snah a aktivit putinovského Ruska. Díky mnohaletým zkušenostem a kontaktům autor dává nahlédnout do kremelského zákulisí.

KOLIŠ, Jiří, Milan TESAŘ a Michal ŠUBRT. *Soči 2014: oficiální publikace Českého olympijského výboru : [XXII. zimní olympijské hry v Soči 2014].* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014, 334 s. ISBN 978-80-204-3287-2.

Jedná se o oficiální publikaci, která poskytne základní fakta o olympijských hrách v Soči.

Jelikož se jedná o velmi nedávné téma a knižní publikace, věnující se problematice olympijských her v Soči, v podstatě neexistují, k rešerši o tématu budou pravděpodobně zásadní elektronické zdroje.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KHRUSHCHEV, Kirill. *Postoje obyvatel RF k zimním olympijským hrám v Soči 2014,* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2013. 86 stran, 8 stran příloh. Vedoucí diplomové práce: PhDr. Vladimír Janák, CSc.

BENEŠOVÁ, Barbora. *Zimní olympijské hry v Soči (Sportovní terminologie).* Olomouc, 2014. bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKST SCHVALUJE VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

Úvod	3
Teoretická část	5
1. Stručná historie olympijských her	5
1.1. Zimní olympijské hry.....	6
1.2. Zimní olympijské hry v Soči	6
1.2.1. Charakteristika Soči	7
1.2.2. Proces výběru hostitelského města.....	8
1.2.3. Přípravy her v Soči	9
1.2.4. Průběh her	10
2. Rusko a olympiáda v Soči	11
2.1. Prezident Vladimir Putin v souvislosti s olympiádou.....	20
3. Kontroverze a problematické okolnosti příprav olympijských her v Soči	24
3.1. Ekonomické faktory, náklady a překročení rozpočtu	26
3.2. Korupce.....	27
3.3. Potlačování lidských práv	30
3.4. Ochrana životního prostředí.....	33
3.5. Stavba olympijského areálu.....	34
3.6. Odstřel psů	35
3.7. Čerkesové	35
3.8. Bezpečnost	36
4. Důsledky olympijských her v Soči.....	38
Výzkumná část.....	40
5. Téma a cíle výzkumu	40
5.1. Výzkumné otázky.....	40
5.2. Metoda výzkumu	41
6. Reflexe olympiády v Soči v Mladé frontě DNES	42
6.1. Shrnutí	56
7. Reflexe olympiády v Soči v Lidových novinách.....	57
7.1. Shrnutí	65
8. Reflexe olympiády v Soči v deníku Právo	66
8.1. Shrnutí	72
9. Reflexe olympiády v Soči v týdeníku Týden	73
9.1. Shrnutí	75
10. Reflexe olympiády v Soči v týdeníku Respekt	75

10.1. Shrnutí (Respekt)	78
11. Komparace vybraných periodik a jejich reflexe olympiády v Soči.....	79
Závěr	84
Summary	86
Zdroje	87
Literatura	87
Odborné články	87
Online zdroje	88
Periodika	95
Seznam příloh	97
Přílohy:.....	98

Úvod

XXII. zimní olympijské hry byly od počátku bedlivě sledovanou a pochybnosti vyvolávající událostí. Ačkoli olympiáda samotná proběhla během oněch dvou únorových týdnů bez větších problémů, v podstatě celý proces přípravy provázely kontroverze, které z drtivé většiny vycházely z chování a postupů hostitelské země, tedy Ruské federace. Západní média (včetně českých) byla a priori skeptická k vidině Ruska, dle jejich mínění nedemokratické země v mnoha ohledech, jako hostitele jedné z organizačně nejnáročnějších událostí na světě, jejíž význam tkví zejména právě v hodnotách, jako je svoboda, rovnoprávnost a férovost. Okolnosti, které přípravu her doprovázely, tak západní pozorovatele v jejich názorech jenom utvrzovaly – počínaje diskutabilní vhodností přímořského města pro zimní olympiádu, mnohonásobným překročením rozpočtu, nejasným využitím olympijského areálu po skončení her, a konče některými ruskými zákony či nařízeními, které se do her posléze promítly. Všechny tyto události se nevyhnutelně podepsaly do způsobu, jakým o olympijských hrách v Soči referovala média po celém světě, protože problematickým tématům se jednoduše nedalo vyhnout. Někdy se dokonce mohlo zdát, že pro média je samotný sport v Soči až druhotné téma. Tyto olympijské hry se tak staly mediálně velmi zpolitizovanými a v mediálních obsazích se v mnoha případech prolínala sportovní a politická rovina.

Zjistit, do jaké míry byly zimní olympijské hry v Soči v českém tisku zobrazovány v souvislosti s problémy, kontroverzemi a okolnostmi, které doprovázely jejich přípravu, je právě cílem této práce. Pro výzkum jsem vybral zástupce seriózního tisku – deníky Mladá fronta DNES, Lidové noviny a Právo; z týdeníků jsem vybral Týden a Respekt.

V analýze se zaměřím na zprávy, úvahy, komentáře a reportáže v období září 2013, tedy šest měsíců před začátkem her, až začátek března 2014, resp. týden po jejich skončení. Zcela záměrně vynechám články týkající se čistě sportovních výsledků, protože ty nejsou pro tuto práci relevantní. Bude zajímavé sledovat, do jaké míry se problematickým tématům český tisk věnoval a kterým nejvíce. Po domluvě s vedoucím práce jsem se odklonil od tezí a z analýzy vynechal deník Sport. Během rešerše a zpracovávání materiálu se totiž ukázalo, že výběr článků relevantních pro analýzu by byl velmi problematický, a to vzhledem k charakteru sportovního deníku - zmínky o Soči totiž obsahovalo velké množství textů o sportovních výsledcích apod., přičemž klíč, dle kterého jsem články do analýzy zahrnoval, by tedy v případě Sportu nebyl jednoznačně aplikovatelný. Celkové množství článků je navíc v případě ostatních tiskovin skutečně velké a v případě zpracování všech periodik, které jsem v tezích uvedl, by se rozsah práce nepochybně dostal k hranici dvou set normostran. Z toho důvodu tak deník Sport do výzkumu nezahrnuji.

Předem je třeba zmínit, že poměry v Rusku a vnímání Ruska jako státu je značně

diskutabilní téma. Je to stát, který je i po desetiletích od konce studené války západními zeměmi považován za režim s nedemokratickými praktikami a válečnými sklony. Ačkoli se obavy o problémovém průběhu her nenaplnily, jen několik týdnů po jejich skončení se Rusko, a potažmo prezident Putin, stalo zásadním protagonistou dění na Ukrajině, čímž svou image u svých odpůrců nevylepšilo. Ve stínu tohoto konfliktu, který v době vzniku této práce není ani zdaleka u konce, je o to důležitější vyvarovat se subjektivně zabarveným hodnotícím hlediskům. Termíny typu „západní média“ nebo „západní země“ tak používám čistě utilitárně.

Vzhledem k tomu, že jsou olympijské hry v Soči velmi nedávnou událostí, logicky k nim neexistuje žádná nebo velmi omezená literatura. Také interpretace poměrů v Rusku je záležitost extrémně složitá a nelze vycházet z objektivních faktů, protože ty lze jen těžko definovat. Proto jsem do jisté míry pozměnil koncepci teoretické části práce, která se dle tezí měla více zabývat samotnou politickou a společenskou situací v Rusku. Vzhledem k zaměření práce jsem od tohoto postupu a uvedené literatury po domluvě s vedoucím práce upustil, protože takový výklad by vyžadoval spíše samostatnou politologickou práci - je to téma, které zdaleka nemá jasná východiska a které je jen těžko popsatelné. Proto jsem se v úvodní části zaměřil jen na ty aspekty, které se olympiády v Soči bezprostředně týkají.

Téma je nicméně tak zajímavé a aktuální, že jsem se mu rozhodl věnovat i přes tato omezení. Je to záležitost, kterou se snaží odborníci a vlastně celá společnost teprve rozklíčovat. V dnešní době je běžné, že se tak děje zpravidla právě na základě mediálních obsahů, protože právě média nám okolní svět zprostředkovávají – z toho důvodu je pro tuto práci cennější situaci popsat právě na obrazu, který o celé problematice vytvářela média. V případě teoretické části, nastiňující jednotlivé aspekty problematiky, budu tedy z výše uvedených důvodů většinou vycházet z obsahu zahraničních, zejména elektronických médií. V druhé části se pak budu věnovat vybraným českým periodikům a budu zaznamenávat, jakým způsobem o olympijských hrách v Soči referovala v souvislosti s výše zmíněnými problémy a kontroverzemi.

Teoretická část

1. Stručná historie olympijských her

Historicky první olympijské hry se odehrály v roce 776 př.n.l. v řecké Olympii, ačkoli toto datum není zcela přesné a slouží spíše jako orientační údaj. Kdo a proč hry založil, není zcela známo; různé báje tuto roli přisuzují buď Peloplovi nebo Héraklovi. Jejich účel ovšem zřejmý byl – závodilo se na počest nejvyššího řeckého Boha Dia, jehož sídlo na hoře Olymp dalo také název místu konání her. Samotná Olympie nebyla městem, ale spíše posvátným okrskem s různými sportovními zařízeními.¹ Rozhodně také nebyly první pravidelnou sportovní událostí v Řecku – již před tímto datem se na řeckém území konalo mnoho druhů pravidelných sportovních klání, některé z nich zřejmě i každoročních, zatímco olympijské hry probíhaly jednou za čtyři roky. Zpočátku měly lokální charakter a sestávaly v podstatě z jedné disciplíny, a to běhu; až postupem let se přidávaly další druhy sportů, stejně tak se rozšiřoval okruh účastníků také mimo peloponéské městské státy. Významným prvkem původních her tkví v tradici, dle které během her platil stav míru, který dodržovaly všechny řecké státy. Na řeckém území tak byly během her zakázány války (a také popravy), čili již od počátku byly olympijské hry symbolem míru. Během své více než tisícileté historie pak přečkaly mnoho změn, způsobených zejména mocenskými a politickými okolnostmi (vzestup a pád jednotlivých městských států a zejména římského impéria) než byly definitivně ukončeny římským císařem Theodesiem I., který v roce 394 n.l. oficiálně zakázal všechny pohanské tradice a svátky. Chrámy a sportoviště v Olympii byly zbořeny a o jejich zbytky se o staletí později postaralo zemětřesení.

Olympijské hry v podobě, v jaké je známe dnes, jsou dílem iniciativy francouzského pedagoga Pierra de Coubertina. Jejich zrod nebyl úplně jednoduchý, Coubertin několik let usiloval o zajištění financí a také podpory mocenských autorit a zástupců různých států, zejména pak řeckého království, kde se dle tradice měly hry odehrávat. Jeho snaha byla úspěšná - nakonec ho podpořilo celých 34 zemí - a tak byl svět v roce 1896 svědkem prvních novodobých olympijských her v řeckých Aténách. Něco málo přes tři stovky sportovců tehdy soutěžilo v devíti disciplínách. I když další ročníky provázely menší či větší komplikace, kromě válečných let 1916, 1940 a 1944 se hry až do dnešních dní konají dle tradice jednou za čtyři roky.

¹ SOMMER, Jiří. *Malé dějiny sportu aneb o sportech našich předků*. Vyd. 1. Olomouc: Fontána, 2003. 273 s. ISBN 8073361167. s. 43

1.1. Zimní olympijské hry

Historie zimní odnože olympijských her sahá do roku 1924, kdy se pod záštitou Mezinárodního olympijského výboru na úpatí hory Mont Blanc v letovisku Chamonix konal tzv. Týden zimních sportů, který měl sloužit jako jakási přehra k chystaným osmým letním hrám v Paříži. Akce se stala natolik úspěšnou, že byla na následujícím olympijském kongresu v Praze uznána jako první zimní olympiáda (i když některé zimní sporty byly součástí letních her již v minulosti). V prvních dekádách se tak zimní hry konaly ve stejném roce jako jejich letní protějšky a závodilo se v pěti tradičních sportech. Zajímavostí také je, že číslování zimních her zahrnuje i ročníky, které se vinou válek nekonaly.² Posledním rokem, kdy se letní i zimní hry konaly zároveň, je 1992, kdy se závodilo ve francouzském Albertville; další olympijské klání se tak odehrálo již v roce 1994.

1.2. Zimní olympijské hry v Soči

Vyhlášení Soči hostitelským městem bylo význačné ve více ohledech. Předně šlo teprve o druhé olympijské hry na území Ruska od letní olympiády v Moskvě v roce 1980, což hrálo vzhledem k faktu, že Rusko (resp. Sovětský svaz) je v historii her jedním z nejúspěšnějších účastníků, velkou roli při rozhodování olympijské komise. Velká očekávání se také na Soči kladla vzhledem ke zmiňované olympiádě v Moskvě, která byla zásadním způsobem poznamenána reakcí na sovětskou invazi do Afghánistánu roku 1979 – Spojené státy v čele s tehdejším prezidentem Jimmy Carterem veřejně oznámily, že pokud Sovětský svaz do měsíce nestáhne své vojáky z afghánského území, USA se prvních olympijských her ve východním bloku nezúčastní.³ Ačkoli se hlava Mezinárodního olympijského výboru Lord Killanin snažil situaci vyřešit a olympiádu v Moskvě „zachránit“, Carterově administrativě se podařilo vyvinout velký tlak na množství ostatních zemí – rovných 65 států, včetně Japonska, Západního Německa, Kanady a Číny,⁴ tak nakonec hry v Moskvě bojkotovaly úplně nebo částečně. Některé země (např. Velká Británie) vyslaly menší počet účastníků, než původně zamýšlely, a někteří sportovci závodili pod „univerzální“ olympijskou vlajkou, nikoli pod vlajkou svých zemí. Tato událost pak naopak vedla k sovětskému bojkotu následujících her, konaných v roce 1984 v Los Angeles, ke kterému se připojilo dalších třináct zemí východního bloku a sovětských spojenců. Ačkoli sovětské špičky deklarovaly, že se her nezúčastní z bezpečnostních důvodů, jen málokdo pochyboval o tom, že se jedná o odplatu za bojkot

² SOMMER, Jiří. *Malé dějiny sportu aneb o sportech našich předků*. Vyd. 1. Olomouc: Fontána, 2003. 273 s. ISBN 8073361167. s. 268

³ SMITH, Terence. The President Said Nyet. *The New York Times* [online]. 2004 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/packages/html/sports/year_in_sports/01.20.html

⁴ DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7. s. 82

předchozích her v Moskvě. Nepravdivost výroků o bezpečnosti budiž fakt, že se sportovcům ze země, která se jako jediný zástupce východního bloku her se zúčastnila, totiž Ceaușescova Rumunska, nestalo nic mimořádného.

Jak je vidno, hry v Soči nebyly zdaleka první olympiádou, do kterých se promítly geopolitické události. Dovolím si zajít ještě dál – konflikt na Ukrajině, který eskaloval v roce 2014, totiž nabízí zajímavou analogii. Je velmi zajímavou otázkou, zda by se události podobné bojkotu her v Moskvě nestaly v případě, že by se hry v Soči odehrávaly po začátku ukrajinské krize a ruských kroků, které jsou velmi často označovány za nedemokratické, a zejména po připojení Krymu, které většina států označuje za anexi. Ekonomické sankce, které na Rusko v roce 2014 uvalovaly západní státy v čele s Evropskou unií, pak lze vnímat jako analogii k bojkotu olympijských her.

Pro samotné Soči byla chystaná olympiáda zásadní událostí. Jelikož toto přímořské letovisko před vyhlášením hostitelského města nebylo v podstatě vůbec na takovou akci vybaveno, bylo třeba investovat ohromné finanční prostředky nejen do stavby sportovišť a areálů, ale také do samotné infrastruktury, kanalizace, vodovodů nebo elektráren. Právě tento fakt se stal jedním z nejdiskutovanějších aspektů při vyhlášení hostitelského města, přičemž stejně validní se zdají být oba protichůdné argumenty – totiž že tyto investice učiní ze Soči významné sportovní centrum a město samotné z toho bude těžit, kritika naopak označovala realizaci tak obrovského projektu v podstatě od nuly za nesmyslnou. Soči tedy díky olympiádě prošlo zásadní proměnou a revitalizací. Nicméně stalo se tak za cenu masivního překročení rozpočtu, v jehož důsledku se poměr mezi financováním soukromým sektorem a státem přehoupnul výrazně na stranu státu, čili obrovské výdaje ve výsledku zaplatí ruští daňoví poplatníci.

1.2.1. Charakteristika Soči

Ruské město Soči se nachází v oblasti mezi pobřežím Černého moře a pohořím Kavkazu zvané Krasnodar, nedaleko od hranic se sousední Gruzii a problémovou oblastí Abcházie a Jižní Osetie. Město se nachází 1600 kilometrů od Moskvy a je významné svou délkou, protože se všemi svými předměstskými oblastmi čítá necelých 105 km.⁵ Celková rozloha sočské aglomerace je 3502 km², což z něj činí největší aglomeraci v Ruské federaci. Počet stálých obyvatel dosahuje zhruba 360 tisíc. Jako jedno z mála ruských měst leží v subtropickém pásu, takže v kontrastu se zbytkem Ruska jsou v Soči horká léta a mírné zimy.

⁵ Sochi city, Russia (Sochy). [Http://russiatrek.org](http://russiatrek.org) [online]. 2013 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://russiatrek.org/sochi-city>

Administrativně je město rozděleno do čtyř správních oblastí - Tsentralny, Lazarevsky, Khostinsky and Adlersky.

Historicky obývaly Krasnodarskou oblast mnohé etnické skupiny a národy. První ruské osídlení se datuje do roku 1838, kdy probíhala ruská expanze k pobřeží Černého moře. Ta měla za následek tzv. Kavkazskou válku, která skončila po čtyřiceti sedmi letech vítězstvím Rusů a odsunem původních obyvatel zejména do Turecka. Název Soči vznikl v roce 1896 a status města mu byl přirknut o 21 let později. Již v této době bylo Soči známo a vyhledáváno zejména pro svá sanatoria a různá zdravotnická zařízení, během druhé světové války sloužilo jako rehabilitační centrum; proslulost městu zaručila také produkce jednoho z nejkvalitnějších ruských čajů. Díky své subtropické poloze a svým zdravotnickým a rehabilitačním zařízením se Soči stalo známým a vyhledávaným přímořským resortem, jehož hlavní devízou je kombinace přímořského subtropického letoviska a nedalekých horských středisek na západních svazích Kavkazu. V dnešních dnech je tak ekonomika Soči založená v podstatě veskrze na příjmech z místních hotelů, termálních pramenů, zábavních parků a restauračních zařízení.

V Soči měly v průběhu historie také svá letní sídla významné ruské osobnosti. V současnosti zde má sídlo například ruský prezident Vladimir Putin, který v něm údajně pořádá i méně formální politická setkání.

1.2.2. Proces výběru hostitelského města

Příhlášku na pořádání XXII. zimních olympijských her zaslalo Mezinárodnímu olympijskému výboru (MOV) celkem sedm měst. V červnu 2006 pak výbor do užšího výběru poslal tři – ruské Soči, jihokorejský Pchjongčchang a rakouský Salzburg. Mezi únorem a dubnem 2007 pak jednotlivá města navštívili členové MOV a na základě pozorování připravili evaluační zprávu. Závěrečné tajné hlasování a vyhlášení pak proběhlo 4. července 2007 v Guatemala City. Hlasování bylo dvoukolové, v prvním mohlo hlasovat 97 (členové z kandidátských zemí hlasovat nesmějí), platných hlasů bylo 95; kandidát s nejmenším počtem hlasů, v tomto případě Salzburg s 25 hlasy, byl v prvním kole vyřazen a do druhého tedy dále postoupilo Soči s 34 a Pchjongčchang s 36 hlasy.⁶ Při dopoledních prezentacích jednotlivých měst se na pódiu objevil také Vladimir Putin, který ve svém projevu na podporu Soči mluvil dvěma jazyky, anglicky a francouzsky, přičemž se velmi pravděpodobně jednalo o první příležitost, kdy Putin na veřejnosti použil angličtinu.⁷ Ve své řeči, která mohla nerozhodnuté

⁶ Russian city Sochi wins bid to host 2014 Olympics. *USA Today* [online]. 2007 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: usatoday30.usatoday.com/sports/olympics/2007-07-04-sochi-2014_N.htm

⁷ Sochi given 2014 Winter Olympics. *BBC Sport* [online]. 2007 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/front_page/6271122.stm

členy komise zásadně ovlivnit⁸, zmiňoval fakt, že Rusko, ačkoli je v historii olympijských her co do počtu medailí jedním z nejúspěšnějších účastníků, nikdy zimní hry nepořádalo. Dále mluvil zejména o výhodách, které hostitelství Soči přinese – většina sportovců bude ubytována maximálně pět minut od sportovišť, nebudou žádné dopravní zácpy; město pak kloubí přímořské „jarní“ podnebí s ideálními podmínkami pro zimní sporty v nedalekých horských střediscích, stát navíc přislíbil masivní podporu 12 miliard dolarů. Ve druhém kole hlasování pak zvítězilo Soči poměrem 51 ku 47 a bylo ústy předsedy MOV Jacquesem Roggem vyhlášeno hostitelem zimních olympijských her pro rok 2014. Na hlavním náměstí v Soči pak propukly oslavy, spojené s velkým popovým koncertem. Velké zklamání to bylo pochopitelně pro obě poražená města – jejich rozčarování bylo o to větší, že hlasování o hostitelské město pro předchozí olympijské hry 2010 skončilo úplně stejně, jihokorejská metropole i rakouský Salzburg skončil po prvním kole poražen.

1.2.3. Přípravy her v Soči

Přípravy her začaly v podstatě ihned po vyhlášení výsledků. Vzhledem k faktu, že v Soči neexistovalo jediné vhodné sportoviště (což byla jedna z nejkontroverznějších skutečností ruské kandidatury), bylo třeba vše od nuly postavit. Celý projekt ovšem nezahrnoval pouze samotná sportoviště – stejně nutná byla výstavba kompletní infrastruktury, hotelů a tedy významná revitalizace celé sočské oblasti. Zásadní otázkou tedy byl zdroj financování, protože za těchto okolností bylo zřejmé, že náklady budou bezprecedentně vysoké. Již původní odhadovaný rozpočet byl 12 miliard dolarů, což je částka vyšší než u kterékoli jiné dosavadní zimní olympiády. Z toho větší část dle slov Vladimira Putina investuje stát, o zbytek se měly postarat soukromé investice.

Olympijský park s většinou areálů a sportovišť byl postaven na pobřeží Černého moře v Imeretinském údolí, které leží asi čtyři kilometry od hranic s Gruzíí. Výhodou tohoto obřího stavebního projektu byla skutečnost, že jak většina sportovišť, stadionů a míst pro vyhlášení výherců, tak olympijská vesnice byla vzdálena jen pár minut chůze od sebe (olympijské vesnice byly ve skutečnosti dvě, druhá se nacházela v horském areálu Laura). Na výstavbě se podílelo až 96 tisíc dělníků, což ze Soči udělalo na začátku roku 2013 největší staveniště na světě⁹ (přičemž Soči samotné má zhruba 360 tisíc obyvatel). Celkem bylo v parku postaveno 47 budov a 7 velkých sportovních arén – zimní stadion Bolšoj a Šajba, olympijský stadion Fišt,

⁸ VAMLING, Edited by Bo Petersson and Karina. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 4

⁹ MULLER, M. (Im-)Mobile policies: Why sustainability went wrong in the 2014 Olympics in Sochi. *European Urban and Regional Studies* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. DOI: 10.1177/0969776414523801.

curlingový stadion Led'anoj kub, rychlobruslařská Adler Arena, Ledový palác Ajsberg a centrální „medailové“ náměstí. Výstavba horských středisek zahrnovala pět velkých sportovních center – lyžařské středisko Laura, park extrémních sportů a lyžařské středisko Roza Chutor, skokanské centrum Russkije Gorki a sánkařské centrum Sanki. Stavbu takto obřího projektu by organizátoři neobhájili bez plánů na post-olympijské využití areálu – na sportovištích v olympijském parku se mají v budoucnu odehrávat různá velká sportovní klání, přičemž některá tam proběhla ještě před olympiádou samotnou; zmiňme např. mezinárodní klání v krasobruslení, Mistrovství světa v ledním hokeji do 18 let 2013, Mistrovství světa ve fotbale 2018 a od roku 2014 se v Soči pravidelně jezdí závody Formule 1. Z olympijské vesnice se stane přímořský resort Sochnoye. Dějiště olympijských her mělo také hostit 40. Summit G8, nicméně po intervenci na Ukrajině bylo Rusko z této organizace vyloučeno a po společném prohlášení ostatních členů G8, odsuzujícím ruské kroky jako nedemokratické,¹⁰ se summit přesunul do Bruselu.¹¹

Zmínil jsem, že nutnou součástí projektu byla zásadní revitalizace stávající infrastruktury v regionu. Např. investice do energetické soustavy zvedla její kapacitu dvojnásobně oproti předchozímu stavu. Největší část rozpočtu pak připadla na dopravní infrastrukturu – celkem se vybuďovalo 367 km nových silnic, desítky tunelů a přes sto mostů. Původní plány zahrnovaly také stavbu linky metra, která by spojovala všechna olympijská sportoviště a vesnici, nicméně vzhledem k problémům s financováním bylo od tohoto plánu upuštěno a místo metra byla prodloužena a rekonstruována stávající železniční trasa. Vybudovány byly také nové terminály na místním mezinárodním letišti a přístavu. Dále byly postaveny hotely a rekonstruoval se také kanalizační systém.

1.2.4. Průběh her

Olympijské hry v Soči odstartovaly 7. února 2014 slavnostním zahájením na Olympijském stadionu Fišt před zraky čtyřiceti tisíc diváků přímo na místě. Ceremoniál sestával z představení a scén založených na výňatcích z ruské historie a ruského umění a vyvrcholil tradičním zapálením ohně na centrálním náměstí Olympijského parku pomocí olympijské pochodně, kterou si během programu předávaly významné osobnosti ruského sportu. Hry oficiálně zahájil prezident Vladimir Putin. V 15 sportech (celkem se jednalo o 98 různých disciplín) se na nich objevilo celkem 2850 sportovců z 89 zemí, což je v rámci zimních olympiád dosavadní rekord. V Soči také debutovaly celkem tři disciplíny. Po

¹⁰ G-7 Leaders Statement. *The White House* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/03/02/g-7-leaders-statement>

¹¹ G8 summit 'won't be held in Russia'. BBC News [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-26722668>

sedmnácti dnech závodění hry ukončil 23. února závěrečný ceremoniál, opět na stadionu Fišt, tentokrát zaměřený zejména na ruskou hudbu a špičkové hudebníky. Co do počtu medailí bylo nejúspěšnější domácí Rusko, které získalo celkem 33 medailí, z toho 13 zlatých.

I přes problémy, které přípravu sočské olympiády doprovázely (o nich viz níže), celá událost proběhla relativně bez větších komplikací a obavy z různých problémů a konfliktů – např. teroristického útoku, technických výpadků apod. – se nenaplnily a celkový průběh her nebyl ničím výrazně narušen. Někteří (a mezi nimi i sportovci sami) pak hodnotili hry v Soči velmi pozitivně.^{12 13 14} Vyzdvihovány byly zejména nové disciplíny – např. slopestyle někteří dokonce označili za vrchol celé olympiády.¹⁵ Nedostatky zúčastnění shledávali zejména na připravenosti olympijské vesnici během prvních několika dní, kdy mnohé nevypadalo podle očekávání – zpočátku z kohoutků někde tekla špinavá voda, bazény pro sportovce nebyly připravené atd.¹⁶ Objevilo se také šest případů dopingu; pro srovnání, na předchozích zimních olympijských hrách ve Vancouveru byl odhalen jeden dopující sportovec.

2. Rusko a olympiáda v Soči

Úspěšná snaha Ruské federace uskutečnit v Soči zimní olympiádu se od počátku setkávala s rozporuplnými reakcemi. Vzhledem k faktu, že před vyhlášením „vítězného“ města nebylo v Soči jediné sportoviště, které by vyhovovalo mezinárodním olympijským standardům a bylo by tedy na hry připraveno, nutnost nákladné výstavby byla zřejmá od samého počátku ruské snahy o hostitelství. Dokumenty sočské kandidatury tak pochopitelně stavební projekt a plánované náklady uvádějí, nicméně pro přítomnost her nebylo třeba postavit pouze sportovní areály samotné. Protože stávající sočská infrastruktura nebyla ani zdaleka dostačující pro očekávaný logistický, dopravní a komunikační nápor, bylo třeba investovat obrovské peníze do revitalizace a rekonstrukce města samotného. Argumenty, kterými sočskou kandidaturu Ruský olympijský výbor obhajoval, a na který Mezinárodní olympijský výbor evidentně slyšel, byly založeny na využitelnosti projektu i po skončení olympijských her a také na ekonomickém,

¹² NĚMÝ, Miroslav a Tomáš MACEK. Nejkrásnější olympiáda, zářil Jágr. Sábliková čekala v Soči víc diváků. *IDNES.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/hodnoceni-zoh-v-soci-0lc-/zoh-dalsi-zpravy.aspx?c=A140223_202414_zoh-dalsi-zpravy_tp

¹³ SAPPENFIELD, Mark. Sochi Olympics report card: So how good were Putin's Games? (+video). *The Christian Science Monitor* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/World/Olympics/2014/0224/Sochi-Olympics-report-card-So-how-good-were-Putin-s-Games-video>

¹⁴ GROHMANN, Karolos. 'Excellent' Sochi Games proved critics wrong, says IOC's Bach. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2014/02/23/olympics-sochi-bach-idINDEEA1M08W20140223>

¹⁵ MCGOWAN, Tom. Sochi 2014: Final verdict on Russia's Winter Games. *CNN.com* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/02/24/sport/sochi-2014-protest-accomodation-weather/>

¹⁶ Tamtéž.

sociálním a edukativním přínosu pro celý region kolem – byl vybudován nový plynovod, silniční obchvaty, elektrárny, kanalizace atd.; tisíce podniků a živnostníků získaly větší či menší zakázky a investice se tak měly do ekonomiky zase vrátit; velkým impulsem jsou hry pro turistický ruch v oblasti, vzniknou tak nová pracovní místa; sportovní areály pak mají dát základ mezinárodnímu středisku zimních sportů, jakési základně pro přípravu ruských sportovců. Nicméně to vše nemění nic na faktu, že nikdy dříve nevyžadovalo pořádání olympiády tolik plánování, rekonstrukcí a nových staveb a logicky tedy ani tolik finančních prostředků. Již původní rozpočet 12 miliard dolarů byl ve srovnání s předchozí zimní olympiádou ve Vancouveru, která stála 2,3 miliardy dolarů, velmi vysoký¹⁷. Sočské financování mělo být ze dvou třetin pokryto státními penězi, zbytek pak měl přijít ze soukromých investic,¹⁸ nicméně jak se náklady neustále zvyšovaly, bylo nutné více a více sahat do státní kasy, což v praxi znamená, že největší podíl z finálního rozpočtu ve výši 51 miliard dolarů zaplatí ruští občané ze svých daní.

Kritické názory na obecnou prospěšnost projektu do budoucna přicházely z mnoha stran. Někteří pozorovatelé upozorňovali na fakt, že z olympijských her budou ve výsledku těžit pouze bohatí Rusové, protože to byli právě ruští miliardáři v čele soukromých a také státních či polostátních korporací, kteří do zrealizování celého projektu investovali peníze. Ovšem rozhodně tak nečinili jen z dobré vůle uspořádat olympiádu - tyto obří investice mají z dlouhodobého hlediska pochopitelně přinášet zisky. Korporace, mezi nimi kolosy jako Gazprom, Interros, Bazel, Rosneft, Rostelekom nebo Sberbank, koupily sočské letiště, investovaly do vybudování lyžařských sjezdovek a celých areálů atd.; v návaznosti na to vystřelily vzhůru ceny nemovitostí a pozemků v regionu, což tedy v důsledku znamená, že si je mohly a budou moci dovolit pouze další velké firmy. Tyto vysoké náklady se samozřejmě budou muset promítnout do výsledných cen za služby v regionu - lyžování v horských rezortech, ubytování, lázně atd. - a tak se dá očekávat, že využívat je si budou moci dovolit pouze bohatí Rusové a pro „normální“ občany tak budou stejně nedostupné, čímž se Soči místo slibovaného celonárodního sportovního střediska stane luxusním rekreačním rezortem pro bohaté Rusy.¹⁹ Tato myšlenka není spojená pouze s touto konkrétní olympiádou – akademička a aktivistka Helen Jefferson Lenskyj otevřeně kritizuje „olympijský průmysl“ a tvrdí, že post-olympijské výhody vždy připadnou pouze již privilegovaným vrstvám, zatímco negativní důsledky padnou na hlavu chudším vrstvám.²⁰ „Sochi wins, the people lose“, zněl slogan

¹⁷ Nutno podotknout, že celkové náklady her ve Vancouveru se vyšplhaly na necelých 7 miliard dolarů, nicméně ve srovnání s finálními sočskými náklady ve výši 51 miliard jde stále o mnohonásobně nižší částku.

¹⁸ SCHLINDWEIN, Simone. Winter Games in Russia: Who Will Benefit from the Sochi Olympics?. *Spiegel Online* [online]. 2007 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/winter-games-in-russia-who-will-benefit-from-the-sochi-olympics-a-492709.html>

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ LENSKYJ, Helen. *Olympic industry resistance: challenging Olympic power and propaganda*. Albany: State

aktivistické skupiny, která po vyhlášení hostitelského města protestovala v Moskvě.²¹

Právě rozdíly mezi bohatými a chudými je problém, který je pro Rusko charakteristický. Dle zprávy švýcarské finanční společnosti Credit Suisse je Rusko zemí, ve které 110 lidí ovládá až 35% domácího bohatství.²² Zároveň se počet velmi bohatých Rusů (médiá mají tendenci označovat je pejorativním označením „oligarchové“) za několik let dramaticky zvýšil, přičemž se ale toto bohatství stále více koncentruje do rukou malého počtu lidí. Pro srovnání, zatímco v roce 2000 bylo v zemi 8 dolarových miliardářů, o třináct let později to bylo již zmíněných 110.²³ Většina domácího bohatství je navíc soustředěna na západě země, primárně kolem Moskvy a Petrohradu (Moskva je město s nejvyšším počtem miliardářských rezidentů na světě²⁴), čili zatímco tato centra oplývají značným bohatstvím, ostatní oblasti se s nimi v tomto ohledu nedají vůbec srovnávat. Investice v Soči tak tento nepoměr jenom dále prohlubují a podstatu celonárodního problému reflektují, protože těžit z nich bude opět hrstka těch nejbohatších, kteří si jak samotné investice, tak využívání služeb v budoucnu budou moci dovolit.

Vzhledem k výši nákladů se také nemohly neozvat hlasy upozorňující na to, že vynakládat tolik peněz na jedinou událost (jakkoli prestižní a teoreticky prospěšnou pro region) je velmi problematické, vztaženo tedy na stát jako celek a problémy, se kterými se dlouhodobě potýká. Laicky řečeno se tak nabízí otázka, zda když se „najdou“ peníze na něco v podstatě nepotřebného jako je olympiáda, proč tyto finanční zdroje nevynaložit raději na něco „smysluplnějšího“, zvláště vezmeme-li v úvahu, že Rusko se potýká s mnoha sociálními problémy (totiž např. relativně vysokou mírou negramotnosti nebo neefektivním zdravotnictvím) a nemalé procento obyvatel žije v chudobě. Média tak upozorňují na to, že již původní předpokládaná výše nákladů byla vyšší než státní roční rozpočet na vzdělávání a zdravotnictví.²⁵ Dle mnohých se mohl za stejnou částku sport propagovat lépe - ruský aktivistický blogger Yegor Bychkov dokonce vypočítal, že za stejnou sumu, kterou si přípravy her vyžádaly, by mohla vláda v každém ruském městě vybudovat plavecký bazén, fotbalovou halu nebo sportovní centrum a ještě k tomu každému Rusovi ve věkovém rozmezí 5 až 25 let

University of New York Press, c2008. ISBN 07-914-7480-1, s. 131

²¹ SCHLINDWEIN, Simone. Winter Games in Russia: Who Will Benefit from the Sochi Olympics?. *Spiegel Online* [online]. 2007 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/winter-games-in-russia-who-will-benefit-from-the-sochi-olympics-a-492709.html>

²² Global Wealth Report 2013. CREDIT SUISSE. *Credit Suisse: Research Institute* [online]. Zurich, 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <https://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/?fileID=BCDB1364-A105-0560-1332EC9100FF5C83>

²³ Tamtéž.

²⁴ GEROMEL, Ricardo. Forbes Top 10 Billionaire Cities - Moscow Beats New York Again. *Forbes* [online]. 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.forbes.com/sites/ricardogeromel/2013/03/14/forbes-top-10-billionaire-cities-moscow-beats-new-york-again/>

²⁵ SCHLINDWEIN, Simone. Winter Games in Russia: Who Will Benefit from the Sochi Olympics?. *Spiegel Online* [online]. 2007 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/winter-games-in-russia-who-will-benefit-from-the-sochi-olympics-a-492709.html>

koupit kolečkové brusle nebo fotbalový míč.²⁶

Odstrašujících příkladů v tomto ohledu přitom lze najít v historii her hned několik. Olympijské hry v Řecku v roce 2004 přinesly Aténám novou infrastrukturu, metro a spoustu nových sportovišť a hry samotné byly ve sportovním světě přijímány v podstatě absolutně pozitivně. Nicméně to, co organizátoři slibovali – tedy zvýšení národní prestiže, posílení turistického ruchu a možnost využívat nově postavené areály – se nevyplnilo. Problém byl v tom, jak byl skoro o 100% překročený rozpočet²⁷ použit – stavba areálů se dostala do velkého skluzu, sportoviště a stadiony byly postaveny z nevhodných materiálů a po skončení her jich tak mnoho chátrá a nakonec zůstalo nevyužito. Chyběla také dostatečná marketingová podpora pozitivního obrazu, který si Řecko díky úspěšné olympiádě vytvořilo, a příliv turistů se tak nekonal. To všechno jenom reflektovalo stav, v jakém se tato země již tehdy nacházela – totiž neschopnost ukočírovat rozpočet a půjčovat si jen do té míry, do jaké bylo schopno splácet. To vše se naplno projevilo po světové finanční krizi, kdy se Řecko dostalo do ohromných finančních problémů a jeho statní dluh dosáhl až 110% hrubého domácího produktu.²⁸ Zpětně tak Řekové a Aténané o olympiádě mluví s hořkým pocitem, protože i přes zmiňovaný úspěch v očích sportovního světa časem euforie opadla a lidé teď začínají více vnímat tyto negativní důsledky. Velmi často se tak nyní ozývají názory, že olympiáda v Aténách byla jedním z faktorů, který ke krizi v Řecku mohl nepřímo vést.²⁹ ³⁰ Podobně na tom začíná být také Rio de Janeiro, hostitel letních olympijských her 2016, které je v době vzniku této práce ve výstavbě sportovišť výrazně pozadu – kvůli zpoždění Brazilci již k začátku roku 2015 oznámili navýšení rozpočtu o 25%.³¹ Ve městě proběhl nespočet protestů proti pořádání velikých mezinárodních akcí (kromě chystané olympiády tam proběhlo v roce 2014 také mistrovství světa ve fotbale), jejichž obří rozpočty, přesahující desítky miliard dolarů, by dle protestujících občanů měly být investovány spíše do oblastí, které jsou dlouhou dobu sužovány problémy – typicky pro Rio de Janeiro jde o infrastrukturu, znečištění města a přelidnění.³² Podobně rozpačité nálady panují

²⁶ БЫЧКОВА, Блог. Вместо Олимпиады в Сочи. [online]. 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://egor-bychkov.livejournal.com/2013/02/02/>

²⁷ TAGARIS, Karolina. Ten years on, Athens 2004 gives Greece little to cheer. *Reuters* [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://uk.reuters.com/article/2014/08/07/uk-olympics-greece-idUKKBN0G70Y220140807>

²⁸ MALKOUTZIS, Nick. How the 2004 Olympics Triggered Greece's Decline. *Bloomberg Business* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2012-08-02/how-the-2004-olympics-triggered-greeces-decline>

²⁹ Tamtéž.

³⁰ NAURIGHT, John a Steve GEORGIAKIS. Creating The “Scarecrow”: The 2004 Athens Olympic Games and the Greek Financial Crisis. *Academia.edu* [online]. The George Mason University Center for the Study of Sport and Leisure in Society's Sports and Society Working Papers, 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.academia.edu/1922581/Creating_The_Scarecrow_The_2004_Athens_Olympic_Games_and_the_Greek_Financial_Crisis

³¹ TAGARIS, Karolina. Ten years on, Athens 2004 gives Greece little to cheer. *Reuters* [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://uk.reuters.com/article/2014/08/07/uk-olympics-greece-idUKKBN0G70Y220140807>

³² Brazil police arrest dozens after anti-World Cup protest. *BBC News* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-25900526>

také ohledně olympijských her.

Výčet olympiád, které na své hostitelské město nebo zemi měly spíše negativní dopad, je ve skutečnosti ještě delší. Otázka, proč investovat tolik peněz a energie do takového rizika, tak přetrvává - v případě Soči, kde se vše muselo vybudovat v podstatě od nuly (ani nemluvě o faktu, že šlo o zimní olympiádu v subtropickém pásu), je tato otázka o to oprávněnější.

Nejzřejmějším důvodem je prestiž, kterou může hostitelská země a město díky hrám získat – právě to dle výzkumu veřejného mínění, které proběhlo šest let před začátkem her, od her očekávalo 52% dotázaných Rusů.³³ Vzhledem k tomu, že již dlouho existovaly snahy o transformaci sočských horských oblastí v prvotřídní mezinárodní centrum lyžařských sportů, jedním z cílů olympijských her bylo tohoto plánu dosáhnout a upozornit na to sportovní svět. S tím samozřejmě souvisí již výše zmiňované ekonomické faktory – totiž vytvoření pracovních míst, posílení turistického ruchu a zájmu o oblast, větší zájem o místní služby apod. Také investice do místního rozvoje jsou aspektem, ze kterého v ideálním případě celá oblast těží i mimo rámec samotných her – právě využitelnost staveb a celého projektu v budoucnu byla tím, co Mezinárodní olympijský výbor v případě Soči považoval za jeden z největších přínosů. Bylo totiž postaveno nespočet silničních uzlů, železničních tratí, kanalizací apod., které v regionu chyběly již před olympiádou a město je tedy potřebovalo v každém případě. Vysoké finanční náklady jsou tak lépe obhajitelné a v budoucnu se vrátí. To vše ovšem platí v ideálním případě – výše bylo nastíněno několik případů, kdy se tyto plány nepodařilo naplnit a hostitelská města zůstala zadlužená a postavená infrastruktura včetně nákladných sportovišť nevyužitá. Nicméně v mnoha případech se olympiádě skutečně podaří dosáhnout toho, co její potenciál umožňoval. Jako ukázkové se v tomto směru často uvádějí letní hry v Barceloně z roku 1992. Pro město znamenaly výrazné posílení turistického ruchu a v povědomí celého světa se město stalo synonymem pro letní pohodu a prosluněné pláže, přitom žádná pláž před hrami v Barceloně nebyla – jen díky olympijskému projektu byly zbourány zastaralé industriální budovy na pobřeží a na jejich místě byly vybudovány míle pláží, které se v průběhu let dále prodlužovaly. V rámci projektu byl postaven také nový přístav a zásadní prvky moderní infrastruktury v čele s novou železnicí a obchvaty, které ulevily složité dopravní situaci v centru města – oproti roku 1986 došlo k nárůstu kapacity infrastruktury o 15%, v oblasti kanalizací o 17% a v případě pláží a nových prostor se zelení dokonce o 78%.³⁴ Díky hrám také vzniklo přes 20 tisíc pracovních míst, z nichž většina netrvala pouze po dobu příprav a konání olympiády, ale vzhledem

³³ OSTAPENKO, Nikolai. Nation Branding of Russia through the Sochi Olympic Games of 2014. *Journal of Management Policy and Practice: North American Business Press* [online]. 2010, č. 11 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://explore.georgetown.edu/publications/index.cfm?Action=View&DocumentID=56997>

³⁴ BRUNET, Ferran. The economic impact of the Barcelona Olympic Games, 1986 - 2004: Barcelona: the legacy of the Games 1992 - 2002. *Centre d'Estudis Olímpics* [online]. Barcelona: Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB, 2002 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp084_eng.pdf

k revitalizaci města jako takového šlo o permanentní pracovní pozice. Během šesti let předcházejících hrám se v oblasti až o polovinu snížila nezaměstnanost.³⁵ Obrovský vliv měly hry také na rozvoj sportu v zemi – díky nim španělský sport zažil velký příliv peněz jak ze státních, tak soukromých zdrojů, a to nejen do sportovišť samotných, ale i do sportů, které předtím v zemi byly podporovány jen velmi málo nebo vůbec.³⁶ Hry se také staly zásadní událostí pro vznik Centre of High Sporting Performance, totiž instituce, které se od svého vzniku podařilo významně zvýšit pohybovou aktivitu obyvatel a také například zapojení žen do sportovních aktivit.³⁷ Koncem devadesátých let a začátkem nového tisíciletí se tak Španělsko mohlo pochlubit nejvýdělečnějším fotbalovým klubem světa (Real Madrid), několika prestižními fotbalovými poháry včetně titulu mistrů světa, nejlepším světovým tenistou a mnohými dalšími prvotřídními sportovci z řad basketbalistů, cyklistů nebo tenistů. Díky tomu všemu se z Barcelony stalo jedno z nejvyhledávanějších a nejnavštěvovanějších měst na světě³⁸ a mezi roky 1986 a 2000 se počet turistů za rok zdvojnásobil.³⁹ Zajímavostí je, že celková výše nákladů na tuto olympiádu přitom přesáhla původní náklady o 417%, i přes to se ovšem jednalo o jednu z nejúspěšnějších her v historii a město z nich vytěžilo skutečné maximum.⁴⁰

Příklad Barcelony velmi jasně ilustruje cíle, kterých chce každé hostující město či stát dosáhnout, Soči nevyjímaje. Při bližším pohledu jsou plány ohledně Soči v podstatě totožné – etablování lokálních sportovišť mezi světovou špičku, podpora sportu mezi obyvateli, regionální rozvoj a přívál turismu do oblasti, a v neposlední řadě také pro Rusko velmi významný důvod - totiž vytvoření a udržení lepší image země.⁴¹

Olympijské hry jsou jednou z nejprestižnějších a nejsledovanějších událostí na světě a samotné město je vždy na nějakou dobu přímo v hledáčku všech světových médií. Nejen město, ale i celá země je tak během her a jejich příprav ostře sledována a jejich úspěch či neúspěch může mít velký vliv na vnímání státu jako takového. Dá se říci, že olympijské hry jsou velmi mocným marketingovým nástrojem, jehož prostřednictvím lze významně posílit

³⁵ TAYLOR, Adam. How The Olympic Games Changed Barcelona Forever. *Business Insider* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/how-the-olympic-games-changed-barcelona-forever-2012-7>

³⁶ BARRA, Allen. From Soccer to Tennis to Cycling, Spain Is Suddenly Dominating Sports. *The Atlantic* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2012/06/from-soccer-to-tennis-to-cycling-spain-is-suddenly-dominating-sports/258837/>

³⁷ Legacies of the Games: Update - December 2013. INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Olympic.org* [online]. 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents/Factsheets/Legacy.pdf

³⁸ Tamtéž.

³⁹ BRUNET, Ferran. The economic impact of the Barcelona Olympic Games, 1986 - 2004: Barcelona: the legacy of the Games 1992 - 2002. *Centre d'Estudis Olímpics* [online]. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB, 2002 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp084_eng.pdf

⁴⁰ FLYVBJERG, Bent, Allison STEWART a Barbara KEYS. Olympic Proportions: Cost and Cost Overrun at the Olympics 1960-2012. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2012 [cit. 2015-03-03]. DOI: 10.1057/9780230367463.0041.

⁴¹ Ve světle konfliktu na Ukrajině, který vyvrcholil právě po olympijských hrách v polovině roku 2014, lze ovšem v tomto ohledu mluvit o zásadním neúspěchu.

pozitivní (anebo samozřejmě negativní) vnímání státu. Tento proces se často označuje jako nation branding.⁴² Vytvoření a následné udržení brandu země pak lze chápat jako paralelu k marketingově manažerské práci se vším všudy. Nation branding skrze tzv. mega-projekty (olympiáda, mistrovství světa ve fotbale atd.) pak někteří považují za mnohem efektivnější než klasické reklamní kampaně, které velmi často pracují s jednoduchou formou, totiž vyzývání turistů k návštěvě země⁴³ - sport je něčím, co přesahuje rámec národních států, a tak právě on, totiž záležitost společná všem, se zdá být ideální k využití pro eventuální napravení anebo vytvoření povědomí o zemi, národu či městu. Anna Alekseyeva tvrdí, že právě nation branding je pro rozhodnutí kandidovat na hostitelství her v posledních letech klíčovým aspektem a je typický pro země, které v posledních letech zažívají ekonomický boom a z globálního hlediska začínají konkurovat státům prvního světa (jde např. o Čínu, Indii, Brazílii a také Rusko) – dokazují tak svou ekonomickou a diplomatickou vyspělost. Příkladem budiž hry v Soulu v roce 1988 nebo v Pekingu v roce 2008⁴⁴ - obzvláště snaha Pekingu o dokázání konkurenceschopnosti čínského sociálního systému a kultury byla velmi patrná a vyústila v do té doby nejdražší olympijské hry v dějinách. V tomto ohledu pak množství peněz vložených do olympiády v Soči jenom podtrhuje domněnku, že hlavním cílem těchto her bylo zejména vylepšení obrazu, jakým Rusko vnímá zbytek světa. To dále podporuje fakt, že většinu nákladů pokryl stát, čímž tedy odpadá komerční nutnost profitability - dle Alekseyevy jde tak v případě Soči zejména o symbolickou hodnotu olympiády, spíše než o ekonomické a sociální benefity do budoucna.⁴⁵ Müller pak vyzdvihuje skutečnost, že tato symbolická, image vytvářející rovina, má také nacionální (nebo spíše nacionalistické) hledisko.⁴⁶ Tím také potvrzuje myšlenky Michaela Billiga, jenž chápe sport, jako jeden z mnoha každodenních aspektů běžného života, a nacionalismus jako neodmyslitelně spjaté veličiny⁴⁷ – v jaké jiné lidské činnosti se lze otevřeně hlásit k sounáležitosti s národem a “nezakrytě mávat vlajkou”.⁴⁸ Olympiáda v Soči se tak pro Rusko stalo jedinečnou příležitostí ovlivnit reputaci, kterou nemá

⁴² Vědecká obec se nation brandingů začala více věnovat na přelomu 20. a 21. století, za velkého inovátora v tomto oboru je často považován Simon Anholt, mj. zakladatel žebříčku Nation Brand Index, který hodnotí sílu a vnímání států jako značky, a také legenda korporátního brandingů Wally Ollins.

⁴³ OSTAPENKO, Nikolai. Nation Branding of Russia through the Sochi Olympic Games of 2014. *Journal of Management Policy and Practice: North American Business Press* [online]. 2010, č. 11 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://explore.georgetown.edu/publications/index.cfm?Action=View&DocumentID=56997>

⁴⁴ ALEKSEYEVA, Anna. Sochi 2014 and the rhetoric of a new Russia: image construction through mega-events. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 158-174. DOI: 10.1080/21599165.2013.877710. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.877710>

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ MÜLLER, Martin. State dirigisme in megaprojects: governing the 2014 Winter Olympics in Sochi. *Environment and Planning A* [online]. 2011, vol. 43, issue 9, s. 2091-2108 [cit. 2015-03-03]. DOI: 10.1068/a43284.

⁴⁷ BILLIG, Michael. *Banal nationalism*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1995, 200 p. ISBN 9781446264577.

⁴⁸ HEDETOFT, Ulf. Pleasure into Sport: on the National Uses of Bodily Culture. *Discussion paper / Center for International Studies, Aalborg University* [online]. 1999, 10/99 [cit. 2015-03-03].

v očích západních zemí úplně optimální,⁴⁹ a v neposlední řadě také dát zapomenout na poslední olympiádu pořádanou v zemi, totiž zmiňovanou Moskvu v roce 1980, která zanechala na ruském olympismu nepříznivou stopu.

Mega-eventy, tedy finančně, organizačně a infrastrukturně náročné události jako olympiády nebo mistrovství světa ve fotbale pak zřejmě hrají i jinou než marketingovou roli. V případě Ruska totiž slouží také jako nástroj pro místní rozvoj, který v některých případech nahradil standardní místní plánování, které je v Rusku velmi neefektivní – investice vložené do takovéto akce vlastně znamenají investici do regionu jako takového, protože v drtivé většině případů, Soči nevyjímaje, se prostředky neinvestují pouze do vybudování potřebného zázemí pro konání konkrétních aktivit, ale také právě do zásadních oblastí regionu, ať už jde o infrastrukturu, telekomunikace, energetické sítě či nové služby. Jinými slovy, vždy dojde k určitému rozvoji regionu samotného, nicméně extrémní investice do jednoho jsou pak na úkor regionů ostatních.⁵⁰ Výsledkem pak může být to, že zatímco do přímořského letoviska přitekly astronomické a v mnohých ohledech bezprecedentní sumy na vybudování lyžařských středisek, jiné regiony se utápějí v problémech, jejichž důsledky jdou mnohem dál než k pouhé nemožnosti zalyžovat si několik kilometrů od moře. Rozdíly mezi vyspělými oblastmi na západě země a zbytkem ruského území, jež jsou nastíněny výše, se pak dále prohlubují; při takovém přerozdělování prostředků se může jednoduše zdát, že snaha tyto problémy řešit je minimální – jednoduše řečeno, zdá se, že pro Rusko je větší prioritou uspořádat globální akci, vybudovat díky ní luxusní zábavní resort a dokázat tím světu své schopnosti, než stejné prostředky využít k řešení zásadních sociálních a ekonomických problémů na úrovni celého státu.

Důvody pro to se těsně váží k mocenským strukturám ve státě. Pořádání mega-eventů jde totiž ruku v ruce se zásadními průmyslovými projekty, např. ve zbrojním či energetickém průmyslu – analogicky k mega-eventům typu olympijské hry se totiž jedná o gigantické tržní události, na jejichž realizaci se zpravidla velmi neprůhledně distribuují miliardy dolarů a zřizují se nesčetná výběrová řízení. Vzhledem k tomu, že se v těchto případech vždy jedná o kompletně nebo částečně o státní financování, vzniká obrovský prostor pro korupci. A právě to je dle Orttunga a Zhemukhova principem mega-eventů v Rusku – cíleným přerozdělováním zakázek a finančních prostředků mezi finanční elity, velké podnikatele a miliardáře, ve většině případů velmi blízkých samotnému prezidentovi Putinovi a často označovaných jako

⁴⁹ OSTAPENKO, Nikolai. Nation Branding of Russia through the Sochi Olympic Games of 2014. *Journal of Management Policy and Practice: North American Business Press* [online]. 2010, č. 11 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://explore.georgetown.edu/publications/index.cfm?Action=View&DocumentID=56997>

⁵⁰ ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

oligarchové, si vláda udržuje své postavení a podporu ze strany těchto klíčových figur, které, jak je nastíněno výše, dohromady ovládají podstatnou část národního bohatství.⁵¹ Mega-eventy pak paradoxně skrze kontrolovanou mediální podporu rapidně zvýší národní hrdost a zdůrazní úspěchy režimu, přičemž skutečný stav - korupci, sociální problémy a rozvržení faktické moci mezi elity - zároveň zakryje.⁵²

Enormní důraz na národní hrdost a snahu ukázat velikost a možnosti současného Ruska byl patrný od počátku a představitelé země se tím ani nijak netajili – samotná výše vyčleněných finančních prostředků je bezprecedentní. Již z ní bylo patrné, že Rusko bere olympiádu v Soči velmi vážně a je to pro něj prostředek k ukázání síly. To vlastními ústy v roce 2010 potvrdil i tehdejší ruský prezident Dmitrij Medveděv, který prohlásil, že „můžeme ukázat nejen světu, ale i sami sobě [...] sílu a moc naší země, našeho ducha, naši schopnost připravit vhodné podmínky pro olympiádu, naše pohostinství, vášně pro sport a také naše odhodlání učinit z olympiády 2014 nezapomenutelnou plejádu sportovních výkonů, excelentních výsledků a zkrátka pozitivních pocitů, které si odtud lidé odnesou.“⁵³ Sám Putin těsně po ohlášení ruského hostitelství prohlásil, že Rusko se vrací na scénu jako silný stát, který stojí sám za sebe a který ostatní následují.⁵⁴ Snaha ohromit a ukázat možnosti se pak projevila také na tradičních aspektech her. Například putování olympijské pochodně si tentokrát zapsalo rovnou tři rekordy – délka trasy byla největší v historii (přes 65 tisíc kilometrů⁵⁵), pochodeň se poprvé dostala na severní pól (na palubě atomového ledoborce), navštívila jak nejvyšší, tak nejnižší bod Evropy⁵⁶ a také byla poprvé vynesena do vesmíru, a to na palubě vesmírné lodi Sojuz, která ji dovezla až na Mezinárodní vesmírnou stanici ISS.

Zda se Rusku podařilo vytvořit lepší image a využít tedy příležitosti, které s sebou pořádání olympijských her nesly, se hodnotí velmi složitě. Vedle velmi problematičtějšího a mediálně propíraného průběhu příprav, kdy navíc dle některých⁵⁷ Rusko zdaleka nevyužilo všech pozitivních aspektů k řádnému marketingovému využití k prezentaci země, jakékoli

⁵¹ Tamtéž.

⁵² ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

⁵³ VAMLING, Edited by Bo Petersson and Karina. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 978-144-3849-371. s. 5

⁵⁴ The triumph of Vladimir Putin. *The Economist* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/leaders/21595451-successes-abroad-and-winter-olympics-make-russia-look-strong-where-it-matters-it>

⁵⁵ WANG, Yamei. Russia unveils torch relay route of 2014 Sochi Winter Olympics. *Xinhuanet* [online]. 2012 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/sports/2012-10/08/c_131891901.htm

⁵⁶ Různé zdroje uvádějí jako nejvyšší bod Evropy různá místa, a to díky diskutabilně určené hranici mezi Asií a Evropou – někteří tedy za nejvyšší horu označují Mont Blanc, někteří skutečně kavkazský Elbrus.

⁵⁷ OSTAPENKO, Nikolai. Nation Branding of Russia through the Sochi Olympic Games of 2014. [online]. Georgetown University: North American Business Press, 2010 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://explore.georgetown.edu/publications/index.cfm?Action=View&DocumentID=56997>

pozitivní následky her zastiňují události, které olympiádu následovaly a které zároveň se sportovním děním vůbec nesouvisí – totiž eskalující konflikt na Ukrajině a anexe Krymu. Následky tohoto dění s sebou přinesly sankce ze strany v podstatě všech západních zemí včetně Spojených států a Evropské unie. Celá situace je tak provázána mediálně velmi ostře sledovaným vyhrocováním vztahů mezi Ruskem a západními zeměmi, což má samozřejmě na image Ruska devastující vliv. Ačkoli byl tedy průběh her samotných v podstatě bez větších problémů a v očích veřejnosti byla zimní olympiáda v Soči úspěšně zvládnutá, jakékoli pozitivní efekty a pocity byly z velké části zastíněny následnými politickými událostmi.

2.1. Prezident Vladimir Putin v souvislosti s olympiádou

Nejvýznamnější postavou olympiády v Soči byl od počátku bezpochyby Vladimir Putin, jedna z nejsledovanějších osobností politického světa a ruský státník, který se k moci dostal během 90. let nejprve jako šéf ruské bezpečnostní služby FSB. Na samém konci roku 1999 se pak po abdikaci Borise Jelcina stal prezidentem Ruské federace. Na tomto postu původně sloužil po dvě volební období (2000 – 2008), poté se ujal funkce předsedy vlády (2008 – 2012) a od roku 2012 úřaduje opět jako prezident ve třetím funkčním období. Olympijské hry v Soči se tedy zprvu připravovaly během Putinova prezidentství, ovšem většinu doby příprav byl premiérem země. Vzhledem k tomu, že jeho moc během premiérského období byla podle mnoha pozorovatelů fakticky větší než moc prezidenta a Putinova dobrého přítele Dmitrije Medveděva, v souvislosti s jeho rolí v realizaci sočské olympiády nemá tato skutečnost větší vliv. Putin je každopádně nesmírně kontroverzní osobnost, kolem které panuje veliké množství mýtů, obvinění a skandálů a velmi často je vnímán jako člověk s v podstatě neomezenou mocí.

Putinova role byla nejen významná, ale přímo klíčová pro samotné uspořádání her v Soči – v první řadě to byl údajně právě on, kdo se zasadil, aby ruská oficiální nominace byla právě pro toto přímořské letoviště.^{58 59} Kritici pak často uvádějí domněnku (dokazujíc tak Putinovu neomezenou, kultem osobnosti posílenou moc), že se o Soči tak silně zasazoval, protože Soči je jeho oblíbeným místem, kde navíc vlastní sídlo a kam jezdí lyžovat. Od samého začátku pak Putin za zvolení Soči značně lobboval. To bylo nejvíce patrné těsně před finálním hlasováním Mezinárodního olympijského výboru v Guatemale v roce 2007, kam Putin osobně přijel pronést závěrečný projev, který mohl být dle pozorovatelů rozhodujícím pro konečný výsledek.^{60 61} Putin se události zúčastnil i přes svůj nabitý harmonogram - hned

⁵⁸ ADESNIK, David. Sochi's \$50 Billion Vanity Games A Reflection Of Putin's Shoddy Dictatorship. *Forbes* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.forbes.com/sites/davidadesnik/2014/02/18/sochis-50-billion-vanity-games-a-reflection-of-putins-shoddy-dictatorship/>

⁵⁹ ROSENBERG, Steve. Putin's hopes to burnish Russia's image with Sochi 2014. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26062757>

⁶⁰ VAMLING, Karina. Edited by Bo Petersson and Karina Vamling. *The Sochi predicament: contexts,*

po svém projevu z Guatemaly odletěl a výsledek se dozvěděl až ze záznamu. Spíše než svým obsahem, ve kterém vyjmenoval mnoho důvodů, proč hry uspořádat zrovna v Soči, byl proslov významný svou formou – ruský prezident v něm totiž přecházel do dvou různých jazyků – angličtiny a francouzštiny – přičemž anglicky mluvil na veřejnosti zřejmě poprvé.^{62 63} Během příprav her pak údajně osobně dohlížel na některé projekty – sám prezident Mezinárodního olympijského výboru prohlásil, že Putinovo osobní zapojení do příprav bylo velmi užitečné.⁶⁴ Jeho intervence byla naplno znát zejména ve chvílích, kdy nastaly problémy s nedodržením termínů, několikrát totiž hrozilo, že se některé stavby nestihnou dokončit včas. Např. jen necelý rok zbýval do začátku her, když vyšlo najevo, že výstavba skokanského areálu RusSki Gorki nabrala velmi kritické zpoždění – Putin nechal propustit viceprezidenta Ruského olympijského výboru a zároveň zřídil speciální státní komisi pod vedením místopředsedy vlády Dmitrije Kozakova, která měla na včasné dokončení stavby dohlédnout.⁶⁵

Z Putinova jednání a kroků bylo zřejmé, jak moc pro něj pořádání olympijských her znamená. Mnohá média i akademici pak o hrách v Soči referovali jako o jeho „pet idea“.^{66 67 68} Olympiáda v Soči pro něj byla osobním projektem, na kterém chtěl světu ukázat, jak je Rusko vyspělá a schopná země. Zvolení Soči podle něj poukazovalo na „sílu naší země a naší touhy vyhrát“ a znamenalo také poptávku po Rusku na mezinárodní scéně a jeho vládě jako „silné, autonomní, nezávislé a s vlastním názorem.“⁶⁹ V mnohých ohledech vsadil na Soči svou reputaci a úspěch či neúspěch olympiády tak byl velmi hluboce spjat s politickými následky pro svého prezidenta/předsedu vlády. Jeho vlastní image tak byla úzce spjatá s děním kolem

characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 4

⁶¹ BUCKLEY, Neil. Putin's Lobbying Wins Sochi the Olympics. *Financial Times* [online]. 2007 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.ft.com/cms/s/0/fe4ad9cc-2ad0-11dc-85f9-000b5df10621.html#axzz3UghYkiXL>

⁶² Sochi given 2014 Winter Olympics. *BBC Sport* [online]. 2007 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/front_page/6271122.stm

⁶³ 2014 Olympic Winter Bid – Sochi. *GamesBids.com* [online]. 2010 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://gamesbids.com/eng/bid-archives/>

⁶⁴ GROHMANN, Karolos. 'Excellent' Sochi Games proved critics wrong, says IOC's Bach. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2014/02/23/olympics-sochi-bach-idINDEEA1M08W20140223>

⁶⁵ PETERSSON, Bo a Karina VAMLING. Display window or tripwire? : the Sochi winter games, the Russian great power ideal and the legitimacy of Vladimir Putin. *Euxeinos governance and culture in the Black Sea Region* [online]. 2013, č. 12 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.gce.unisg.ch/~media/internet/content/dateien/instituteundcenters/gce/euxeinos/petersson%20vamling%20euxeinos%2012_2013.pdf

⁶⁶ ROSENBERG, Steve. Putin's hopes to burnish Russia's image with Sochi 2014. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26062757>

⁶⁷ HORNSTRA, Rob a Arnold VAN BRUGGEN. Putin's private project. *The Sochi Project* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.thesochiproject.org/en/chapters/these-glamorous-games/>

⁶⁸ MÜLLER, Martin. State dirigisme in megaprojects: governing the 2014 Winter Olympics in Sochi. *Environment and Planning A* [online]. 2011, vol. 43, issue 9, s. 2091-2108 [cit. 2015-04-06]. DOI: 10.1068/a43284. Dostupné z: <http://www.envplan.com/abstract.cgi?id=a43284>

⁶⁹ ALEKSEYEVA, Anna. Sochi 2014 and the rhetoric of a new Russia: image construction through mega-events. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 158-174. DOI: 10.1080/21599165.2013.877710. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.877710>

her, naskýtala se pro něj tedy jedinečná možnost na ní pracovat. Podnikl proto mnoho kroků, které ho měly vykreslit v lepším světle. V roce 2013 například amnestoval několik významných vězňů, kteří se do vězení dostali povětšinou jako hrozba putinovskému režimu. Předně šlo o Michaila Chodorkovského, bývalého nejbohatšího Rusa, který si od roku 2003 odpykával desetiletý trest a který byl po údajně politicky motivovaných procesech odsouzen za hospodářské trestné činy. Amnestie byla ovšem zřejmě motivována jinak než z čistě humanitárních důvodů.⁷⁰ Ke konci roku 2013 byly také z vazby propuštěny některé členky aktivistické skupiny Pussy Riot, které dostaly tresty za médii propírané vystoupení v ruské Katedrále Krista Spasitele. Ačkoli ruská média označila propuštění za amnestii, jedna z propuštěných Maria Alekhina prohlásila, že jí nikdo nedal šanci osvobození odmítnout, čili slovo amnestie bylo použito čistě jako PR prostředek.⁷¹ Napravit negativní reputaci ohledně environmentálních otázek se Putin snažil osobním lobbingem za udržení populace téměř vyhynulého kavkazského leoparda, média při tom pochopitelně nechyběla.^{72 73}

To, na co upozorňovala média, se do určité míry shodovalo s názorem mnoha obyvatel Ruska - sedmnáct procent Rusů bylo přesvědčeno, že Putin hry využívá ke zlepšení svého vlastního obrazu.⁷⁴ Olympiáda totiž měla být jedním z nejvýznamnějších prostředků, jak dokázat, že jeho vláda byla schopna transformovat a stabilizovat ekonomickou situaci prvního desetiletí 21. století, jež následovala po divokém období devadesátých let, charakteristickém svou nestabilitou a nejasnými prognózami.⁷⁵ Událost takto velkých rozměrů se pro tento cíl zdála být klíčovou. Ačkoli využívání olympiády k propagaci země není nic nového, Ortung a Zhemukhov upozorňují na rozdíl mezi Soči a politicky nejvýraznějšími olympiádami z minulosti – na rozdíl od Berlína 1936 nebo právě sovětské Moskvy 1980 se Putinův režim nesnaží demonstrovat vyspělost nebo nadřazenost konkrétní ideologie, ale schopnost Ruska jako státu excelovat v moderním kapitalistickém systému po boku západních zemí v čele

⁷⁰ YUHAS, Alan. Mythbusting: Russia, Putin and why the Sochi Olympic Games matter. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/feb/07/russia-putin-sochi-olympic-games>

⁷¹ STANGLIN, Doug. Freed Pussy Riot members call Russia amnesty a PR stunt. *USA Today* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/news/world/2013/12/23/pussy-riot-member-released/4173379/>

⁷² VAMLING, Karina. Edited by Bo Petersson and Karina Vamling. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 10

⁷³ Putin and the snow leopard: Russia's leader pictured stroking a big (tame) cat as the country prepares to host the Sochi Winter Olympics. *Mail Online* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2551606/Vladimir-Putin-pictured-stroking-snow-leopard-Russia-prepares-host-Sochi-winter-Olympics.html>

⁷⁴ Opinion Poll Shows Russians Unhappy About Sochi Corruption. *Radio Free Europe: Radio Liberty* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.rferl.org/content/sochi-corruption/25253938.html>

⁷⁵ ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

s USA a Evropskou unií.⁷⁶ Putinova snaha profilovat zemi tímto směrem byla logická zejména v ohledu na vlastní obyvatelstvo státu – vzhledem k četným demonstracím a protestům během parlamentních i prezidentských voleb v letech 2011 a 2012 musel Putin posílit image svou i Ruska jako státu také na domácí frontě, jinak by totiž mohl čelit obrazu porovnatelnému se společenskou stagnací brežněvovské éry 70. a 80. let.⁷⁷

Vzhledem k velmi problematické reputaci, kterou Putin a jeho politické kroky ve světě mají, názory na jeho počínání ve spojitosti s hrami v Soči byly a jsou veskrze kritické. Někteří kritici při popisu Putinem nastoleného stylu vládnutí zacházejí až k používání pejorativního termínu putinismus^{78 79} – ten je charakterizován zejména velmi personalizovanou mocí, která je systematicky rozdělena mezi velmi úzkou skupinu lidí, těsně spjatých právě s hlavou země, Vladimírem Putinem, kolem něhož je vytvořen silný kult osobnosti. Tito lidé oplývají politickou a ekonomickou mocí a jsou často v čele státních či polostátních organizací či korporací. Zahraniční politika navazuje na praktiky Sovětského svazu – tedy tendence expandovat a na globální scéně působit autoritativně. Systém pak postrádá prvky demokratického zřízení a transparentnost a jeho nejvýznamnějším aspektem je nezměrná korupce. V tomto systému pak hrají klíčovou roli právě mega-eventy, olympijské hry budiž nejvýznamnějším příkladem.^{80 81} Jak je popsáno výše, mega-projekty slouží ke kontrolovatelnému přerozdělování peněz a zakázek mezi úzkou elitu, čímž si systém udržuje stálý chod a loajalitu klíčových hráčů. Zároveň ovšem slouží k budování obrazu Putina samotného. Skrze velké mezinárodní projekty totiž budí dojem silného a schopného vůdce. Sám za tyto události osobně lobbuje, angažuje se v jejich přípravách a také se jich osobně zúčastňuje – osobně se zasazoval jak o Soči, tak také o Mistrovství světa ve fotbale 2018, osobně dohlížel na přípravy mezinárodní hudební soutěže Eurovize v roce 2009⁸² atd. Kult osobnosti, který kolem sebe Putin vytváří, je spolu s jeho nekontrolovatelnou mocí často předmětem kritiky. Bývalý světový šachista a současný opoziční ruský politik Gary Kasparov

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ VAMLING, Karina. Edited by Bo Petersson and Karina Vamling. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 5

⁷⁸ ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

⁷⁹ TISDALL, Simon. Putinism could be the next Russian export. *The Guardian* [online]. 2007 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2007/nov/21/tisdallbriefing.simontisdall>

⁸⁰ ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

⁸¹ BUCKLEY, Neil. Putin's Lobbying Wins Sochi the Olympics. *Financial Times* [online]. 2007 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.ft.com/cms/s/0/fe4ad9cc-2ad0-11dc-85f9-000b5df10621.html#axzz3UqhYkiXL>

⁸² VAMLING, Karina. Edited by Bo Petersson and Karina Vamling. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 4

pak prohlásil, že celá olympiáda v Soči vznikla pouze k posílení Putina kultu osobnosti a v tomto ohledu Soči dokonce přirovnal k Berlínským olympijským hrám v roce 1936, kdy se tato událost transformovala do demonstrace nacistické ideologie a jejího čelního představitele Adolfa Hitlera. Kasparov dodává, že ačkoli se analogie může zdát přehnaná, je třeba si uvědomit, že status obou státníků je skoro totožný – i Hitler byl v té době uznávaným a legitimním vládcem země.⁸³

Ani úspěšný průběh her, v tomto případě navíc zastřený politickými událostmi, které po nich následovaly, nemohly zcela zvrátit ne zcela pozitivní vnímání jeho osoby, a tak Vladimir Putin zůstává nadále vysoce kontroverzní postavou světového dění. Budování vlastní image pomocí olympijských her v Soči tak zafungovalo spíše na domácím poli, nicméně zahraniční pohled na jeho osobu zůstal spíše negativní.

3. Kontroverze a problematické okolnosti příprav olympijských her v Soči

Přípravu olympijských her v Soči provázela od samého začátku řada problémů a kontroverzí. Mnoho z nich vyplývá z vnímání ruských politických kroků a rozhodnutí západními zeměmi – v dnešních dnech, kdy dále eskaluje napětí ohledně konfliktu na Ukrajině, je čím dál tím více zřejmé, že východní ideologie a politické myšlení je pro západ nadále (tedy i po skončení studené války) jen těžko přijatelné a ideologické či politické střety se tak zřetelně promítají i do událostí a priori apolitických, olympijské hry budiž nejvýznamnějším příkladem. V tomto ohledu byly mediálně velmi sledované ruské kroky, západem považované za potlačování lidských práv – počínaje kauzou s aktivistickou skupinou Pussy Riot, důsledným varováním a peticí Amnesty International, bojkotem her německým prezidentem, a konče ruskými zákony proti „gay propagandě“. Debatu vyvolal také přístup hostitelské země k životnímu prostředí a samotná stavba olympijských sportovišť, přičemž připravenost areálu těsně před začátkem her vzbuzovala pochyby o připravenosti k zahájení her. Překročením rozpočtu se také olympijské hry v Soči staly nejdražší olympiádou v historii; objevily se pochybnosti o bezpečnosti her - Soči se nachází blízko oblasti, kde Rusko vedlo válku s Gruzii, a spekovalo se také o hrozbě teroristického útoku. Tyto a další okolnosti popíší v následujících podkapitolách.

Problémy, provázející přípravy olympijských her, ovšem zdaleka nejsou výjimečné a nelze tak o Soči uvažovat ani hovořit jako o jediných, jejichž přípravy neprobíhaly bez potíží.

⁸³ REITSCHUSTER, Boris. Sochi is to Putin what Berlin in 1936 was to Hitler, says Garry Kasparov. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2014/feb/07/sochi-vladimir-putin-hitler-berlin-garry-kasparov>

Např. šíření fotografií a informací o nepřipravenosti ubytovacích zařízení (jež si vysloužilo i samostatný twitterový kanál) se i přes jistou nepopiratelnou relevanci stalo tak masovým zejména jako důsledek nepopulárnosti ruských společensko-politických opatření a ideologického střetu západních zemí a Ruska. Propojení olympiády a politiky také není výjimečné. Nicméně pozornost v tomto ohledu se vždy věnovala spíše letním olympijským hrám a zimní tak byly zřejmě vnímány skutečně spíše kvůli sportu. Soči se tak z tohoto nepsaného pravidla zásadním způsobem vymezuje.

Nutno ještě také podotknout, že olympiáda v Soči byla značně mediálně zpolitizovaná a zásluhu na narůstajícím negativismu a pesimismu během příprav mají právě média. Vzhledem k tomu co se dělo na posledních hrách na území Ruska, se dala tendenčnost západních médií očekávat.⁸⁴ Ačkoli relevantní problémy byly neoddiskutovatelné, západní reakce byly často přehnané, a to i v případě nepodstatných problémů.⁸⁵ Dle některých kritiků je na vině přetrvávající dualistické vidění světa z dob studené války.⁸⁶ Zbytečnými „oběťmi“ tohoto přístupu pak jsou obyčejní Rusové, kteří jsou často nesmyslnými západními urážkami upřímně dotčeni.⁸⁷ Image Ruska, vykreslované v médiích, je dle profesora z New York University Stephena Cohena možná ještě horší než za časů skutečné studené války, přičemž na vině je neprofesionalita novinářů a jejich článků, ve kterých „netrpělivě očekávají“ pád ruského režimu.⁸⁸ Tato tvrzení dokazuje ochota a samozřejmost, s jakou západ přijímal negativní a šokující zprávy ze Soči – příkladem budiž například raketově se šířící zprávu a video s údajným vlkem procházejícím se v hotelu v olympijské vesničce, údajně pořízené jednou z amerických sportovkyň.⁸⁹ Reakce a retweety uživatelů internetu se množily raketovým tempem – později se ukázalo, že šlo o vtípek amerického moderátora Jimmyho Kimmela.

Dopředu je tedy třeba být obeznámen s faktem, že mediální obsah není nikdy objektivní. Nicméně právě on, ať už je subjektivní, zkrácený nebo negativistický, je pro účely této práce zásadní, protože právě média jsou v podstatě jediným zdrojem informací, skrze který si lidé o dění mohou udělat představu. Následující kapitoly tak představují problematická témata, která se v médiích objevovala nejčastěji a které tedy lze očekávat i v českém

⁸⁴ MORETTI, Anthony. The Interference of Politics in the Olympic Games, and How the U.S. Media Contribute to It. *Global Media Journal: Canadian Edition* [online]. 2013, vol. 6, issue 2, s. 5-18 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ufh&an=94899066&scope=site>

⁸⁵ BIDDER, Benjamin. Sochi Schadenfreude: 'Ha Ha, The Russians Screwed It Up Again!'. *Spiegel Online* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/editorial-on-western-bashing-of-sochi-olympics-a-952638.html>

⁸⁶ FEDYASHIN, Anton. The real political takeaway from the Olympics: the west needs to get over the cold war. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/feb/24/sochi-olympics-west-not-over-cold-war>

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ COHEN, Stephen. Distorting Russia: How the American media misrepresent Putin, Sochi and Ukraine. *The Nation* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.thenation.com/article/178344/distorting-russia>

⁸⁹ Epic #SochiFail: Wolf in my hall. *YouTube* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3qZA-xOeQmE>

periodickém tisku.

3.1. Ekonomické faktory, náklady a překročení rozpočtu

V předchozím textu bylo mnohokrát zmíněno, že pravděpodobně největším problémem sočské olympiády byly její náklady. I přes Putinovo původní tvrzení a odhadovaný rozpočet 12 miliard dolarů se finální částka vyšplhala na cifru převyšující 50 miliard dolarů, která je v historii olympijských her bezprecedentní. Zvláště alarmující je to vzhledem k faktu, že zimní olympijské hry jsou zpravidla několikrát levnější než jejich letní varianta. Pro srovnání – do té doby nejnákladnější hry v čínském Pekingu v roce 2008 stály zhruba 44 miliard dolarů. Soči tedy toto číslo překonalo o mnoho miliard, a to i přesto, že v Pekingu proběhlo třikrát více závodů a klání – při čistě matematickém rozpočítání závodů vzhledem k rozpočtu připadlo v Pekingu na jednu disciplínu v průměru 132 milionů dolarů, v Soči pak 520.⁹⁰ K obřímú navyšování rozpočtu docházelo zejména kvůli slabé nebo žádné supervizi – některé stavby se dostaly až do dvouletého skluzu, a to díky neefektivnímu vedení a v případě horských středisek také náročnému terénu, který pro stavby takových rozměrů nebyl ideální.⁹¹ Celkově pak rozpočet sestával z 55% z peněz ze státního rozpočtu, z 23% z peněz státních firem, necelých 17% z půjček VEB, z 3,5% ze soukromých investic a 2 procenta přišla z rozpočtu Krasnodarského kraje.⁹²

Nutno podotknout, že překračování rozpočtu u mega-eventů typu olympiády není vůbec výjimečné – naopak je naprosto běžné. Profesor Bent Flyvbjerg z Oxfordské univerzity dle dat o hrách od roku 1960 do současnosti zjistil, že původní rozpočty překročilo rovných 100% olympiád a míra překročení pak průměrně činila 179%.⁹³ S dramatickým růstem nákladů se pak potýkal také Londýn (více než 100%), Salt Lake City, Nagano (náklady město přivedly téměř do bankrotu) nebo Montreal, který rozpočet překročil dokonce sedmkrát (vytvořený dluh se podařilo splatit po celých třiceti letech⁹⁴). Soči proti tomu rozpočet překročilo „pouze“ čtyřikrát, nicméně reálná čísla jsou extrémní. Již původní odhadované náklady byly vysoké (o to více vzhledem k faktu, že se jednalo o zimní olympiádu) - čtyřikrát vyšší celkové náklady, přesahující hranici 50 miliard, jsou pak skutečně extravagantní a ačkoli závěry zmiňované

⁹⁰ JAFFA, Joshua. The Waste and Corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Business* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2014-01-02/the-2014-winter-olympics-in-sochi-cost-51-billion>

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Cost of the Olympics. THE ANTI-CORRUPTION FOUNDATION. *Sochi 2014: Encyclopedia of Spending* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://sochi.fbk.info/en/price/>

⁹³ FLYVBJERG, Bent, Allison STEWART a Barbara KEYS. Olympic Proportions: Cost and Cost Overrun at the Olympics 1960-2012. SSRN Electronic Journal [online]. 2012 [cit. 2015-03-03]. DOI: 10.1057/9780230367463.0041.

⁹⁴ Quebec's Big Owe stadium debt is over. *CBC News* [online]. 2006 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/canada/montreal/quebec-s-big-owe-stadium-debt-is-over-1.602530>

studie potvrzují, v reálných hodnotách jde o částku, která je významná zejména vzhledem k jejímu možnému využití pro řešení problémů, se kterými se Rusko v obecné rovině dlouhodobě potýká (o tom viz výše). Problémem je často fakt, že olympijské objekty nedokáže hostitelské město řádně využívat (a tím tedy náklady na ně vyrovnat) i v budoucnu – v mnoha případech tak nejen že se nevrátí finance do nich vložené, ale jen údržba další peníze stojí. Vymanit se potom z dluhů je složité, předejít jim se dá hlavně pečlivým plánováním. Takový osud potkal zejména Atény, kde většina z nákladných olympijských staveb leží nepoužívaná a chátrá, nebo Montreal, jehož největší stadion byl značně naddimenzovaný – čili špatně udržitelný a i přes desetitisícové návštěvy místních sportovních klání ztrátový – a dokonce nebyl nikdy plně funkční, jelikož se jeho zatahovatelná střecha nadvakrát zřítla. Obavy o neprofitabilitě sočských olympijských objektů přicházejí dokonce z vlastních řad – hlava ruské státní banky Vneshekonombank⁹⁵ Vladimir Dmitrijev během příprav prohlásil, že nejenže se náklady na některé olympijské stavby zdvojnásobí až ztrojnásobí, ale skoro polovina z nich nebude zisková.⁹⁶ Svou roli na navyšování rozpočtu měly také nedodržené termíny, v mnoha případech nebyla sportoviště a ubytovací kapacity hotové ještě těsně před začátkem her. Mnohá média pak velmi živě (a také velmi ochotně) šířila poplašné zprávy o naprosté nepřipravenosti Soči k odstartování her.

3.2. Korupce

Jedním z nejdiskutovanějších témat ohledně her v Soči je korupce, která se zároveň pravděpodobně nejvíce na zvyšování rozpočtu podepsala. Žádné konkrétní důkazy proti korupčnímu jednání jednotlivců samozřejmě neexistují, bližší pohled na praktiky a kroky různých zainteresovaných subjektů včetně státu samotného nicméně ne úplně legitimní kroky jasně naznačují. Dle průzkumu nevládní organizace Levada Center je dokonce necelá polovina Rusů přesvědčena, že astronomické náklady byly zapříčiněny nelegitimním nakládáním s finančními prostředky.⁹⁷

Velmi problematickým aspektem příprav byla státní korporace Olympstroy, která byla Putinem specificky vytvořena pro správu rozpočtu na celou přípravu her. Olympstroy původně nebyl zahrnut v průvodních materiálech přihlášky k hostitelství, nicméně práva a pověření rozpočet spravovat dle některých od ruské vlády dostala z toho důvodu, že Výbor pro pořádání

⁹⁵ Z oficiálního hlediska nejde o banku – její legální status je nezisková organizace.

⁹⁶ PETERSSON, Bo a Karina VAMLING. Display window or tripwire? : the Sochi winter games, the Russian great power ideal and the legitimacy of Vladimir Putin. *Euxeinos governance and culture in the Black Sea Region* [online]. 2013, č. 12 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.gce.unisg.ch/~media/internet/content/dateien/instituteundcenters/gce/euxeinos/petersson%20vamling%20euxeinos%2012_2013.pdf

⁹⁷ Opinion Poll Shows Russians Unhappy About Sochi Corruption. *Radio Free Europe: Radio Liberty* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.rferl.org/content/sochi-corruption/25253938.html>

olympijských her, který rozpočet standardně spravuje, je přímo odpovědný MOV a je tudíž moc transparentní. K zachování stávajících praktik v ruském stavebním průmyslu, který je údajně jedním z nejkorumpovanějších sektorů ruské ekonomiky⁹⁸, tak byl vytvořen Olympstroy, který měl ovšem v rámci ruské legislativy zvláštní status. To mj. znamenalo, že jako oficiálně nezisková organizace nebyl povinen vykazovat roční finanční reporty, čímž se prostor pro korupci otevřel u samého zdroje financí.⁹⁹ Zajímavostí je, že proti způsobu fungování státních korporací (kromě Olympstroye jich existuje dalších šest) se během svého prezidentského období ohrazoval Dmitrij Medveděv. Na základě reportu státního prokurátora, v němž byly tyto společnosti označeny jako neefektivní a netransparentní, Medveděv přednesl vládě návrh na zvýšení dohledu nad těmito společnostmi, nicméně jeho snažení překazil Putinův nesouhlas.¹⁰⁰ Nestabilita Olympstroye se pak projevila v tempu střídání ředitelů – během pěti let fungování se na této pozici vystřídal celkem čtyři lidé. Po odvolání druhého ředitele se ovšem podařilo schválit kompromisní opatření, kdy se hospodaření státních korporací dostalo pod audit vládního účetního orgánu. Ten rok před olympiádou ve své zprávě upozornil na to, že Olympstroy bezdůvodně navýšil náklady na stavbu olympijských objektů minimálně o 15,5 miliardy rublů, přičemž zdůvodnění špiček Olympstroye nebylo buď žádné, anebo nedostatečné¹⁰¹. Alexandr Sokolov ve své studii o hospodaření Olympstroye prokázal, že cena za stavbu stadionu, silnice nebo mostu bylo v režii této společnosti o více než 57% dražší než v jiných zemích.¹⁰² Například nově postavená silnice a železniční trať, spojující olympijskou vesničku na pobřeží Černého moře s lyžařským střediskem Krasnaya Polyana, stála 8,7 miliardy dolarů, což je číslo, které převyšuje celkové náklady na olympiádu ve Vancouveru.¹⁰³ Přední opoziční politik Alexej Navalny zjistil, že silnice spojující Soči a nově vystavené sídlo, oficiálně prezentované jako vědecké výzkumné středisko, kritiky ovšem označované za luxusní komplex pro prominenty v čele s Vladimírem Putinem, byla postavena za částku převyšující 64 milionů dolarů, přičemž kontrakt na ni získal místní zastupitel, který je zároveň členem Putinovy politické strany.¹⁰⁴

⁹⁸ ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ JAFFA, Joshua. The Waste and Corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Business* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2014-01-02/the-2014-winter-olympics-in-sochi-cost-51-billion>

¹⁰² ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

¹⁰³ JAFFA, Joshua. The Waste and Corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Business* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2014-01-02/the-2014-winter-olympics-in-sochi-cost-51-billion>

¹⁰⁴ MACKINNON, Mark. Construction, corruption and controversy in the Sochi that Putin built. *The Globe and*

Další kontroverze vyvolával způsob státního financování. 70% investic soukromých společností pocházelo z půjček další státní korporace, Vneshekonombank (VEB). Ta je pro změnu financována přímo státem. Podle zákona je předsedou dozorčí rady předseda vlády – v případě příprav olympiády jím po většinu doby byl Vladimir Putin. Tento fakt by sám o sobě nebyl nijak překvapivý, nicméně zajímavosti nabyde s vědomím, že největší zakázky získaly obří společnosti patřící ruským magnátům, přičemž shodou okolností jsou všichni Putinovy blízcí přátelé. VEB např. poskytla 85% financí na lyžařské středisko Roza Chutor, budované gigantem Interros, který vlastní Vladimir Potanin; 88% financí pak poskytla na olympijskou vesnici, budované společností Basic Element Olega Děripasky.¹⁰⁵ Následky nárůstu nákladů jsou zřejmé – po skončení her žádala VEB vládu o 7 miliard dolarů, aby jimi vybalancovala ztráty. Mnohé půjčky musely být restrukturalizovány, protože jinak by byly nesplacitelné; stavební společnosti také žádaly o daňové úlevy.

Přehled těch, kteří získali nejlukrativnější zakázky, je v tomto ohledu velmi zajímavý – jejich seznam je prakticky totožný se seznamem nejbohatších Rusů (tedy úzké skupiny elit těsně spjatých s faktickou mocí ve státě). Pomyslnému žebříčku osob s největšími zakázkami – z drtivé většiny se jedná právě o stavební kontrakty - vévodí dokonce Putinův přítel a člověk, se kterým jako mladý zápasil v judu, Arkadij Rotenberg. Hodnota jeho jednadvaceti zakázek dosáhla více než sedmi miliard dolarů, přičemž jeho společnosti stavěly vše od energetických potrubí až po nové lyžařské rezorty. Vladimir Potanin, jenž získal miliardové jmění během devadesátých let během privatizace zejména díky těžbě surovin, je jedním z prvních, kteří podpořili Putinův návrh uspořádat olympiádu v Soči; jeho rozhodnutí investovat do výstavby olympiády prý přišlo „během lyžování s Putinem.“¹⁰⁶ Seznam by takto mohl pokračovat dál, zakázky získávaly také obří státní nebo polostátní společnosti, v jejichž vedení sedí lidé politicky i osobně velmi blízcí Vladimíru Putinovi.

Zajímavou studii vypracoval v březnu 2015 zavražděný Boris Němcov, nejvýznamnější postava proti-putinovské opozice. V ní dochází k názoru, že 50 – 60% celého rozpočtu padlo za oběť korupci a bylo rozkradeno.¹⁰⁷

Mail [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theglobeandmail.com/sports/olympics/no-detail-spared-the-sochi-that-putin-built/article16917937/?page=all>

¹⁰⁵ JAFFA, Joshua. The Waste and Corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Business* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2014-01-02/the-2014-winter-olympics-in-sochi-cost-51-billion>

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ NEMTSOV, Boris a Leonid MARTYNYUK. Winter Olympics in the Subtropics. [online]. Moskva, 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.putin-itogi.ru/winter-olympics-in-the-subtropics/>

3.3. Potlačování lidských práv

Rusku jako státu se často vytýká, že nedostatečně dbá o dodržování lidských práv.^{108 109} Sám předseda Mezinárodního olympijského výboru Thomas Bach naznačil obavy, aby v tomto ohledu nedocházelo k problémům.¹¹⁰ Osobně tedy vydal prohlášení, v němž atlety varoval před jakýmkoli projevy politického aktivismu nebo politickými výroky.¹¹¹ Není proto divu, že v těchto ohledech byla příprava olympiády velmi ostře sledována – a skutečně se objevilo mnoho případů, na které mezinárodní organizace důrazně upozorňovaly. Amnesty International (AI) například na konci ledna 2014 doručila Vladimíru Putinovi petici, ve které ho v souvislosti s nadcházející olympiádou vyzývají ke zrušení mnoha zákonů, které dle AI omezují svobodu slova a shromažďování. Zatímco devět ředitelů AI petici osobně vezlo do moskevských prezidentských kanceláří, stovky členů organizace po celém světě pořádaly shromáždění a nosily petice na ruské ambasády v jednotlivých zemích.¹¹² Žádala také propuštění vězňů svědomí. Ruský parlament na naléhání AI propustil několik politicky angažovaných vězňů osob, mezi nimi např. několik členek skupiny Pussy Riot nebo členy Greenpeace. Nicméně AI tuto amnestii přijala s rozpaky, protože dle ní šlo o nepatrné procento vězňů, přičemž mnoho dalších se amnestie netýkala – označila ji jako náhražku za fungující právní systém.¹¹³

Opakovaná upozornění vydávala také organizace Human Rights Watch (HRW). Ta Mezinárodnímu olympijskému výboru průběžně předkládala důkazy zejména o vykořisťování dělníků, kteří olympijské areály stavěli, zneužívání zahraniční pracovní síly, přesídlování obyvatel Soči, průkazných výhrůžkách a žalobách na aktivisty a kritiky her apod. V rozsáhlém dokumentu *Race to the Bottom- Exploitation of Migrant Workers Ahead of Russia's 2014 Winter Olympic Games in Sochi*¹¹⁴ organizace velmi detailně popisuje praktiky, s jakými bylo přistupováno k zahraničním dělníkům, kterým byly pozdě nebo vůbec vypláceny mzdy atd. Na naléhání HRW pak MOV vyvinula nátlak na ruskou vládu, která posléze z vlastních peněz na

¹⁰⁸ KEKIC, Laza. The Economist Intelligence Unit's index of democracy. *Economist* [online]. 2007 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.economist.com/media/pdf/DEMOCRACY_INDEX_2007_v3.pdf

¹⁰⁹ KIMMAGE, Daniel. Russia, selective capitalism and kleptocracy. *Freedom House* [online]. 2009 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/sites/default/files/russia.pdf>

¹¹⁰ WILLIAMSON, Hugh a Jane BUCHANAN. The International Olympic Committee Skating on Thin Ice in Sochi. HUMAN RIGHTS WATCH. *Human Rights Watch* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2014/01/29/international-olympic-committee-skating-thin-ice-sochi>

¹¹¹ Sochi 2014 Winter Olympics: Athletes warned against protests. *BBC* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/25304255>

¹¹² Russian Federation: Amnesty International directors to deliver global petition to Russian President ahead of Sochi Olympics : Media Advisory. AMNESTY INTERNATIONAL. *Amnesty International* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/004/2014/en/>

¹¹³ Russia: Amnesty Law no substitute for effective justice system. *Amnesty International* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/articles/news/2013/12/russia-amnesty-law-no-substitute-effective-justice-system/>

¹¹⁴ Race to the Bottom: Exploitation of Migrant Workers Ahead of Russia's 2014 Winter Olympic Games in Sochi. *Human Rights Watch* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/russia0213_ForUpload.pdf

neproplacené mzdy vynaložila přes osm milionů dolarů.¹¹⁵ HRW nicméně i přesto varovala, že tisícům dalších dělníků nebyly mzdy vyplaceny. Boris Němcov tak ve svém odhadu míry korupce a skutečných nákladů uvádí, že do skutečné, tedy korupcí nezátížené výše nákladů (zhruba 25 miliard dolarů) je ještě nutno přičíst platy dělníků, které nikdy nebyly vyplaceny.¹¹⁶

Velice kontroverzní byly také ruské kroky ohledně vystěhování mnoha obyvatel Soči, na jejichž pozemcích se měly budovat nové stavby a areály. Mnohé domy, které rodiny obývaly již několik generací, byly státem zabaveny a jejich vlastníci odškodněni mnohdy velmi nepatříčně.¹¹⁷ V mnoha případech byli přemístěni lidé z oblasti Imeretinské zátoky, kteří se po mnoho generací živili obděláváním půdy, kterou vlastnili - de facto tak přišli o jediný zdroj obživy, který po generace znali. Po dlouhou dobu také nebylo jasné, kolik lidí celkem se bude muset přestěhovat, lidé tedy žili v neustálém napětí a strachu o svém živobytí.¹¹⁸ Objevily se také případy, kdy rozhořčení obyvatelé, určení k vystěhování, drželi protestní hladovku.¹¹⁹

Rusko také mnoha osobám, nejčastěji politickým aktivistům namířených proti prezidentu Putinovi, odepřela přístup na hry. Bylo to vyústění varování ze strany pořadatelů a vlády, že na hrách nepovolí a nebudou tolerovat žádné politické protesty. Těmto lidem tak nebyly vydány tzv. Olympijské doklady, které byly spolu s lístky nutné pro vpuštění do jednotlivých olympijských areálů. Jak uvádí aktivista za práva vězňů Nikolai Levshits, při pokusu o elektronické získání tohoto dokladu byl systémem automaticky odmítnut – autority ovšem nebyly povinny důvod vysvětlovat.¹²⁰ Dalšími lidmi, kteří nebyli na hry vpuštěni, byl např. Vladislav Ryazantsev, anti-putinovský aktivista, který byl těsně před hrami na 15 dní uvězněn za údajné nadávání na veřejnosti, Aleksandr Baturin, podporovatel Putinova oponenta Garyho Kasparova a mnoho dalších.¹²¹ Ostře sledované bylo dění kolem členek kontroverzní skupiny Pussy Riot. Ty byly při pokusu o předvedení jedné ze svých písní zatčeny – zadržení bylo údajně spojeno s krádeží v jednom ze sočských hotelů.¹²² Všichni zúčastnění byli po několika

¹¹⁵ WILLIAMSON, Hugh a Jane BUCHANAN. The International Olympic Committee Skating on Thin Ice in Sochi. HUMAN RIGHTS WATCH. *Human Rights Watch* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2014/01/29/international-olympic-committee-skating-thin-ice-sochi>

¹¹⁶ NEMTSOV, Boris a Leonid MARTYNYUK. Winter Olympics in the Subtropics. [online]. Moskva, 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.putin-itogi.ru/winter-olympics-in-the-subtropics/>

¹¹⁷ Sochi's mixed feelings over Olympics. *BBC* [online]. 2008 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7746114.stm>

¹¹⁸ WURSTER, S. Homes for Games: A filmic interpretation of Sochi 2014 and resettlement in Imeretinskaya Bay. *European Urban and Regional Studies*. 2015-03-27, vol. 22, issue 2, s. 210-217. DOI: 10.1177/0969776413502660. Dostupné z: <http://eur.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0969776413502660>

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ KRAMER, Andrew E. Russia Blocks Several Activists From Olympics, Even as Spectators. *The New York Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2014/02/05/world/europe/russia-blocks-several-activists-from-olympics-even-as-spectators.html?_r=2&referrer=

¹²¹ Tamtéž.

¹²² MILLER, Nick. Sochi Winter Olympics: Two members of punk band Pussy Riot arrested before protest performance. *The Sydney Morning Herald* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.smh.com.au/world/sochi-winter-olympics-two-members-of-punk-band-pussy-riot-arrested-before-protest-performance-20140218-hvcwn.html>

hodinách propuštění. O den později byly členky Pussy Riot při opětovném pokusu o předvedení písně zbity uniformovanými kozáky, kteří byli organizátory najati jako bezpečnostní služba.¹²³ Tento zákrok si vyžádal ošetření v nemocnici; MOV poté skupinu vyzval, aby během her už nijak veřejně nevystupovaly.

Asi nejkontroverznějším tématem, sledovaným před začátkem olympiády, byl ruský zákon o zákazu propagace homosexuality, který vláda schválila necelý rok před začátkem her. V něm se hovoří o zákazu šíření a propagace sexuálního chování, které se vzpírá „tradičním rodinným hodnotám“. Cílem tohoto zákona je údajně ochrana dětí před škodlivým chováním a vším, co veřejně ukazuje homosexualitu. Takové chování je dle zákona pokutovatelné. Firmy a organizace mohou být dokonce v případě takových přestupků nuceny dočasně pozastavit svou činnost a cizinci mohou být až na 15 dní zadrženi nebo vyhoštěni ze země. Přijetí zákona vyvolalo v západních společnostech veliké pobouření pro své vágní a nejasné znění a také pro očekávatelné zvýšení četnosti násilností vůči LGBT minoritám. To vše se nutně projevilo na blížící se olympiádě, které se účastnilo mnoho otevřeně homosexuálních sportovců. Principy olympijských her nicméně vylučují jakoukoli formu diskriminace, bylo tedy velmi nejasné, jak se tento zákon do průběhu her promítne. Několik sportovců se dokonce na symbolický protest přiznalo k homosexuální orientaci a existovaly také tlaky na MOV k přesunutí olympiády do jiné země. Sám prezident Vladimir Putin na negativní ohlas reagoval ujištěním, že homosexuálové se v Soči nemusí ničeho bát, nicméně k tomu dodal „...ale nechte být naše děti.“¹²⁴ Dále ujišťoval, že hry proběhnou bez náznaku jakékoli diskriminace a zdůrazňoval, že v Rusku není zakázána samotná homosexualita, pouze její propagace.¹²⁵ MOV taktéž zdůraznil, že byl špičkami ruské vlády ujištěn, že se zákon účastníků olympiády nedotkne.¹²⁶

Kontroverze ohledně lidských práv měly své následky v podobě četných protestů, a to jak přímo v domácím Rusku, tak po celém světě. Objevily se pokusy přesvědčit oficiální olympijské sponzory o stažení se z financování her, žádná taková oficiální reakce se ovšem nekonala. Mnohé osobnosti světové politiky ovšem učinily alespoň symbolické kroky – americký prezident Barrack Obama a viceprezident Joe Biden, kanadský premiér Stephen Harper, francouzský prezident Francois Holland nebo německý prezident Joachim Gauck se na protest proti anti-LGBT zákonu odmítli her zúčastnit (Obama dokonce místo sebe jako

¹²³ MILLER, Nick. Cossacks attack Pussy Riot in Sochi with whips and pepper spray. *The Age World* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theage.com.au/world/cossacks-attack-pussy-riot-in-sochi-with-whips-and-pepper-spray-20140219-hvd27.html>

¹²⁴ SMITH-SPARK, Laura a Nic ROBERTSON. Putin says gays 'can feel safe' at Sochi Winter Olympics. *CNN* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/01/17/world/europe/russia-putin-sochi/>

¹²⁵ Winter Olympics: Putin cautions gay visitors to Sochi. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25785161>

¹²⁶ Sochi Winter Olympics 2014: International Olympic Committee receives assurances on anti-gay laws. *The Telegraph* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/winter-olympics/10233350/Sochi-Winter-Olympics-2014-International-Olympic-Committee-receives-assurances-on-anti-gay-laws.html>

delegáty poslal dva homosexuální sportovce).¹²⁷

3.4. Ochrana životního prostředí

Vzhledem ke kombinaci dvou faktů – v první řadě nutnosti vybudovat prakticky všechna sportoviště od nuly a v druhé lokaci, ve které se tak má stát, totiž rozlehlé a zčásti i chráněné přírodní oblasti – bylo zřejmé, že i přes tradiční proklamace o zelené olympiádě se organizátoři budou muset potýkat s nejedním environmentálním problémem. V první řadě to bylo rozhodnutí MOV schválit stavební plány i přes to, že nezávislé expertní reporty¹²⁸ varovaly, že stavba v UNESCO chráněných zónách Kavkazu a Sočského národního parku může mít devastující následky. Plánované stavby v těchto oblastech zahrnovaly nové vodní elektrárny na horské řece Mzymta, potrubní systémy, železniční trasy, horskou olympijskou vesnici a spoustu dalších sportovních areálů. Některá sportoviště byla během příprav přesunuta jinam.

Ke škodám došlo například při stavbě železniční dráhy Adler – Krasnaya Polyana. Podle studie Borise Němcova byla přiléhající řeka Mzymta několikrát masivně znečištěna a vegetace kolem ní vážně poničena. Stavitelé údajně nepočítali s četnými sesuvy půdy a také nepovoleně používali materiál ze dna řeky.¹²⁹ Čtyři měsíce před začátkem her vyšlo najevo, že Rusko nedodrželo svůj příslib využívání recyklovatelných materiálu a nevytváření žádných odpadových skládek, když stavitelé při konstrukci dráhy tunami odpadu vytvořili obří skládku, která by navíc v důsledku mohla kontaminovat vody, kterými je Soči zásobováno.¹³⁰ Společnost za to dostala pokutu ve výši tři tisíce dolarů, nicméně už jí nikdo nenakázal skládku odstranit.¹³¹ Bez protestů se neobešla také stavba nákladního přístavu v Imeretinském údolí. Vědci varovali, že se začalo stavět moc rychle, aniž by byly provedeny základní vědecké geologické analýzy a v budoucnu tak hrozí sesuvy půdy a již minimálně jednou byl přístav poničen silnými bouřemi.¹³²

¹²⁷ GROHMANN, Karolos. Olympics-EU Commissioner joins German president in Sochi snub. *Yahoo! Sports* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://sports.yahoo.com/news/olympics-eu-commissioner-joins-german-president-sochi-snub-131149890--spt.html>

¹²⁸ ГОРЛАНОВА, Елена. Всемирное наследие в опасности. *Газете.Ru* [online]. 2007 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.gazeta.ru/sport/2007/07/a_1881085.shtml

¹²⁹ NEMTSOV, Boris a Leonid MARTYNYUK. Winter Olympics in the Subtropics. [online]. Moskva, 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.putin-itogi.ru/winter-olympics-in-the-subtropics/>

¹³⁰ Russia breaks its 'Zero Waste' commitment for Sochi games. *PBS* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/newshour/rundown/russia-breaks-its-zero-waste-commitment-for-sochi-games/>

¹³¹ VASILYEVA, Nataliya. Russia breaks 'Zero Waste' Olympic pledge. *Yahoo! News* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.yahoo.com/russia-breaks-zero-waste-olympic-pledge-174925994--finance.html>

¹³² GALPIN, Richard. Russia scientist fears arrest over Olympic warnings. *BBC News* [online]. 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8624894.stm>

3.5. Stavba olympijského areálu

Výstavba sportovišť a infrastruktury čelila mnohým problémům, mnohokrát totiž došlo k nedodržení termínů či stavebním komplikacím. I přes to, že tyto problémy byly skutečné a relevantní, je třeba si uvědomit, že komplikace tohoto typu nejsou v případě olympijských vůbec výjimečné, spíše by se dalo říci, že průběh stavby bez nich by byl mnohem neobvyklejší. Masivní mediální pokrytí, zejména na straně internetových sociálních sítí, kde se zprávy a obrázky z rozestavěných sportovišť a ubytovacích zařízení šířily neuvěřitelným tempem, tak lze vysvětlit opět již zmíněnou západní hysterií a ochotou přijímat spíše negativní obrázky o „bývalém nepříteli“ Rusku.

Právě takové zprávy ze Soči plnily v posledních měsících před startem her velký prostor zejména v online prostředí. Nepochybně byly založeny na pravdivém základě – ještě čtyři dny před úvodním ceremoniálem nebylo zdaleka vše hotové, zvláště hotelové pokoje - zhruba 700 z nich v horské části olympijské vesnice nebylo dokončeno.¹³³ Některá média také upozorňovala na to, že ačkoli hlavní sportoviště jsou v pořádku, oblasti kolem nich jsou plné odpadu ze stavby, a buď vypadají jako smetiště nebo jako zdaleka nedostavěné.¹³⁴ Nejvíce pozornosti ovšem zabraly hotelové pokoje a stav hotelů obecně. Mnozí sportovci a novináři si stěžovali na nefunkční kliky (americký účastník Johnny Quinn musel údajně rozbít dveře, aby se dostal z toalety¹³⁵), nefunkční nebo padající osvětlení, nepoživatelnou žlutou vodu tekoucí z kohoutků¹³⁶, nelogicky postavené záchody¹³⁷ a obecný nepořádek v hotelích a hotelových chodbách.¹³⁸ Nešťastně pro organizátory se tyto problémy nevyhnuly ubytovacím zařízením pro novináře, kteří obrázky šířili velmi rychle. Naprostým fenoménem se pak stal twitterový účet @SochiProblems, který retweetoval všechny fotografie a zprávy o sočských problémech z drtivé většiny týkající se právě stavu hotelů a ubytování. Tento twitterový účet měl v den

¹³³ THOMPSON, Anna. Sochi 2014: IOC upbeat despite Olympic Park venue problems. *BBC Sport* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/26016095>

¹³⁴ MANFRED, Tony. Photos Show Sochi Looking Half-Built And Covered In Trash Two Weeks Before The Olympics Read more: <http://www.businessinsider.com/sochi-trash-poor-construction-photos-2014-1#ixzz3WkXbipui>. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/sochi-trash-poor-construction-photos-2014-1>

¹³⁵ ILICH, Bobby. Sochi Problems: 2014 Winter Olympics Have Plenty Of Ups And Downs. *International Business Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/sochi-problems-2014-winter-olympics-have-plenty-ups-downs-1554317>

¹³⁶ HECK, Jordan. Yellow water, weird toilets and more problems at Sochi Olympics. *Indystar* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.indystar.com/story/sports/2014/02/05/sochi-olympics-issues-troubles-problems-water-yellow-bees-honey-toilets/5235451/>

¹³⁷ GRIMES, Micah. Winter Olympics 2014: Sochi Problems Now Have a Home on Twitter. *ABC News* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/Sports/winter-olympics-2014-sochis-99-problems-twitter-handles/story?id=22394751>

¹³⁸ MARIANI, John. 2014 Winter Olympics: Sochi hotels plagued by problems, journalists complain. *Syracuse.com* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.syracuse.com/news/index.ssf/2014/02/2014_winter_olympics_sochi_problems.html

zahájení o 40 tisíc více followerů než oficiální účet her @Sochi2014.¹³⁹ V mnoha případech se ovšem ukázalo, že obrázky, sdílené přes @SochiProblems, byly podvrh.¹⁴⁰ Zejména internetové deníky po celém světě tyto tweety přebíraly a do jisté míry se jimi nechaly strhnout. Tím jen dokázaly tendenci přijímat i šířit spíše negativistický obsah. Pro srovnání by bylo zajímavé porovnat, zda se tomu tak děje i v případě olympiád v jiných hostitelských zemích.

3.6. Odstřel psů

Soči dlouhodobě bojuje také s problémem volně pobíhajících psů, kteří se přirozeně zatoulávali i do olympijských areálů. Jeden pes dokonce přiběhl na stadión Fišt při zkoušce úvodního ceremoniálu.¹⁴¹ Byla proto najata firma, která se o zatoulané psy měla postarat a zlikvidovat je, což vyvolalo řadu protestů jak z řad obyvatel Soči a ochránců zvířat, tak z řad západních pozorovatelů.¹⁴² (Tento problém ovšem není charakteristický jen pro Soči nebo konkrétně pro olympiádu, odstřel zatoulaných psů je běžný v mnoha ruských oblastech.) Po nátlaku veřejnosti nakonec sočské autority odstřel psů zrušily a ohlásily plány na výstavbu útulků a psy místo odstřelu pochytyt.¹⁴³ Stejně jako v případě nepřipravených hotelů, i některé fotografie týkající se odstřelu psů byly často podvržené – fotografie stovek mrtvých psích těl byly ve skutečnosti pořízeny o několik let dříve na Ukrajině.¹⁴⁴

3.7. Čerkesové

Proti pořádání olympiády v Soči během příprav protestovaly také etnické skupiny. Nejvýznamnějším etnikem pak byli Čerkesové, kteří byli ze svého nativního kavkazského území, v jehož části leží i Soči, násilně vyhnáni po rusko-čerkeské válce, jednom z mnoha konfliktů, vyvolaných ruskou expanzí během 19. století. Velká většina Čerkesů byla během války zabita a ti, kteří ji přežili, byly vyhnáni z Kavkazu pryč, nejčastěji na území Osmanské

¹³⁹ ARROUAS, Michelle. @SochiProblems Is Way More Popular Than the Official Sochi Account on Twitter. *Time* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://time.com/6013/sochiproblems-is-way-more-popular-than-the-official-sochi-account-on-twitter/>

¹⁴⁰ *Gossip Sochi* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: gossipsochi.com

¹⁴¹ Sochi officials order stray dogs killed ahead of Olympics. *Fox News* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/world/2014/02/03/sochi-officials-order-stray-dogs-killed-ahead-olympics/>

¹⁴² Sochi company hired to kill stray dogs ahead of Olympic Games. *CBCNews* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/world/sochi-company-hired-to-kill-stray-dogs-ahead-of-olympic-games-1.2521671>

¹⁴³ WHITESIDE, Kelly. Sochi officials back off plan to kill stray animals. *USA Today* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/sports/olympics/2013/04/18/sochi-russia-winter-olympics-cats-dogs-2093817/>

¹⁴⁴ *Gossip Sochi* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: gossipsochi.com

říše. Počet vyhlazených Čerkesů se odhaduje od půl milionu do milionu a půl.¹⁴⁵ Mnozí tento historický vývoj považují za genocidu – to například jednohlasně oficiálně uznala gruzínská vláda.¹⁴⁶ Jak Čerkesové stále žijící na Kavkazu, tak potomci vyhnanců byli pobouření rozhodnutím uspořádat olympiádu v místech, kde dle nich došlo ke genocidě a také v místech, kde se údajně nacházejí hroby zavražděných Čerkesů – rok olympiády navíc vycházel ke 150. výročí konfliktu.¹⁴⁷ Požadovali tak, aby byla olympiáda v Soči zrušena nebo přesunuta jinde, pokud se Rusko veřejně neomluví za genocidu spáchanou na jejich předcích.¹⁴⁸ Někteří Čerkesové se nevyslovili pro zrušení her jako takových, požadovali ovšem alespoň zařazení čerkeských symbolů a tradic do obrazu olympiády, tak jak to udělala například Austrálie v roce 2000 s domorodými obyvateli a jejich tradicemi.¹⁴⁹

Ve svém snažení hry v Soči zrušit Čerkesové úspěšní nebyli a nedosáhli ani jakéhokoli oficiálního prohlášení nebo omluvy ze strany ruských autorit.

3.8. Bezpečnost

Vzhledem k situaci, jaká panuje ve světě v posledních několika letech, tedy narůstajícímu počtu atentátů a teroristických útoků, byla snaha o udržení bezpečnosti za každou cenu ze strany organizátorů nasnadě – nasazeno bylo veliké množství (odhaduje se až 40 tisíc¹⁵⁰) bezpečnostních a ozbrojených složek; bezpečnostní opatření včetně zavedení speciálních dokladů a zákazu protestů byla velmi rozsáhlá. Přesto se organizátoři ani návštěvníci nevyhnuli obavám, v první řadě kvůli výhrůžkám a hrozbě teroristických útoků.

Částečné zvýšení bezpečnostních opatření přišlo jako důsledek sebevražedných útoků v nedalekém Volgogradu v roce 2013. První proběhl v říjnu, kdy uprchlice z Dagestánu zabila sedm lidí a třicet šest zranila. Tři měsíce před začátkem her pak došlo dva dny po sobě k dalším dvěma útokům, první na vlakové stanici a druhý v trolejbusu; při útoku, organizovaném dagestánskými teroristy, dohromady zemřelo 34 lidí. Tyto útoky vyvolaly otázky, zda je bezpečnost během nadcházejících her dostatečně zajištěna. MOV následně prohlásila, že v otázkách bezpečnosti ruským autoritám stoprocentně důvěřuje.¹⁵¹ Některé

¹⁴⁵ BARRY, Ellen. Georgia Says Russia Committed Genocide in 19th Century. *The New York Times* [online]. 2011 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/05/21/world/europe/21georgia.html>

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ THAROOR, Ishaan. Sochi Olympics Stirs Nationalism of an Exiled People. *Time* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://time.com/4864/sochi-olympics-russia-circassians/>

¹⁴⁸ FERRIS-ROTMAN, Amie. Russian Olympics clouded by 19th century deaths. *Reuters* [online]. 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2010/03/21/russia-olympics-protest-idUSLDE62K02S20100321>

¹⁴⁹ Circassians Voice Olympian Anger. *IWPR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://iwpr.net/global-voices/circassians-voice-olympian-anger>

¹⁵⁰ Russian Military to Ensure Security at 2014 Olympics. *Sputnik* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://sputniknews.com/military/20130930/183866130.html>

¹⁵¹ GREENE, David a Corey FLINTOFF. 2 Bombings In Russia Raise Olympic Security Questions. *NPR* [online].

týmy si ovšem pro větší bezpečnost najaly ještě další externí bezpečnostní firmy, USA dokonce na místo povolala agenty FBI, kteří měli spolupracovat s ruskými autoritami.¹⁵²

Obavy také vzbuzovala rusko-gruzínská válka, která probíhala v letech 2008 a 2009 v regionech, kde dlouhá léta předtím zuřila čečenská válka. Nový konflikt v této problematické a nestabilní oblasti započal jako následek snahy gruzínské autonomní oblasti Jižní Osetie a Abcházie odtrhnout se od Gruzie a získat autonomii. Gruzínský vojenský útok pak následovala odvetná akce ze strany Ruskem podporované Jižní Osetie. Během války pak vojáci Jižní Osetie vyhladili několik gruzínských vesnic. Když poté francouzský prezident Nicholas Sarkozy vyjednal zastavení palby mezi oběma stranami, Rusko uznalo Abcházii a Jižní Osetii jako samostatné státy, na což gruzínská vláda odpověděla přerušением veškerých diplomatických styků s Ruskem. Ačkoli následná šetření ukázala, že válku započala ozbrojeným konfliktem Gruzie, Rusko začalo obléhat i území mimo Jižní Osetii a Abcházii a konflikt tak dále eskalovalo, což si z řad mezinárodního společenství vysloužilo jednohlasnou kritiku. To vše samozřejmě hluboce zmrazilo vztahy všech zúčastněných stran a vzhledem k tomu, že rusko-gruzínská hranice leží jen několik mil od Soči, obavy o bezpečnost v této oblasti byly nasnadě. Gruzínský olympijský výbor dokonce MOV vyzval k přehodnocení rozhodnutí uspořádat olympiádu právě v Soči, nicméně změny nedosáhl. Rozruch vyvolalo také rozšíření bezpečnostní olympijské zóny za hranice abchazijského území, které Gruzie neuznává.¹⁵³ V gruzínském hlavním městě probíhaly protesty za bojkot her a premiér země Rusko varoval před jakoukoli podporou dvou separatistických regionů během her nebo zahajovacího ceremoniálu.¹⁵⁴ Rovněž žádná oficiální politická delegace včetně gruzínského prezidenta olympiádu nenavštívila.¹⁵⁵ I přes tyto velmi chladné vztahy mezi oběma zeměmi do Soči dorazila gruzínská sportovní výprava.

Olympiáda se tradičně nevyhnula teroristickým výhrůžkám. Necelý měsíc před začátkem her obdrželo několik olympijských výborů, včetně britského, maďarského, německého, italského nebo slovenského, emaily, ve kterých neznámá skupina vyhrožuje teroristickým útokem. Nicméně například britský výbor označil výhrůžky za nevěrohodné.¹⁵⁶ Výhrůžkami

2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.npr.org/2013/12/30/258287084/bus-explosion-in-volgograd-follows-train-station-bombing>

¹⁵² KRAVTSOVA, Yekaterina. Olympic Teams Prepare for Possible Security Crisis in Sochi. *The Moscow Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.themoscowtimes.com/sochi2014/Olympic-Teams-Prepare-for-Possible-Security-Crisis-in-Sochi.html>

¹⁵³ Sochi games: Georgia protests as Russia expands border zone. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25830623>

¹⁵⁴ MORRIS, Chris. Georgia PM Garibashvili in Sochi warning to Russia. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26034561>

¹⁵⁵ BOCHAROV, Rucheï. Georgia denies plan to meet Putin during Sochi Olympics. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2014/02/06/us-russia-georgia-meeting-idUSBREA151IS20140206>

¹⁵⁶ RUMSBY, Ben. Winter Olympics 2014: email threat to 'blow up' athletes at Sochi Games dismissed by IOC. *The Telegraph* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/winter->

nešetřil také přední ruský terorista Doku Umarov, představitel kavkazských muslimských vzbouřenců a člověk odpovědný za bombové útoky v moskevském metru z roku 2010. Umarov veřejně vyzval k využití jakýchkoli prostředků k zastavení her v Soči – ty se totiž dle něj odehrají v místech, kde zemřelo mnoho muslimů.¹⁵⁷ V těchto výhrůžkách rovněž odvolal své dřívější prohlášení, že nehodlá útočit na civilisty. Ačkoli byly Umarovovy výhrůžky brány vážně, tato příliš obecná výzva naznačovala, že teroristé nemají jednotný vojenský plán, jak Soči napadnout, což se nakonec skutečně také nestalo.¹⁵⁸

Vážná situace se odehrála také 7. února 2014, v den zahajovacího ceremoniálu. Neznámý muž se pokusil unést letadlo, letící z Ukrajiny do Turecka, a navést ho na sočské letiště. Zároveň vyhrožoval, že pokud mu piloti nevyhoví, mobilním telefonem odpálí bombu, která je schovaná na palubě. Pilot se ovšem zachoval velmi chytře – útočnickovi namluvil, že změnil kurs na Soči, přičemž přistál na istanbulsém letišti Sabiha Gokcen, kde ho zpacifikovala bezpečnostní služba. Nakonec se ukázalo, že na palubě žádná bomba nebyla a útočník byl pod vlivem drog.¹⁵⁹

4. Důsledky olympijských her v Soči

Olympijské hry v Soči byly v mnohých ohledech významné a zejména jejich problematické okolnosti budou mít následky na olympiády, které přijdou v budoucích letech. Sami členové Mezinárodního olympijského výboru prohlásili, že sočská olympiáda byla příliš nákladná – to, že Rusové postavili za několik desítek měsíců areály, jejichž stavba trvala v případě mnoha zemí desítky let, se prostě muselo projevit do výsledné částky.¹⁶⁰ Stoupající náklady, případ Soči budiž posledním varovným signálem, tak přímo vedly k tomu, že hned dvě města, Stockholm a Oslo, stáhla svoji kandidaturu na zimní olympiádu v roce 2022, přičemž Krakov, Mnichov a Svatý Mořic tak udělaly v předchozích fázích - čímž se v posledním kole ocitla pouze dvě města – kazachstánské Almaty a čínský Peking. MOV už tak jedná o interních změnách financování a celkové koncepci olympiád v budoucnu. Oslo také nešetřilo kritikou na samotný výbor – kromě příliš vysokých nákladů totiž byly jeho

olympics/10590826/Winter-Olympics-2014-email-threat-to-blow-up-athletes-at-Sochi-Games-dismissed-by-IOC.html

¹⁵⁷ Caucasus Emirate Leader Calls On Insurgents To Thwart Sochi Winter Olympics. *Radio Free Europe: Radio Liberty* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.rferl.org/content/sochi-olympics-terrorism-umarov/25035408.html>

¹⁵⁸ Sám Umarov byl zabit v září roku 2013.

¹⁵⁹ TUYSUZ, Gul a Greg BOTELHO. Officials: 'Air pirate' claims bomb on board, tries to have plane go to Sochi. *CNN* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.cnn.com/2014/02/07/world/europe/turkey-flight-bomb-threat/index.html>

¹⁶⁰ MANFRED, Tony. The Bidding For The 2022 Olympics Is A Disaster, And The \$51-Billion Sochi Games Is Getting The Blame. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/sochi-olympics-cost-reform-2014-10>

požadavky dle Norska příliš extravagantní – žádá se v nich o soukromé schůzky s králem, VIP večírky, vyhrazené dopravní trasy, přístup sponzorů k veřejným reklamním plochám atd., přičemž některé z těchto požadavků by vyžadovaly změnu norských zákonů.¹⁶¹ Výbor se tak teď musí obracet na asijská města (olympiády 2018, 2020 i 2022 se budou konat v Asii), což jen podtrhuje fakt, že západní země se začínají obávat finanční zátěže, která z pořádání her plyne. Některá média v tom také vidí nový trend, totiž pořádat velké sportovní události v nedemokratických zemích. Nejen olympiády, ale i mistrovství světa ve fotbale či závody Formule 1 se v posledních letech přesouvají do zemí, které lze za demokratické označit jen velmi diskutabilně - znovuzvolení kazachstánského prezidenta, jediného od pádu Sovětského svazu, bylo kvitováno velmi negativními reakcemi, Čína je dlouhodobě kritizována za nedodržování lidských práv, Rusko taktéž, fotbalové mistrovství 2018 a 2022 se chystají v Rusku, resp. v Kataru – tyto země si totiž i přes často nereálné požadavky jednodušeji „poradí“ s ekonomickými i etickými zásadami, které by v západních zemích byly jen velmi složitě obhájeny.¹⁶² Po nákladech na hry v Soči ovšem začínají být rozpočty střízlivější – například Tokio vyhrálo kandidaturu na letní hry v roce 2020 s rozpočtem 5 miliard dolarů.¹⁶³ Ačkoli je dle výše zmíněné studie v podstatě stoprocentně jisté, že se tento budget nepodaří dodržet, oproti Soči je to razantní propad nákladů, a to jde ještě k tomu o zpravidla dražší letní olympiádu.

Bez následků nezůstala také kontroverze ohledně ruských zákonů proti propagaci homosexuality – do smluv s budoucím hostitelem her v roce 2022 Mezinárodní olympijský výbor zařadil klauzuli, ve které stojí, že jakákoli forma diskriminace je pro olympijské hnutí nepřijatelná, ať už je založena na státní příslušnosti, genderu, náboženském vyznání nebo rase.¹⁶⁴

¹⁶¹ ROAN, Dan. Winter Olympics: What now for 2022 after Norway pulls out?. *BBC Sport* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/29455789>

¹⁶² GIBSON, Owen. Sochi continues the rise of the non-democratic host nations. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/blog/2014/oct/14/sochi-non-democratic-host-nations-russia-fi-winter-olympics-world-cup>

¹⁶³ TAYLOR, Adam. Why Tokyo's Olympic Costs Will Almost Certainly Overrun The \$5 Billion Budget. *Business Insider* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/tokyo-2020-olympic-budget-is-likely-nonsense-2013-9>

¹⁶⁴ GIBSON, Owen. Olympic anti-discrimination clause introduced after Sochi gay rights row. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2014/sep/25/olympic-anti-discrimination-clause-sochi-gay-rights-row>

Výzkumná část

5. Téma a cíle výzkumu

Předmětem výzkumu jsou XXII. zimní olympijské hry v Soči a způsob, jakým o nich referovala vybraná česká periodika, resp. do jaké míry se na jejich stránkách v souvislosti s olympiádou objevovaly problémy, které se příprav her týkaly a které měly často mimosportovní kontext. Cílem je pak potvrdit či vyvrátit hypotézu „*Vybraná česká periodika o olympijských hrách v Soči referovala z většiny v souvislosti s problémy kolem jejich příprav nebo s problematickým děním v Rusku*“ a odpovědět na výzkumné otázky. Podstatné pak bude výsledky v rámci jednotlivých periodik komparovat.

Jako zkoumaná periodika jsem vybral nejrozšířenější české seriózní deníky - Mladá fronta DNES a Lidové noviny jako zástupce spíše pravicových periodik, Právo pak jako představitele spíše opačné strany politického spektra. Deník Sport jsem oproti tezí z analýzy vynechal, a to z důvodů uvedených v úvodu. Dále byly analyzovány dva týdeníky – Respekt a Týden. Zkoumaným obdobím jsem určil 1. září 2013 až 2. březen 2014, čili zhruba šest měsíců před hrami a týden po ní. Média o hrách samozřejmě referovala po celé roky příprav; toto časové období jsem zvolil z toho důvodu, že před startem her a v jejich průběhu se dalo očekávat největší množství článků. V období těsně po hrách se zase dala očekávat různá zhodnocení a rekapitulace dění okolo her.

5.1. Výzkumné otázky

Základní výzkumná otázka zní:

- jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?

Odvozené výzkumné otázky jsou následující:

- do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?
- kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?
- zastávala k problematickým tématům jednotlivá periodika odlišné postoje?

5.2. Metoda výzkumu

Použitou metodou byla komparativní analýza. Ke komparaci jednotlivých periodik bylo přistoupeno po jejich důkladném prostudování, přičemž objektem analýzy byly zprávy, úvahy, komentáře a reportáže z vybraných periodik. Kritériem pro komparační analýzu je textový obsah týkající se olympiády v Soči. Bylo také nutné předem určit, na základě jakého klíče budou do analýzy jednotlivé články zahrnuty. Během výzkumu byly pečlivě prozkoumány články, které již v titulku obsahovaly slova nebo slovní spojení *olympijské hry*, *olympiáda* nebo *Soči* a/nebo které se zabývaly olympiádou jako takovou, její organizací, dopadem a významem. Zároveň byly prozkoumány články, které ke spojitosti s ní vybízely, tedy například texty věnující se Rusku nebo dění v něm, ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi nebo jiným ruským osobnostem, a pokud se takový článek zabýval charakteristikou her nebo jejich dopadem, zahrnul jsem je do analýzy rovněž.

V mnoha případech se výše zmíněná hledaná slovní spojení objevovala v textech pouze jako čistě informativní sdělení bez jakékoli spojitosti s výše uvedenými aspekty her – nejčastěji šlo o informování o přípravě různých sportovců. Typickým příkladem budiž například článek „*Pohroma v brankovištích. Češi v NHL tápou. Co ukážou v Soči?*“, který pojednává o formě českých hokejových brankářů a Soči se tak v článku vyskytuje pouze ve větách jako „Aby Češi mohli doufat v medaili z olympiády v Soči, potřebují hvězdu v brance.“¹⁶⁵. Takové články, nejčastěji se vyskytující ve sportovních rubrikách, jsem do analýzy nezahrnoval – pro tuto práci jsou totiž irelevantní a na výsledné závěry by měly vliv pouze co do kvantity, za to ale bez výpovědní hodnoty. Stejně tak jsem ze zkoumání vynechal texty, které během konání her přinášely čistě hodnocení sportovních výkonů a ve kterých se jiné než sportovní události nevyskytovaly.

Toto relativně rozsáhlé vymezení bylo naprosto nutné, a to vzhledem k tomu, že sport jako takový je činnost, která dostává v médiích velký prostor, protože se na ní podílí velké množství lidí a děje se kolem ní množství procesů. Většina z nich je ovšem pro analýzu tohoto typu irelevantní. To jen potvrzuje fakt, že drtivá většina obsahu, v němž se olympijské hry v Soči vyskytovaly, pojednávaly o českém olympijském týmu, sportovcích a jejich přípravách, sportovních výsledcích apod.

Periodika byla zkoumána v Národní knihovně České republiky, pro kontrolu jsem posléze použil také fulltextové vyhledávání skrze monitoringový server Newton Media.

¹⁶⁵ NESG. Pohroma v brankovištích. Češi v NHL tápou. Co ukážou v Soči? *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s., roč. XXIV., 24. 10. 2013, s. 15.

6. Reflexe olympiády v Soči v Mladé frontě DNES

První článek, který se ve sledovaném období na stránkách listu objevil (a to až v druhé polovině září), bylo kratičké oznámení, že zpěvačka Cher odmítla nabídku zpívat na slavnostním zahájení her, a to kvůli šikaně, které je v Rusku vystavena homosexuální menšina.¹⁶⁶ Druhý zářijový text jen krátce oznámil, že „V Řecku vzplanul olympijský oheň pro Soči“; stalo se tak 131 dní před startem her.¹⁶⁷ Prvním článkem v říjnu byl text „*Rusům už čtyřikrát zhasl oheň při štafetě*“,¹⁶⁸ - stalo se tak v Moskvě, ještě před cestou po celém Rusku. Zpráva nicméně vzpomíná na podobné případy z Montrealu 1976 nebo Londýna 2012. 16. října informoval krátký článek o cestě olympijské pochodně na severní pól, zmínil také chystanou cestu do kosmu.¹⁶⁹ O tři dny později se poprvé objevuje zpráva upozorňující na problémy – článek „*Dělník v Soči si zašil pusou, prý nedostal plat*“, opět v rubrice *Sport*, informuje o muži, který se tímto způsobem rozhodl upozornit na zacházení s dělníky, kteří se na stavbě olympijských areálů podílejí. Zde poprvé list upozorňuje na obecnější problémy, když uvádí, že „...podmínky zhruba 50 tisíc dělníků v Soči jsou už několik měsíců terčem kritiky organizací pro lidská práva.“¹⁷⁰ 22. října se noviny věnovaly volgogradskému atentátu – explozi autobusu, která zanechala desítky mrtvých a zraněných. Článek v rubrice *Ze světa* se věnuje zejména identitě a příslušnosti atentátnice, na samém konci nicméně varuje, že „...teror ve Volgogradu v každém případě zvýší obavy před nadcházejícími olympijskými hrami v Soči,“ čímž poprvé nadnesl téma bezpečnosti her.¹⁷¹ Rubrika *Sport* pak poslední říjnový den obsahovala další rozsáhlý článek, tentokrát o české olympijské výpravě. V ní si sportovní ředitel Martin Doktor postěžoval, že zhruba čtvrt roku před olympiádou, kdy Soči sám navštívil, byla jak olympijská vesnice, tak některé kusy infrastruktury nedodělané nebo nefunkční. Sdílí se čtenáři také relativní nespokojenost s komunikací ze strany ruských pořadatelů. Většina článku se věnuje financování české výpravy.¹⁷²

Osm dní pak trvalo, než se v MF DNES objevil další článek o Soči. Šlo o krátkou zprávu

¹⁶⁶ NESG. Cher odmítla kvůli šikaně gayů olympiádu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 18. 9. 2013, s. 6.

¹⁶⁷ V Řecku vzplanul olympijský oheň pro Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 9. 2013, s. 6.

¹⁶⁸ NESG. Rusům už čtyřikrát zhasl oheň při štafetě. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 10. 2013, s. 11.

¹⁶⁹ NESG. Pochodeň na ledoborci pluje k severnímu pólu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 16. 10. 2013, s. 11.

¹⁷⁰ NESG. Dělník v Soči si zašil pusou, prý nedostal plat. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 19. 10. 2013, s. 11.

¹⁷¹ NESG. Ve Volgogradu se v autobusu odpálila sebevražedkyně. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 22. 10. 2013, s. 7.

¹⁷² MACEK, Tomáš. Posledních 100 dnů. Kdo chystá misi Soči za 34 milionů?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 10. 2013, s. 11.

„*Olympijská pochodeň se ocitla v kosmu*“, ve které se mimo jiné píše o tom, že pochodeň si kosmonauti předají v otevřeném kosmu.¹⁷³ 12. listopadu se pak v rubrice *Ze světa* objevuje rozsáhlý článek „*Trest za útok na Domodědovu: třikrát doživotí*“, pojednávající o soudním procesu s teroristy zodpovědnými za dva roky starý atentát na moskevském letišti Domodědovo, který měl na svědomí hledaný terorista Doka Umarov. Konec článku hlásí, že „...ruské bezpečnostní složky se obávají, že pozornost jeho bojovníků se nyní soustřeďuje na město Soči na černomořském pobřeží, které bude příští rok v únoru hostit zimní olympijské hry,“ čímž list opět nastoluje téma bezpečnosti her, ačkoli Kreml násilné akce během olympiády vyloučil.¹⁷⁴ 14. listopadu se v MF DNES objevilo krátké oznámení, že se v Soči zvýší množství dopingových kontrol o 57%.¹⁷⁵ 25. listopadu noviny přinesly zprávu, že olympijská pochodeň má za sebou sestup na dno nejhlubšího jezera světa - Bajkalu. Použity byly tři speciální pochodně, které mohou hořet i pod vodou, a mezi účastníky výpravy na dno jezera byla kromě profesionálního potápěče také televizní moderátorka ruské televize a místopředseda organizačního výboru her. V článku je dále zmíněno, že pochodeň ještě čeká cesta na horu Elbrus, a také fakt, že tato štafeta s délkou 65 tisíc kilometrů je v historii zimních olympijských her prozatím nejdelší.¹⁷⁶ V článku „*ERA se zúčastní olympiády. Na zabezpečení letiště dohlédl i Putin*“ pak list přinesl informaci o tom, že česká společnost ERA uvedla v Soči s předstihem oproti ostatním firmám do provozu svůj systém pro sledování leteckého provozu, čímž se tedy bude podílet na bezpečnosti návštěvníků v Soči. Dle článku společnost ERA vyhrála zakázku také díky zkušenostem s ruským trhem. Zajímavé je, že ačkoli titulek hlásá, že Putin se zúčastnil samotné kontroly letiště, v článku o tom není ani zmínka – o Putinovi se v něm mluví pouze v souvislosti s tím, že do Soči přiletěl zkontrolovat postup prací při výstavbě olympijského areálu. V závěru článku je pouze zmíněno, že se bude jednat o teprve druhou olympiádu na území Ruska od Moskvy 1980.¹⁷⁷

Celé dva týdny pak trvalo, než se v MF DNES objevil další relevantní článek. Rozsáhlé pojednání 7. prosince přinesla publicistická příloha *Kavárna*. V ní se objevil článek „*Vždyť jde jen o sport, že*“, ve kterém redaktorka Leona Šlajchrtová Soči vkládá do širšího kontextu – text se primárně zabývá demonstracemi v brazilských městech, ve kterých se připravovalo Mistrovství světa ve fotbale 2014. Ty vznikly na protest proti ohromně nákladným eventům,

¹⁷³ NESG. Olympijská pochodeň se ocitla v kosmu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 11. 2013, s. 7.

¹⁷⁴ NESG. Trest za útok na Domodědovu: třikrát doživotí. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 12. 11. 2013, s. 6.

¹⁷⁵ NESG. Před Soči zažijí dopingové testy rekord. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 14. 11. 2013, s. 11.

¹⁷⁶ NESG. Pochodeň má za sebou ponor na dno Bajkalu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 25. 11. 2013, s. 7.

¹⁷⁷ NESG. ERA se zúčastní olympiády. Na zabezpečení letiště dohlédl i Putin. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 14. 25. 2013, s. 7.

jako je právě mistrovství světa nebo olympijské hry 2016, protože zatímco jsou finance vynakládány na tyto akce, největší brazilská města se utápí v sociálních problémech - dopravní kolapsy, nefungující zdravotnictví a obavy o bezpečnost. Článek pak zobecňuje výroky generálního tajemníka fotbalové asociace FIFA, který Brazilce nabádal k pokojnému průběhu her slovy „zajímá nás jen sport a nikoli to, co se v zemi děje.“¹⁷⁸ Organizátoři jednoduše před některými nepříjemnými fakty zavírají oči - jako příklady pak uvádí olympiádu v čínském Pekingu, mistrovství světa ve fotbale v Kataru nebo právě připravované Soči, kde humanitární organizace varují před využíváním otročké práce. Autorka tedy kritizuje cynické směřování politiky a sportu a nastoluje otázku, jaký přínos mají tyto akce pro země, které sužují problémy, jejichž řešení by se rozhodně lépe hledala s prostředky na tyto eventy vynaloženými. Vystihuje tak podstatu jednoho z nejzásadnějších problémů sočské olympiády. 9. prosince MF DNES věnovala Soči samostatné téma. Předně ten den na první straně rubriky *Sport* vyšel článek „*Jen dva měsíce do Soči: vítězný seriál pokračuje.*“¹⁷⁹ Ten seznamuje čtenáře s úspěchy a připraveností vybraných českých sportovců. V polovině článku sice zmiňuje, že “ve středomořském Soči ještě není hotova ani olympijská vesnice, desetitisíce dělníků pracují v třísměnném provozu,” nicméně dále se tím nezbyvá, čili toto tvrzení vyznívá zcela neutrálně. Dále zde vyšel článek s komentářem vedoucího českého olympijského týmu Jiřím Kejvalem. Ten v něm vyjadřuje obdiv k olympiádě v Londýně v roce 2012 a dále ji srovnává se Soči – zatímco Britové pojali olympiádu pořadatelsky střídavě, Soči je úplný opak. Varuje ovšem před předčasnou kritikou her – každá země je jiná a hry mají kouzlo právě v tom, že díky tomu jsou pokaždé jiné. Názor, že hry budou napovrch nablýskané, ale ve skutečnosti problematické, Kejval příliš nesdílí, i když obavy dává najevo ohledně bezpečnostních opatření, které označuje za nepříjemné. Téma homofobních zákonů je pak pro něj politickou záležitostí, na kterou by neměli doplácet sportovci. Kejval tak podobně jako mnoho sportovních činitelů olympiádu vnímal hlavně ze sportovního hlediska a problematické aspekty spíše neřešil či nevnímal, ačkoli si jich byl dobře vědom. Článek se nicméně tématem problémů zabývá a je z něj patrné, že hry autor jako problematické vnímá – zazní v něm např. věta „[...]jako oponenturu negativům, která přibývají na konto Soči...“¹⁸⁰ Dalším článkem z tohoto dne je krátká zpráva, že do začátku her zbývá už jen 60 dní. Na článku je zajímavá věta, která ovšem není dále rozvedena ani vysvětlena, totiž že “zimní hry v Soči budou úplně jiné než všechny předchozí.”¹⁸¹ Další zajímavou zprávou toho dne je oznámení, německý prezident Joachim

¹⁷⁸ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Vždyť jde jen o sport, že. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 7. 12. 2013, s. 11.

¹⁷⁹ MACEK, Tomáš. Jen dva měsíce do Soči: vítězný seriál pokračuje. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 12. 2013, s. 1.

¹⁸⁰ KUČEROVÁ, Martina. Kejval: Dopřejme olympiádě originalitu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 12. 2013, s. 2.

¹⁸¹ NESG. Odpočítávání se zrychluje. Zimní hry v Soči jsou blíž a blíž. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s,

Gauck se olympiády nezúčastní, rozhodl se totiž hry bojkotovat na protest proti neustálému porušování lidských práv v Rusku; reaguje tak zejména na zákon proti propagaci homosexuality. Článek pak dále vysvětluje, že Gauckův postoj k Rusku je dlouhodobý – od doby svého zvolení v roce 2012 údajně Rusko nikdy oficiálně nenavštívil, protože se dle jeho názoru nejedná o právní stát.¹⁸² Na konci článku stojí za zmínku věta „Zimní olympiáda je vnímána jako oblíbený projekt a věc osobní prestiže prezidenta Vladimira Putina,“ která opět hry propojuje primárně s postavou ruského prezidenta.

17. prosince se v rubrice *Názory* objevil článek „*Nejezděte do Ruska na olympiádu, pane prezidente Zemane,*“ ve kterém redaktor Michal Musil otevřeně českého prezidenta nabádá, aby se připojil ke svým zahraničním kolegům a olympiádu nenavštěvoval. Vyjádřil by tím nesouhlas s děním v Rusku – autor zde pojednává zejména o nedodržování lidských práv, homofobních zákonech a politických věznicích. Článek tedy zastává jasné stanovisko – Soči je lepší vzhledem k dění v zemi nenavštěvovat a dát tím tak najevo nesouhlas.¹⁸³ Ve stejný den vychází také článek informující o tom, že ani francouzský prezident Francois Hollande a ministr zahraničí Laurent Fabius. Článek upozorňuje na to, že ačkoli ani jeden státník oficiálně neoznámil své důvody, vzhledem k obecné kritice těchto zemí ohledně nedodržování lidských práv jsou důvody neúčasti zřejmé.¹⁸⁴ O dva dny později se v rubrice *Ze světa* objevuje rozsáhlý článek „*Obama vzkázal Putinovi: Na tvou olympiádu nejedu.*“ Dle článku se jedná o významný diplomatický signál; Obama navíc místo sebe vyslal dvě homosexuální sportovkyně. Her se dle zprávy nemá zúčastnit ani žádný z amerických ministrů. Opět jde o jednoznačný protest proti ruským homofobním zákonům, které autorka Adéla Dražanová v článku popisuje. Z vyznění článku je zřejmý negativní a ironický postoj vůči Rusku a prezidentu Putinovi, např. ve větě „Účast odřekl i německý prezident Joachim Gauck nebo jeho francouzský kolega François Hollande [...] ovšem jeden prezident přijede naprosto jistě: Vladimir Putin.“¹⁸⁵ 20. prosince se list více věnoval propuštění Michaila Chodorkovského. Rubrika *Názory* obsahovala článek „*Putin se bojí o Soči. Pouští proto Chodorkovského?*“ Redaktor Libor Dvořák v něm polemizuje s myšlenkou, že Putin Chodorkovského osvobozuje z jasných důvodů – kvůli přibývajícím státníkům, kteří účast na hrách odmítají, chce si tak zlepšit reputaci. V textu jsou použita celkem silná slova, např. “[...]kteří už prohlásili, že do jeho Putingradu v předhůří

roč. XXIV, 9. 12. 2013, s. 2.

¹⁸² NESG. Prezident Gauck hodlá bojkotovat olympiádu v Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 12. 2013, s. 7.

¹⁸³ MUSIL, Michal. Nejezděte do Ruska na olympiádu, pane prezidente Zemane. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 17. 12. 2013, s. 10.

¹⁸⁴ NESG. Na olympiádu v Soči nepojede ani Hollande. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 17. 12. 2013, s. 6.

¹⁸⁵ DRAŽANOVÁ, Adéla. Obama vzkázal Putinovi: Na tvou olympiádu nejedu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 17. 12. 2013, s. 7.

Kavkazu nepřijedou[...]“¹⁸⁶ Dále se článek zabývá zejména popisem Chodorkovského minulosti. Stejně laděný je článek „*Nejdivnější zpráva roku: Putin hodlá propustit Chodorkovského*“ z rubriky *Ze světa*, ve kterém autorka kromě popsání situace ohledně Chodorkovského a jeho uvěznění opět o těchto krocích hovoří jako záměru, s účelem „[...]činit vstřícná gesta (v rámci jím navržené amnestie budou podle všeho propuštěny i členky punkové skupiny Pussy Riot), protože se blíží ‚jeho‘ [Putinova] olympiáda.“¹⁸⁷ Čili opět jasné stanovisko vůči olympiádě – hry mají vylepšit Putinův obraz. Rozsáhle pojednání „*Papež a Putinův boj*“ z přílohy *Kavárna* z 21. prosince hovoří o Putinově zahraniční politice; nelze při tom nezmínit také Soči, o kterém je řeč v souvislosti s propuštěním Chodorkovského, neúčastí zahraničních státníků a také homofobních zákonů, které redaktor Michal Musil označil za „gumové“.¹⁸⁸ Většina článku se pak věnuje Putinově zahraniční politice. Ve stejné příloze se také objevuje krátký názorový článek, dle kterého Putin svou mezinárodní politikou rozehrává hru, která ho staví proti Evropě a demokracii – jako reakci list opět zmiňuje neúčast některých zahraničních politických osobností na hrách v Soči.¹⁸⁹ V rubrice *Ze světa* se ve stejný den objevil tematicky stejně zaměřený článek „*Chodorkovskij zamířil z vězení rovnou na letiště,*“ ve kterém se v sekci *Zachrání Putin olympiádu?* opět opakuje nepřítomnost některých prezidentů, jejichž řady dále rozšířil polský prezident Bronislaw Komorowski a premiér Donald Tusk. Jako důvody rekapituluje homofobní zákony a populistické propuštění Michaila Chodorkovského. Podle Tuska jsou pak “olympiáda a summit osmi nejvyspělejších států v Soči událostmi, které přinutily Putina postarat se o ruskou pověst.“¹⁹⁰ V článku z 28. prosince prohlašují členky skupiny Pussy Riot, které byly na základě amnestie propuštěny na svobodu, že amnestii Putin nevyhlásil z nějakých humanistických pohnutek, ale pouze kvůli vylepšení obrazu Ruska a jeho samotného před olympijskými hrami.¹⁹¹ Předposlední den roku se MF DNES věnovala Soči v souvislosti s libereckou společností, která do Soči dodala pekárenské stroje - článek se věnuje času, který v Soči strávil její technik. Ten popisuje, jak se od jeho poslední návštěvy změnila podoba Soči – celkem pozitivním způsobem referuje o tom, jak se v místech, kde ještě nedávno viděl staveniště, objevily hotové chodníky a vše je rozhodně více připraveno než dříve. Pouze silnice nejsou z části hotové a bezpečnost práce je tristní. Celkově

¹⁸⁶ DVOŘÁK, Libor. Putin se bojí o Soči. Pouští proto Chodorkovského?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 20. 12. 2013, s. 11.

¹⁸⁷ DRAŽANOVÁ, Adéla. Nejdivnější zpráva roku: Putin hodlá propustit Chodorkovského. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 20. 12. 2013, s. 6.

¹⁸⁸ MUSIL, Michal. Papež a Putinův boj. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 21. 12. 2013, s. 8.

¹⁸⁹ NESG. Putinův protievropský tah. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 21. 12. 2013, s. 7.

¹⁹⁰ NOVOTNÝ, Pavel. Chodorkovskij zamířil z vězení rovnou na letiště. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 21. 12. 2013, s. 7.

¹⁹¹ NESG. Pussy Riot na svobodě: Budeme bojovat za lepší život ve věznicích. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 28. 12. 2013, s. 8.

se ale článek problémy nezabýval.¹⁹²

V posledních prosincových dnech se Soči v listu objevilo mnohokrát – 29. a 30. prosince totiž došlo k bombovým útokům ve Volgogradu, což vedlo přímo k obavám o bezpečnost na olympijských hrách. Prvnímu útoku se věnovaly tři články. Na titulní straně se objevil článek „*Teror před ruskou zimní olympiádou*,” který tedy vložil olympiádu do souvislosti již v titulku. V textu se pak autoři Petr Janoušek a Iveta Polochová zabývají následky, které budou na Soči útoky mít. Uvádějí, že dle ruských zdrojů je dějiště her již dlouho maximálně střeženo, čili to mohl být důvod, proč atentátníci útočili v jiných městech v okolí.¹⁹³ Na tento text poté na straně 6 navazuje článek „*Rozbitá okna a bezvládná těla. Ruský Volgograd terčem teroru*,” který podrobně popisuje dostupné informace o tom, co se ve Volgogradu stalo, zhruba v polovině se pak objevuje věta „...oba útoky [tím prvním míněn říjnový útok v autobusu] potvrzují, že před blížícími se olympijskými hrami v Soči se nad Ruskem vznáší hrozba terorismu.”¹⁹⁴ Na stejné straně se objevuje také text „*Ohrozí násilí ‚nejbezpečnější‘ olympijské hry?*”, který se zabývá bezpečnostními hrozbami a opatřeními v Soči. Dále pak cituje prohlášení Doku Umarova, který vyzval všechny islámisty v oblasti k útokům na hry a který ruské bezpečnostní složky v souvislosti s hrami znepokojoval již dlouho. Redaktorka Iveta Polochová připomíná, že tyto hry pořadatelé často označovali za nejbezpečnější v historii. V článku jsou pak vyjmenována mnohá bezpečnostní opatření, od vytvoření velké bezpečnostní zóny, nasazení desítek tisíc vojáků, zpřísněných kontrol atd. I přes to článek vyjadřuje obavy, zda se podaří případným teroristům v útocích zabránit.¹⁹⁵

O den později se na stránkách MF DNES objevují zprávy o druhém útoku. Titulní strana obsahovala článek „*Další teror v ruském městě hrdinů*,” ve kterém mimo jiné stálo, že „...málokdo pochybuje, že teror souvisí s olympijskými hrami, které začínají v Soči už za necelých šest týdnů.”¹⁹⁶ Stejně stanovisko je vyjádřeno v dalším článku „*Volgograd. Další teror*,” kde se uvádí, že „...ne, není pochyb. Teror souvisí s blížící se olympiádou, která začne v jihoruském černomořském letovisku Soči již 7. února.”¹⁹⁷ Posledním článkem roku 2013, který o olympiádě referoval, byl text v rubrice *Názory* nazvaný „*J sme s vámi*”, ve kterém Teodor Marjanovič shrnuje události kolem olympiády z poslední doby – bojkot ze strany

¹⁹² LUBAS, Miroslav. Banánovníky mrznou a vojáci jsou všude. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 12. 2013, s. 1.

¹⁹³ JANOUŠEK, Petr a Iveta POLOCHOVÁ. Teror před ruskou zimní olympiádou. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 12. 2013, s. 1.

¹⁹⁴ JANOUŠEK, Petr. Rozbitá okna a bezvládná těla. Ruský Volgograd terčem teroru. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 12. 2013, s. 6.

¹⁹⁵ POLOCHOVÁ, Iveta. Ohrozí násilí „nejbezpečnější“ olympijské hry?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 12. 2013, s. 6.

¹⁹⁶ NESG. Další teror v ruském městě hrdinů. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 12. 2013, s. 1.

¹⁹⁷ DRAŽANOVÁ, Adéla. Volgograd. Další teror. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 12. 2013, s. 6.

některých státníků, Putinovu snahu o budování vlastní image nebo nedodržování lidských práv – a apeluje, že i přes ně je třeba Rusku vyjádřit podporu a pokud možno, i ti státníci, kteří se rozhodli hry bojkotovat, by se jich měli zúčastnit. Jedná se tak o zajímavou změnu postoje k problematice.¹⁹⁸

Od ledna 2014 se na stránkách MF DNES objevovaly spíše články zaměřené na sportovce a jejich přípravu. Relevantních článků k analýze tak bylo spíše pod očekávání. Prvním relevantním článkem byl text shrnující sportovní události právě začínajícího roku – zimní olympiáda je zmíněna na prvním místě. Text začíná připomenutím cesty olympijské pochodně, dále pak zmiňuje nejvýznamnější české sportovce a zhruba uprostřed jsou hry charakterizovány jako kontroverzní – autoři článku připomínají volgogradské atentáty a obavy o bezpečnost, ruské zákony proti gayům, neúčast některých prezidentů a také astronomický rozpočet, jenž je výsledkem snahy Ruska o zlepšení svého jména.¹⁹⁹ 4. ledna se pak v příloze *Kavárna* objevil doposud nejrozsáhlejší článek, který se olympiádou zabýval, primárně v souvislosti s Vladimírem Putinem. „*Svátek v Rusku a po něm úklid*“ se do osoby ruského prezidenta ostře pouští a ironickým způsobem – čtením z fiktivního Putinova deníku – prezidenta obviňuje z populistického propuštění Chodorkovského a členek Pussy Riot. Olympiáda je v článku prezentována jako Putinův výhradní projekt, kterému obětoval všechno. Autorka Adéla Dražanová zmiňuje, jak Putin sám za olympiádu v Soči lobboval u MOV, jak osobně jezdil kontrolovat průběh výstavby a jak si na tom stavěl své osobní PR. Text také cituje prohlášení představitelů organizace Human Rights Watch, kteří kritizovali opatření proti „nepohodlným“ novinářům a kritikům her. Text se také zabývá příběhem jistého učitele ze sočské oblasti, který byl po své kritice organizátorů šikanován, bylo mu vyhrožováno a nakonec byl i zbit. Cituje také názory na údajný nátlak na místní mírumilovné muslimy kvůli hrozbě teroristických útoků. Článek se tak ostře vymezuje zejména proti Putinovi a jeho praktikám kolem olympiády.²⁰⁰ Ve stejném čísle vyšel ještě článek „*Zakázané město v Soči. Češi si tam vlastní ochranu nevezmou*“. Ten se opět zabýval otázkou ruské bezpečnosti, což je téma, které se na stránkách deníků dalo po volgogradských atentátech očekávat. Jak napovídá titulek, Soči je v článku označeno za zakázané město, ve smyslu bezpečnostních opatření, která budou během her zavedena, mj. nutnost vlastnit speciální propustky. Zajímavá je informace o tom, že volgogradské události nezpůsobily změnu nebo posílení bezpečnostních opatření, která již byla dle oficiality dostatečná. Nicméně např. australský olympijský tým dostal instrukce trénovat před hrami jinde než přímo v Soči; Norové do delegace zařadili také bezpečnostní složky.

¹⁹⁸ MARJANOVIČ, Teodor. Jsme s vámi. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 12. 2013, s. 10.

¹⁹⁹ MACEK, Tomáš a Petr ŠEDIVÝ. Sport 2014: Budou to hody. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 2. 1. 2014, s. 14.

²⁰⁰ DRAŽANOVÁ, Adéla. Svátek v Rusku a po něm úklid. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 4. 1. 2014, s. 5.

Článek pak v závěru srovnává opatření v Soči s předchozími olympiádami.²⁰¹ O dva dny později vyšla v rubrice *Ze světa* zpráva o zavádění již zmíněných bezpečnostních opatření – uzavírání některých silnic, vydávání speciálních propustek či kontrole mobilní komunikace. Zpráva na závěr zmiňuje, že je zrovna v Soči přítomen Vladimir Putin, který osobně testuje závodistiště.²⁰² Zpráva nicméně nemůže být spojována s kontroverzními tématy, protože zavádění bezpečnostních opatření není samo o sobě neobvyklé. Rubrika *Ze světa* pak 9. ledna přinesla zprávu o posílení hnutí za trestání homosexuality. Ruská média to dle článku označila za nevhodně načasované vzhledem k tomu, že se před olympiádou Rusko snaží působit liberálně a následky anti-gay zákonů během olympiády co nejvíce mírnit.²⁰³ Publicistická rubrika *Názory* tentýž den přinesla i článek „*Politika prý do sportu nepatří! A kam jinam?*“, ve kterém redaktor Vladimír Kučera zpochybňuje myšlenku, že politika a sport nepatří k sobě – uvádí několik příkladů z dějin sportu a končí olympiádou v Soči, kterou přirovnává k Potěmkinovým vesnicím a přímo ji označuje za politický nástroj ke zlepšení obrazu Ruska. „Pro Rusko a Putinův režim jsou olympijské hry jednoznačně prestižněpolitickou záležitostí,“ hlásá v textu článek – opět tedy autorem jasně vyjádřený názor na hry.²⁰⁴ 10. ledna MF DNES referovala o několika zavražděných mužích, kteří byli nalezeni v severokavkazských lázeňských střediscích. Opět se zde opakují obavy o bezpečnost na hrách, které se odehrají přesně v té oblasti.²⁰⁵ Zajímavý byl článek „*Proč přišel fotbalistův coming-out? I kvůli Soči,*“ který informoval o veřejném přiznání homosexuality známým fotbalistou Thomasem Hitzlspergerem, přičemž jeho motivem byl dle listu zejména nepopulární ruský zákon. MF DNES tak dává opět do souvislosti olympiádu a problematiku téma homosexuality v Rusku.²⁰⁶

Krátká zpráva z 15. ledna se zabývá korupcí – mj. cituje zmiňovanou studii Borise Němcova, která tvrdí, že až třetina z více než 50 miliard dolarů padla za oběť korupci a skončila v kapsách státních úředníků. Dle článku to prohlásil i šéf Mezinárodní lyžařské federace Gian-Franco Kasper.²⁰⁷ 17. ledna list přinesl jména všech vybraných českých sportovců na nadcházející olympiádu. Kromě popisu ceremoniálu, na kterém byla jména

²⁰¹ MACEK, Tomáš. „Zakázané město“ v Soči. Češi si tam vlastní ochranku nevezmou. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 4. 1. 2014, s. 10.

²⁰² NESG. Soči se opevňuje, závodistiště pro hry testuje Putin. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 6. 1. 2014, s. 7.

²⁰³ NESG. Čím dál víc Rusů žádá trestní postih homosexuálů. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 1. 2014, s. 5.

²⁰⁴ KUČERA, Vladimír. Politika prý do sportu nepatří! A kam jinam?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 9. 1. 2014, s. 13.

²⁰⁵ NESG. Policie našla poblíž Soči už šest zavražděných. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 10. 1. 2014, s. 6.

²⁰⁶ NOVOTNÝ, Ondřej. Proč přišel fotbalistův coming-out? I kvůli Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 10. 1. 2014, s. 11.

²⁰⁷ NESG. Peníze na výstavbu sportovišť šly na úplatky. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 15. 1. 2014, s. 11.

oznámena, článek také zhruba popisuje, co vše bylo v Soči třeba postavit a jak tam bude probíhat logistika během her. Žádná problematická témata ovšem článek nezmiňuje.²⁰⁸ 18. ledna list oznámil smrt Doku Umarova – v souvislosti s ním opět zmiňuje jeho výzvy k útoku na hry v Soči.²⁰⁹ Obavy o bezpečnost se promítly také do článku o jinak neutrálních věcech v textu „*Pekárna s libereckým srdcem už sytí chlebem olympijské Soči*“. V něm se pojednává o zmiňované české pekárně, nicméně kromě počtu denně vyrobených kusů pečiva článek opět neopomíná zmínit zostření bezpečnostních opatření a relativně malou vzdálenost od míst, kde proběhly volgogradské atentáty.²¹⁰ 22. ledna se v rubrice *Ze světa* objevil rozsáhlejší článek s jasně vymezeným titulkem „*Dítě do Soči nepustím. V USA mají strach o bezpečí olympiády*“. Američané jsou dle něj velmi znepokojeni bezpečností her, nasazují proto ozbrojené složky (včetně válečných lodí), v případě potřeby schopné okamžitě zasáhnout a sportovce evakuovat. V článku se pak objevují názory amerických sportovců i analytiků, kteří ztělesňují názory obyčejných Američanů – šíří se tam nervozita, ještě podpořená tím, že Moskva oficiální pomoc amerických bezpečnostních složek dlouho odmítá. Zástupce CIA dokonce tvrdí, že Rusové jejich pomoc potřebují, ale nechtějí to přiznat. Dále pak článek opakuje dřívější informaci, že americká delegace s sebou poveze také zástupce soukromé bezpečnostní firmy.²¹¹ Vyznění článku jen potvrzuje, že reakce západu v čele s USA na Rusko jsou velmi často nadnesené a sama americká média k této formě paniky jenom přispívala. O den později se v listu objevuje informace o zmiňovaných teroristických výhrůžkách některým olympijským výborům, včetně maďarského, slovinského nebo slovenského. Některé obdržely dopisy poštou a některé mailem, všechny byly psané rusky a na konci článku je opět připomenuto bezpečnostní riziko vzhledem k nedávným událostem ve Volgogradu a celé kavkazské oblasti.²¹² 25. ledna se v publicistické příloze *Kavárna* objevil rozsáhlý článek „*Předražený cirkus jménem Soči*“. Doposud všechny publicistické texty v této příloze byly relativně ostře namířeny proti Vladimíru Putinovi a nejinak je tomu i v tomto případě, poněkoličaté je zde také Soči přirovnáno k Potěmkinově vesnici. Tento text je nicméně prvním, který se olympiádou zabývá širěji a který do jisté míry shrnuje dosavadní průběh příprav, přičemž hovoří výhradně o problematických aspektech – o případných kladech nebo pozitivních dopadech v něm není ani zmínka. Autor Libor Dvořák tedy shrnuje kritiku, s jakou se hostitelství Soči od počátku setkávalo (klimatické podmínky,

²⁰⁸ GRIM, Filip. Do Soči! Olympionici už znají 85 vyvolených. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 17. 1. 2014, s. 12.

²⁰⁹ NESG. Čečensko oznámilo smrt teroristy Umarova. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 18. 1. 2014, s. 6.

²¹⁰ LUBAS, Miroslav. Pekárna s libereckým srdcem už sytí chlebem olympijské Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 20. 1. 2014, s. 1.

²¹¹ JANOUŠEK, Petr. Dítě do Soči nepustím. V USA mají strach o bezpečí olympiády. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 22. 1. 2014, s. 6.

²¹² NESG. Nejezděte do Soči, hrozí teroristé sportovcům před olympiádou. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 23. 1. 2014, s. 7.

blízkost nestabilnímu Kavkazu), překročení rozpočtu, využití nových staveb po skončení her, využívání dělníků, ekologická nešetrnost a také homofobní zákony proti gayům. To vše je v článku zahaleno do protiputinovského tónu („[...]Jenže prezident Vladimir Putin se do olympiády ‘zamiloval’. Má ukázat, jak ‘dobře’ funguje jeho Rusko, a proto jí nic nesmělo a nesmí stát v cestě”), nicméně ve srovnání s předchozími statěmi na stránkách MF DNES se tato zdá být ve své kritice mírnější a text spíše než kriticky působí informativně, i když čerpá ze zdrojů k olympiádě kritických, ponejvíce ze studie Borise Němcova.²¹³

27. ledna list otiskl článek „*Strašák pro Soči: vysokohorské prostředí. Biatlonisté si hlídají i pití,*” který se primárně zabývá připraveností českých biatlonistů, nicméně řeší se v něm také podmínky pro sportovce ve středisku Krasnaya Polyana. Ačkoli bylo místo konání často terčem kritiky, tento článek ji nijak nenaznačuje.²¹⁴ O den později se v rubrice *Sport* objevila zpráva s názvem „*Sportovci smějí kritizovat zákon jen v médiích,*” která tvrdí, že sportovci by mohli být sankcionováni, pokud by přímo na stadionech projevíli nesouhlas s ruskými zákony proti propagaci homosexuality. Nicméně na tiskových konferencích to podle slov Thomase Bacha možné je – je pouze třeba vyvarovat se využívání sportovních klání k politickým projevům.²¹⁵ Předposlední lednový den se v rubrice *Sport* objevil článek, který informoval o nutnosti mít při vstupu do sportovních areálů zapnutá elektronická zařízení – bezpečnostní složky tvrdí, že mobily, fotoaparáty nebo notebooky mohou být zneužity teroristy, je třeba tedy zapnuté zařízení předložit. Kontroly jsou kvůli teroristické hrozbě velmi tvrdé.²¹⁶ 31. ledna vyšel v rubrice *Sport* článek s názvem „*Jestli mám umřít, umřu. Ale Putin nic nedopustí*“. Titulek je zavádějící z toho důvodu, že ačkoli je text o obavách o život různých sportovců z části citací Jaromíra Jágra („Jestli mám umřít, tak umřu. Osud každého z nás je daný“), o Putinovi Jágr mluví v jiné souvislosti a druhá polovina titulku je tak parafrázována velmi vzdáleně – původní znění v textu je: “Myslím, že celé Rusko a Putin jsou tak hrdí na svou zem, že udělají 100 procent, aby zajistili bezpečnost.” Článek tak opět staví na jménu ruského prezidenta. Jágr ostatně v článku hlubší obavy nevyjadřuje.²¹⁷ Posledním relevantním lednovým článkem byl text „*Když letí do Soči zbraně, Rusové mají pohotovost,*” který popisoval cestu českých biatlonistů a jejich sportovních zbraní, které musely projít zvláštní kontrolou, ale i přes provokativní titulek se článek zabýval čistě nezbytnou procedurou a žádné problemické

²¹³ DVOŘÁK, Libor. Předražený cirkus jménem Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 25. 1. 2014, s. 5.

²¹⁴ KUČEROVÁ, Martina. Strašák pro Soči: vysokohorské prostředí. Biatlonisté si hlídají i pití. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 27. 1. 2014, s. 1.

²¹⁵ NESG. Sportovci smějí zákon kritizovat jen v médiích. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 28. 1. 2014, s. 11.

²¹⁶ NESG. Chcete do hlediště? Tak si zapněte mobil i foťák. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 30. 1. 2014, s. 13.

²¹⁷ TOMAS, Jaroslav. „Jestli mám umřít, umřu. Ale Putin nic nedopustí“. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 1. 2014, s. 10.

aspekty her nezmínil.²¹⁸

První únorový den přinesla rubrika *Názory* článek „Soči a eurovolby na ruské šachovnici“. V něm se Ivan Fišera kriticky zabývá Vladimírem Putinem a jeho politikou, přičemž Soči v textu nechybí. Putin chce dle článku olympiádou svět ohromit, nicméně činí tak za cenu obrovského zadlužení státní kasy, a to na úkor těch nejpotřebnějších. Kritizuje také nevhodnost prostředí k pořádání her vzhledem k subtropickému klimatu a imanentní hrozbě teroristických útoků; dále se kriticky staví také ke vztahům Ruska a EU, které Putin svými politickými rozhodnutími ochlazuje.²¹⁹ Rubrika *Sport* ve stejný den přinesla článek „Do Soči žádné vuvuzely a cizí hesla jen s razítkem notáře“. V něm se shrnují některá výše zmíněná bezpečnostní opatření (nutnost nabitých telefonů, zákaz protestů atd.) a upřesňují další nařízení, dle článku „bizarní“. Text poté cituje předpisy, např. maximální velikost transparentu či průměr bubnu, který si diváci mohou vzít na stadion. Jako kuriozitu pak uvádí nutnost mít nápisy jiným než ruským jazykem schválené od notáře. Tato opatření pak dává do souvislosti s bezpečnostní hrozbou, posílenou teroristickými hrozbami.²²⁰ 3. února se na stránkách objevuje krátká zpráva o moskevských protestech proti věznění politických vězňů, při kterých lidé kritizovali pořádání her a jejich zkorumpovanost;²²¹ dále oznámení o tom, že pochodeň dorazila na vrchol Elbrusu.²²² „Kde máme televize? A co masážní stůl?“ ptal se článek, který popisoval nedostatečně připravené hotelové pokoje. Tomáš Macek popisuje zanesené silnice, všudypřítomné kamiony a nedostavěné budovy.²²³ V těchto dnech se také začala na stránkách listu objevovat série reportáží, nazvaná *Zápisník ze Soči*, který psal zmíněný redaktor Tomáš Macek. V prvním příspěvku vyjadřuje rozčarování nad nedodělaností olympijského parku, pobíhajícími psy a nepřipravenými hotelů.²²⁴ Poslední článek z tohoto dne pojednává o českých firmách, které v Soči získaly velké zakázky.²²⁵ O den později se na titulní straně objevil rozsáhlý článek, který se zabýval bezpečností her a konflikty v regionu, které by ji mohly ovlivnit. Zmiňuje tedy především Abcházii. Již v titulku tak olympiádu charakterizuje přidáním šestého olympijského kruhu – tentokrát ocelového, vedoucím kolem města. Text shrnuje

²¹⁸ GRIM, Filip. Když letí do Soči zbraně, Rusové mají pohotovost. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 31. 1. 2014, s. 11.

²¹⁹ FIŠERA, Ivan. Soči a eurovolby na ruské šachovnici. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 1. 2. 2014, s. 11.

²²⁰ NESG. Do Soči žádné vuvuzely a cizí hesla jen s razítkem notáře. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 1. 2. 2014, s. 12.

²²¹ NESG. Lidé žádali svobodu pro politické vězně. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 3. 2. 2014, s. 6.

²²² NESG. Olympijský oheň hořel na vrcholu Elbrusu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 3. 2. 2014, s. 2.

²²³ MACEK, Tomáš. Kde máme televize? A co masážní stůl?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 3. 2. 2014, s. 1.

²²⁴ MACEK, Tomáš. Nesmím se divit. Psům ani hradům. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 3. 2. 2014, s. 2.

²²⁵ NOVOTNÝ, Pavel a Eva MONIOVÁ. Start! Soči se rozjíždí. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 3. 2. 2014, s. 1.

prostředky vynaložené na bezpečnostní opatření a počty nasazených vojáků; již po několikáté využívá názorů šéfa české delegace Martina Doktora, který byl k situaci na místě spíše skeptický. Článek pak srovnává opatření s těmi v Salt Lake City, kde např. na kopcích hlídkovali ostřelovači. Podle znalců je také Soči nedobytné.²²⁶ Pokračování *Zápisníku ze Soči* se nese ve znamení kritiky předražené dráhy ze Soči do Krasnaya Polyany a nekonečných front ještě před startem her. „Přede mnou se koná ruský národní sport: stání ve frontě,” píše Macek.²²⁷ O den později pokračuje celkem zevrubným popisem horské olympijské vesnice, přičemž neopomíná zmínit, že náklady na ní, přepočtené na jednoho sportovce, vycházejí na 363 tisíc dolarů. Dále popisuje někdy nefunkční zařízení bytů a také vyzpovídává české sportovce.²²⁸ Rubrika *Sport* pak přinesla popis webu biatlonisty Michala Šlesingra, který na něm zkritizoval způsob, jakým jsou v Soči likvidováni psi – je jim totiž podáván jed, takže psi umírají dlouho a v bolestech. „Když jsem viděl několik videí trpících psů na internetu, jen mě napadla otázka, jakou cenu má Soči 2014? Desetimiliardy eur? Čert je vem. Ale proč musí hry stát také tisíce životů?“ ptá se biatlonista v článku.²²⁹

List také v tuto chvíli zavádí rubriku *Olympiáda*. V ní se objevuje text o výletu redaktora do samotného Soči. Uvádí v něm, že hry se odehrávají na předměstí a skutečné město do her vůbec nezasahuje. Autor město označuje za velmi živé a příjemné, a článek je tak zřejmě prvním názorovým textem, který vyznívá skutečně pozitivně a problémy ani nenaznačuje.²³⁰ Ve stejné rubrice se objevuje opět velmi ironický text o tom, kdo zapálí olympijský oheň při slavnostním zahájení. Ačkoli autor očividně zastává kritické stanovisko k Putinovi (napůl s nadsázkou očekával, že oheň zapálí právě Putin), článek se problémy příprav ani žádnými jinými nezabývá.²³¹ 6. února se ještě v rubrice *Názory* objevuje stať o propíraných bezpečnostních opatřeních. Autor jako jeden z mála otevřeně vystupuje proti všem kritikům. V textu prohlašuje: „Dokud se v Soči či někde poblíž neodpálí terorista, budou se pořád objevovat posměšné názory, jak to Vladimir Putin přehání s bezpečnostními opatřeními a jak se Rusko vrací k těžkopádným sovětským metodám boje se všemi, kteří mohou být jen maličko vypadat podezřele. Ale až teror udeří, rázem se deska otočí a jako z kolovrátku zazní: Ani olympijské hry nedokázal uhlídat...” To je tvrzení velmi unikátní, a to i přes to, že v článku dále Putina označuje za „politicky odpornou osobnost“. I přes své nesympatie

²²⁶ MACEK, Tomáš. Olympiáda šesti kruhů. Ten šestý je ocelový. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 4. 2. 2014, s. 1.

²²⁷ MACEK, Tomáš. Co se to děje? Oni chtějí dovnitř i nějáci lidé... *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 4. 2. 2014, s. 11.

²²⁸ MACEK, Tomáš. Tady bydlí český tým. Horskou idylu ruší jenom fréza. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 5. 2. 2014, s. 10.

²²⁹ NESG. Šlesingr: Proč musí trpět tisíce toulavých psů? *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 5. 2. 2014, s. 10.

²³⁰ NESG. Trochu jiné Soči. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 6. 2. 2014, s. 12.

²³¹ MACEK, Tomáš. Putin, nebo snad jeho milá? Kdo zapálí oheň v Soči?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 6. 2. 2014, s. 11.

k němu pak prohlašuje, že navštívit hry by se mělo i tak.²³² Text se nicméně kontroverzemi zabývá.

V den zahájení her, tedy 7. února, list olympiáde věnoval hodně prostoru. Na titulní straně začal článek „*Největší, nejdražší, nejhliďanější. Putinovy hry*“, který krátce zopakoval, že Soči je nejdražší a logisticky nejrozmáhlejší zimní olympiáda v dějinách.²³³ Další články pak uvnitř rozebírají opět nepříjemnost bezpečnostních opatření a nazývají hry Potěmkinovou vesnicí,²³⁴ a většinou kritický Tomáš Macek pozitivně hodnotí podobu a atmosféru olympijského parku den před zahájením.²³⁵ Následující číslo už referuje o oficiálně zahájených hrách. Na titulní straně je celkem neutrálně popsán úvodní ceremoniál,²³⁶ uvnitř pak list informuje o aktivistkách hnutí FEMEN, které před ruskou ambasádou v Berlíně protestovalo proti pořádání her v zemi, která nedodrží lidská práva,²³⁷ a také o pokusu unést letadlo a obrátit ho do Soči. Tomu je věnována překvapivě kratičká zpráva.²³⁸ Příloha *Kavárna* přinesla kritický článek zaměřený na Rusko, přičemž dobrá třetina je věnovaná právě Soči. Svou kritiku ruských poměrů tam zdůvodňuje následky homofobních zákonů a také cituje kajakáře Vavřince Hradílka, když říká: „Opravdu nezávidím sportovcům, že vrchol jejich kariéry se odehrává v místě, kde došlo a dochází k potlačování lidských práv a svobod.“²³⁹ Rubrika *Názory* přinesla obsáhlý článek zaměřený proti prezidentu Putinovi. „*Největší jarmark světa. Jako za cara*“ popisuje „Putinovu“ olympiádu jako jarmark, který má být hlavně co největší a nejnablýskanější – Putin tak chce dokázat svou velikost. Autor v něm vcelku ironickým způsobem rozjímá nad obrovskými náklady, homofobními zákony a obecně kultuře, které západ nerozumí. Velkou část textu pak zabírá propojení politiky a sportu – autor vzpomíná na olympiádu v Moskvě.²⁴⁰ 10. února následoval článek opět v rubrice *Názory*. Autorka Nina Khruschcheva se v něm vrací do dob vyhlášení Soči hostitelským městem a vyjmenovává důvody, proč je toto město, a také celé Rusko, pro olympiádu nevhodné – předně jde o

²³² MARJANOVIČ, Teodor. Oči pro Soči Udělejme si jasno v tom, co jsou teroristé zač. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 6. 2. 2014, s. 12.

²³³ MACEK, Tomáš. Největší, nejdražší, nejhliďanější. *Putinovy hry*. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 7. 2. 2014, s. 1.

²³⁴ BIBEN, Martin. Olympiáda, na níž je třeba k fandění bumázka. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 7. 2. 2014, s. 12.

²³⁵ MACEK, Tomáš. Připravte si průkaz fanouška. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 7. 2. 2014, s. 10.

²³⁶ MACEK, Tomáš. Putin nemá Mr. Beana, v Soči zvolil klasiku. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 2. 2014, s. 1.

²³⁷ NESG. NAHÝ „ATENTÁT“ NA PUTINA Členky Femenu protestovaly před ruskou ambasádou v Berlíně. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 2. 2014, s. 6.

²³⁸ NESG. Ukrajinec neúspěšně zkoušel unést letadlo. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 2. 2014, s. 6.

²³⁹ MUSIL, Michal. Temnota a Rusko. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 2. 2014, s. 8.

²⁴⁰ NESG. Největší jarmark světa. Jako za cara. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 8. 2. 2014, s. 13.

Putinovo nelegitimní prezidentství, homofobní zákony a malá bezpečnost regionu.²⁴¹ 11. únor byl svědkem zprávy o dūtce pro norské skiatlonistky, které na památku zesnulého bratra jedné z nich měly na ruce černou pásku, což je pravidly zakázáno. Norský tým tím byl rozhořčen, nicméně článek to do širších souvislostí s problémy s organizací her nedává.²⁴² Ve stejném čísle se také objevil text s názvem „Soči po čtyřech dnech: na problémy se už pozapomnělo,“ který rekapituluje původní obavy o bezpečnost, nepřipravenost a odstřel psů. Zmiňuje také oblibu twitterového účtu @SochiProblems, přičemž skutečný průběh her hodnotí navzdory obavám velmi pozitivně.²⁴³ 13. února list otiskl krátké zprávy o uvěznění ekologického aktivisty, který varoval před dopady her na přírodu,²⁴⁴ a také o velké oblibě oblečení české výpravy, které oceňovali redaktoři zahraničních médií.²⁴⁵ Rubrika *Olympiáda* pak přinesla dojmy reportéra přímo z místa konání – netradičně teplé počasí a údiv nad megalomanstvím staveb, které musely být určitě drahé. Filip Grim v něm naznačuje, že pod nablýskaným povrchem se určitě skrývají velké náklady, a také se zamýšlí nad tím, jak budou tato sportoviště využita po olympiádě. Ačkoli se tedy článek nese v tomto duchu, o problémech jako takových se v něm nehovoří.²⁴⁶ Další relevantní článek se v listu objevil až o šest dní později a jednalo se o zprávu o zadržení členek Pussy Riot. V článku je shrnuta kauza kolem původního zatčení v roce 2012 a dále je zmíněno, že v Soči byly zatčeny za údajnou krádež, vyslyšány a dle vlastních slov také zbity. V článku se olympiáda popisuje jako projekt, který „byl už během příprav provázen hlubokými prohřešky proti lidským právům.“²⁴⁷

Následující den po skončení her otevíral MF DNES článek „Soči končí, přijde Pchjongčchang“. Ten krátce rekapituloval hry a citoval při tom Thomase Bacha, který prohlásil, že Rusko splnilo vše, co slíbilo a že hry považuje za úspěšné. Článek sice zmiňuje, že hry byly nejdražší v historii a že následující hry mají mnohem nižší rozpočet, nedává to ale do souvislosti s kontroverzemi během příprav.²⁴⁸ Na titulní straně byl také článek „Nebyly to nejlepší hry. Ale byly dobré“. Ten olympiádu shrnul jako velmi dobře zvládnutou a bezpečnou, s fungující dopravou a nakonec bez front. Jediná připomínka se týkala ne vždy velkého počtu

²⁴¹ KHRUSCHCHEVA, Nina. Vrchol potěmkiniády: zimní sporty na horké pláži. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 10. 2. 2014, s. 9.

²⁴² NESG. Nepochopitelné! Norcky dostaly dūtku za vyjádření smutku. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 11. 2. 2014, s. 12.

²⁴³ POLOCHOVÁ, Iveta. Soči po čtyřech dnech: na problémy se už pozapomnělo. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 11. 2. 2014, s. 7.

²⁴⁴ NESG. Protestoval proti olympiádě, dostal tři roky. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 13. 2. 2014, s. 9.

²⁴⁵ NESG. Češi, máte skvělý vkus! Oblečení zase boduje. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 13. 2. 2014, s. 10.

²⁴⁶ GRIM, Filip. Hry na Kavkazu. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 13. 2. 2014, s. 11.

²⁴⁷ DRAŽANOVÁ, Adéla. Několik hodin na policii: v Soči zadrželi Pussy Riot, prý za krádež. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 19. 2. 2014, s. 7.

²⁴⁸ MACEK, Tomáš. Soči končí, přijde Pchjongčchang. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 24. 2. 2014, s. 1.

diváků.²⁴⁹ Rubrika *Olympiáda* pak hry bilancovala; článek „*Jak jste byli spokojeni s olympiádou?*“ tedy vyzpovídal několik českých sportovců a ptal se na jejich názor na chod her. Zprvu skeptický Martin Doktor, Ondřej Moravec, Ondřej Bank, Martina Sáblíková i Jaromír Jágr hodnotili hry velmi pozitivně, připomínky padly opět pouze k počtu diváků, kterých mohlo být víc. Jágr dokonce označil hry za nejkrásnější olympiádu, problémy nikdo z nich nezmínil a článek se jimi nezabýval.²⁵⁰ Poslední text sledovaného období se zabývá využitím olympijského parku v budoucnu. Autor v nich hry označil za ruský medailový i organizační triumf a dál popisuje, jak areál vypadá pár dní po konci her – je tam živo, protože lidé mají větší možnost přístupu do jednotlivých areálů. Zmiňuje, že v říjnu toho roku se v těchto místech pojede závod Formule 1 a také popisuje, jak se některá sportoviště začala pomalu rozebírat a likvidovat. Ačkoli by se přímo vybízelo v článku zmínit stavební a finanční problémy, autor tak nečiní a nezabývá se tím.²⁵¹

6.1. Shrnutí

Do analýzy Mladé fronty DNES bylo zahrnuto celkem 86 článků, nejčastěji z rubriky *Sport*. S odhlédnutím od analyzovaných textů zabraly nejvíce prostoru články, které jsem již předem z analýzy vyloučil, totiž výsledky, příprava jednotlivých sportovců atd. Ze zkoumání relevantních článků vyplynulo, že 57 z nich obsahovalo témata problémů a kontroverzí během příprav olympiády, čili hypotéza „*Vybraná česká periodika o olympijských hrách v Soči referovala z většiny v souvislosti s problémy kolem jejich příprav nebo s problematickým děním v Rusku*“ se skutečně potvrdila. Výsledný poměrem, tedy 57 ku 29, lze odpovědět i na odvozenou výzkumnou otázku „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“. Výsledek analýzy je tak velmi přesvědčivý a jasně značí, že Mladá fronta DNES olympiádu v Soči jako problematickou skutečně vnímala.

K výzkumné otázce „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ lze říci, že se tak dělo z naprosté většiny v podobě zpráv, často přebíraných z tiskových agentur ČTK nebo Reuters, přičemž se často jednalo o texty malého rozsahu; vlastních úvah či názorových textů bylo relativně nemnoho, ačkoli jejich význam je vzhledem k jejich charakteru – totiž vyjádření stanovisek vlastních redaktorů periodika – vyšší. V tomto ohledu se ukázalo, že až na jednu reportáž všechny o problematických okolnostech ohledně

²⁴⁹ MACEK, Tomáš. Nebyly to nejlepší hry. Ale byly dobré. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 24. 2. 2014, s. 1.

²⁵⁰ NESG. Jak jste byli spokojeni s olympiádou?. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 24. 2. 2014, s. 6.

²⁵¹ MACEK, Tomáš. Dny poté. Olympijský park plánuje formuli, ale i pláže. *Mladá fronta DNES*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXIV, 26. 2. 2014, s. 9.

příprav přímo pojednávaly anebo v nich tyto hrály významnou roli. Zároveň se potvrdilo silné mediální propojení Putina a olympiády, protože ruský prezident byl součástí všech názorových textů o Soči. Z nich také vyplynulo, že list je relativně silně anti-putinovsky zaměřen – veškeré texty tohoto typu byly k ruské hlavě státu výrazně kritické. Obecně tedy lze říci, že ačkoli se problematická témata v textech MF DNES objevovala často, z analýzy bylo patrné, že autoři článků spíše jen opakovali stejná fakta a používali dokonce často stejné fráze, ale hlouběji se jim překvapivě (totiž vzhledem k celospolečenskému významu olympijských her) věnovali jenom minimálně, a to v malém množství názorových článků. Ty většinou sklouzávaly spíše ke zmiňované kritice Vladimira Putina nebo ruského režimu.

Co se týče výzkumné otázky „*Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“, MF DNES se ve sledovaném období ponejvíce věnovala tématu bezpečnosti her a zavedených bezpečnostních opatření. Nejvíce tomu tak bylo ve spojitosti s volgogradskými atentáty, které těsně před hrami nastolily mnohé otázky a vyvolaly řadu debat; v několika případech list psal o možnostech teroristických útoků. Často se v něm také objevovalo téma lidských práv - ponejvíce se jednalo o reakce na ruské zákony proti propagaci homosexuality, nicméně většina názorových článků, které se v souvislosti s olympiádou zabývaly Vladimírem Putinem, pak pojednávaly také obecně o lidských právech v Rusku. Překvapivě málo prostoru bylo věnováno ekologickým dopadům olympiády a až zarážející byla absence textů o rusko-gruzínském konfliktu, který se jen několik let před olympiádou odehrál nedaleko Soči a jehož následky byly dlouhotrvající.

7. Reflexe olympiády v Soči v Lidových novinách

Při analýze Lidových novin se ukázalo, že v mnoha případech byly zprávy o Soči v podstatě totožné s články v Mladé frontě DNES, zřejmě díky částečně propojeným redakcím. Tak tomu bylo v případě prvních dvou článků - šlo v podstatě o identické texty o odmítnutí zpěvačky Cher zpívat na úvodním ceremoniálu²⁵² a zapálení olympijského ohně.²⁵³ Další zpráva se v Lidových novinách objevila 3. října - rubrika *Názory* obsahovala článek „*Olympijské dráty*“, ve kterém se redaktor Zbyněk Petráček ptá, zda je správné pořádat hry „ve městě, v jehož zázemí bují pohraniční spor?“ Rusko dle něj okupuje území Jižní Osetie a Abcházie, což má být jakousi předehrou k anexi, a vyjadřuje překvapení, proč zrovna tam proběhne olympiáda a veřejnost je k okolnímu dění slepá.²⁵⁴ Text „*Hasnoucí olympijské*

²⁵² NESG. Cher odmítla pozvání na olympiádu. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 18. 9. 2013, s. 24.

²⁵³ NESG. S ohněm se proběhl i Ovečkin. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 30. 9. 2013, s. 20.

²⁵⁴ PETRÁČEK, Zbyněk. Olympijské dráty. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 3. 10. 2013, s. 12.

světlo“ z 10. října již v perexu tvrdí, že „režim ruského prezidenta Vladimira Putina se snaží zneužít ZOH v Soči k sebepropagaci” a dále se zabývá několikanásobným zhasnutím olympijské pochodně a pokusy ruských policistů zapálit ji zapalovačem. Autor Pavel Máša dál zmiňuje plánovanou cestu pochodně do vesmíru a také negativisticky hodnotí očividnou snahu Ruska a jeho představitelů udělat si na olympiádě své PR, ve kterém se pak neustále zdůrazňuje vlastenectví.²⁵⁵ 12. října list informoval o ruském prohlášení, že žádný stát se hry nechystá bojkotovat navzdory negativním reakcím na nepopulární zákony ohledně homosexuálů.²⁵⁶ O čtyři dny později pak přinesl zprávu o cíli olympijské pochodně - severním pólu. V textu je shrnuto, kam všude pochodeň zavítá, problematické okolnosti vůbec nezmiňuje.²⁵⁷ Až 22. listopadu se na stránkách Lidových novin objevil další relevantní článek. Ten pojednává o společnosti ERA, která na sočském letišti zprovoznila svůj systém na sledování bezpečnosti letového provozu. Text dále připomíná, že své technologie má ERA už delší dobu na ruském letišti Domodědovo.²⁵⁸ Rubrika *Názory* pak 2. prosince přinesla článek „*Branky, body, lidská práva*“, ve kterém se Jan Dražan zamýšlí nad správností umisťovat velké mezinárodní události do zemí, ve kterých se jen velmi diskutabilně dodržují lidská práva. Kromě chystaného mistrovství světa ve fotbale v Kataru hovoří také o Soči, které označuje za problematické zejména kvůli homofobním zákonům. Ty podle něj jenom odrážejí povahu současného ruského režimu. Dle něj se na vysvětlenou mezinárodní sportovní organizace ohánějí výroky, že politika do sportu nepatří, s čímž autor nesouhlasí.²⁵⁹ O dva dny později se v rubrice *Sport* objevil článek, který krátce ironicky shrnul blížící se sportovní událost - zatímco na mistrovství světa v hokeji v Bělorusku „vás mohou zavřít snad už i za to, že řeknete nahlas slova ‚lidská práva‘“, na mistrovství světa ve fotbale v Brazílii “se možná nestanete jednou ze 40 000 každoročních obětí vražd” a olympiáda v Soči, která tehdy začínala za dva měsíce, “vítá všechny gaye a lesby. Tedy pokud se na ulici nebudou líbat. To by pak také mohli poznat pohostinnost ruských věznic.” Článek pak končí ironickou otázkou: “No není ten sport prostě skvělý?”²⁶⁰ 9. prosince pak list otiskl zprávu o bojkotu her německým prezidentem Gauckem. Ten se přitom zúčastnil londýnské olympiády - tuto podle listu Der Spiegel vynechá kvůli utlačování menšin v Rusku. V textu se dále píše, že český prezident Miloš Zeman i přes svůj nesouhlas se zákony pojede.²⁶¹ Ve stejný den se v rubrice *Sport* objevil rozhovor

²⁵⁵ MÁŠA, Pavel. Hasnoucí olympijské světlo. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 10. 10. 2013, s. 14.

²⁵⁶ NESG. Ministr: bojkot her nehrozí. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 12. 10. 2013, s. 19.

²⁵⁷ NESG. Pochodeň míří na lodi k severnímu pólu. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 16. 10. 2013, s. 22.

²⁵⁸ NESG. Návštěvníky Soči „ohlídá“ česká firma. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 22. 11. 2013, s. 14.

²⁵⁹ DRAŽAN, Jan. Branky, body, lidská práva. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 2. 12. 2013, s. 10.

²⁶⁰ GIBIŠ, Vojtěch. Gayové, práva a prostitutky. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 7. 12. 2013, s. 17.

²⁶¹ GIBIŠ, Vojtěch. Prezident Gauck se připojil k bojkotu Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 9. 12. 2013, s. 17.

předsedou ČOV Jiřím Kejvalem, který byl opět v podstatě totožný s tím v Mladé frontě DNES. Redaktorka Martina Kučerová směřuje většinu otázek ke kontroverzím ohledně nákladů, připravenosti areálů a bezpečnostních opatření.²⁶² O den později se v rubrice *Svět* vyskytl článek „*Nejet do Soči. Je to bojkot?*“. Německé organizace za dodržování lidských práv prý kvitují rozhodnutí svého prezidenta her se nezúčastnit. Někteří němečtí činitelé ovšem podotkli, že někam nejet nutně neznamená bojkot,²⁶³ což jen potvrzuje názorový článek ve stejném čísle nazvaný „*Občan Gauck*“, ve kterém autor Zbyněk Petráček tvrdí, že Gauck by musel jako důvod své neúčasti skutečně označit homofobní zákony v Rusku, aby se to dalo považovat za bojkot. Nicméně uznává, že jde o jasné politické gesto.²⁶⁴ Tentýž den vyšel na stránkách Lidových novin ještě článek, dle kterého MOV varovala sportovce před politickými gesty během her, čímž chtěl zabránit kontroverzím ohledně nepopulárních ruských zákonů.²⁶⁵ 17. prosince list otiskl krátkou zprávu o neúčasti francouzského prezidenta Françoise Hollanda a ministra zahraničí.²⁶⁶ O den později pak Lidové noviny přinesly obsáhlý článek „*Olympiáda má poradce pro sněh*“. V něm autor informuje, že jistý Fin Mikko Martikainen bude specialistou na sněh, což je přímý následek her v subtropické oblasti. Toto rozhodnutí padlo proto, aby Putin „pomohl svým blízkým oligarchům k dalším pohádkovým výdělkům.“ Sněh se tedy může stát problémovým artiklem, pomoci má tedy zmiňovaný Fin. Dále článek shrnuje tvrdá bezpečnostní opatření a upozorňuje na fakt, že pouze 10% návštěvníků her budou cizinci. Na konci přímo shrnuje problematiku okolností her - klima, chybí infrastruktura, přemrštěný rozpočet, nestabilní poloha, korupce a také viditelná snaha Putina udělat si na hrách jméno.²⁶⁷ 30. prosince se list věnoval volgogradským atentátům. Soči je v těchto článcích několikrát zmíněno v souvislosti s obavami o bezpečnost. „Jak se bude blížít, poroste počet teroristických útoků,“ prohlásil protiteroristický expert Anatolij Jemolin. Žádná bezpečnostní služba dle něj nemůže zaručit, že se v Soči podobná věc nestane. Text pak informuje o Putinově výnosu o bezpečnostních opatřeních během her, a to v návaznosti na výhrůžky Doku Umarova.²⁶⁸ V tuto dobu se velké množství článků zabývá právě bezpečností - první zpráva shrnuje, že vzhledem k nevyhovující lokaci, stále nepřipraveným areálům a nyní i hrozbou teroristických útoků olympiáda rozhodně nebude „nerušeným sportovním vyžitím.“, a to i přes to, že se bude jednat

²⁶² KUČEROVÁ, Martina. Soči budou hry jiných parametrů. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 9. 12. 2013, s. 21.

²⁶³ NESG. Nejet do Soči. Je to bojkot?. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 10. 12. 2013, s. 7.

²⁶⁴ PETRÁČEK, Zbyněk. Občan Gauck. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 10. 12. 2013, s. 10.

²⁶⁵ NESG. MOV varuje před politickými gesty. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 10. 12. 2013, s. 22.

²⁶⁶ NESG. Francouzští politici do Soči nepojedou. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 17. 12. 2013, s. 24.

²⁶⁷ PROCHÁZKOVÁ, Petra. Olympiáda v Soči má poradce pro sněh. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 18. 12. 2013, s. 7.

²⁶⁸ PROCHÁZKOVÁ, Petra. Krvavý útok: děsí teroristé před Soči?. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 30. 12. 2013, s. 1.

o nejdražší hry v historii;²⁶⁹ o den později list otiskl rozhovor s bývalým předsedou ČOV Milanem Jiráskem, který byl zaměřen výhradně na bezpečnost a možnosti útoků na hry - ten je ovšem v těchto otázkách klidný a důvěřuje bezpečnostním službám;²⁷⁰ další pak na velkém prostoru rozebírá solidaritu vůči pořadatelům, atentáty dle autora totiž oslabily hodnotu bojkotu některých státníků. Dále v něm čtenáře ujišťuje, že Soči samotné je i přes nestabilní okolní oblast územím výsostně ruským a tedy validním, a dále rekapituluje bezpečnostní opatření v Salt Lake City, které proběhly rok po útocích na Světové obchodní centrum. Autor na konci znovu vyzývá k návštěvě her a tedy k vyjádření solidarity s volgogradskými oběťmi.²⁷¹ Další článek pak cituje obyvatele Soči, kteří musejí snášet tvrdá bezpečnostní opatření na vlastní kůži, také sportovci nebudou moci opouštět vytyčené zóny.²⁷² Stejným tématem se zabýval také obsáhlý článek v příloze *Orientace*, ten nicméně nepřináší nic nového, pouze vzpomíná na rusko-gruzínský konflikt a volgogradské atentáty - zabývá se tak výhradně zásadními problémy a kontroverzemi.²⁷³ Další text byl z pera Tomáše Macka, jehož články se ve velmi podobném znění objevovaly na stránkách MF DNES. „*Češi budou v Soči bez ochrany*“ tak rovněž hovoří o Soči jako o zakázaném městě (myšleno vzhledem k bezpečnostním opatřením), informuje o americkém týmu a jeho obavách nebo australském nařízení sportovcům trénovat jinde než v Soči. Článek se pak hlouběji věnuje opatřením, tak jak se zvyšovala jejich intenzita v průběhu let, zejména po newyorských útocích v roce 2001.²⁷⁴ Míněním sočských občanů se zabýval článek „*Putinova blokáda řídí život v Soči*“ - dle průzkumů lidé považují opatření za přísná, nicméně nutná. Policisté se ovšem začali po atentátech chovat ostřeji, což jen potvrzuje výjimečný stav, který tam panuje. To někteří označují za protiprávní.²⁷⁵ Rubrika *Názory* pak 8. ledna přinesla rozsáhlý článek „*Olympiáda v obležení*“, ve kterém redaktor Pavel Máša rozebírá obraz Ruska a Vladimira Putina v souvislosti s hrami. Zabývá se také omezením běžného života obyvatelů Soči, a to zejména jako následek volgogradských atentátů a islamistických výhrůžek. Dále zmínil snahu Ruska zavděčit se míněním západu, a to propuštěním některých politických vězňů anebo prohlášením o bezpečnosti homosexuálních sportovců. Sám Putin pak v Soči trávil mnoho času osobními kontrolami a také navštívil místní chrám Krista Spasitele. Článek naznačuje, že kromě obyvatel Soči, kteří musejí snášet značná omezení,

²⁶⁹ PEŠEK, Petr. Moskva-Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 30. 12. 2013, s. 1.

²⁷⁰ STRATILÍK, Ondřej. „Uhlídali Londýn, věrme, že uhlídají i Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 31. 12. 2013, s. 2.

²⁷¹ PETRÁČEK, Zbyněk. Soči v roli Salt Lake City. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVI, 31. 12. 2013, s. 9.

²⁷² GIBIŠ, Vojtěch. Pevnost a rozum. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 4. 1. 2014, s. 17.

²⁷³ PROCHÁZKOVÁ, Petra. Přežít olympiádu. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 4. 1. 2014, s. 3.

²⁷⁴ MACEK, Tomáš. Češi budou v Soči bez ochrany. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 4. 1. 2014, s. 17.

²⁷⁵ PROCHÁZKOVÁ, Petra. „Putinova blokáda“ řídí život v Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 8. 1. 2014, s. 6.

ovšem prezidentův populismus nikomu v Rusku nevádí.²⁷⁶ Text z rubriky *Kultura* ironicky referuje o hudebním videu, které nahrál sbor známých ruských hokejistů v čele s Alexandrem Ovečkinem, a také cover verzi hitu Get Lucky od francouzských Daft Punk v podání armádního sboru, které je dle autora Pavla Klusáka absurdní estrádou. Nicméně článek se kontroverzemi nezabývá.²⁷⁷ V následujících několika dnech se na stránkách Lidových novin objevilo několik zpráv totožných s jinými periodiky - o Putinově prohlášení, že gayům v Soči nic nehrozí,²⁷⁸ o pátrání po černých vdovách v Soči,²⁷⁹ o výhrůžných emailech národním olympijským výborům²⁸⁰ včetně českého²⁸¹ a také o některých sportovcích, kteří si nepřáli do Soči vzít své blízké kvůli obavám o bezpečnost.²⁸² Všechny tyto články byly obsahově totožné s těmi v Mladé frontě DNES a nepřinesly nové informace nebo úhly pohledu. 29. ledna rubrika *Sport* obsahovala článek o propracovaném systému boje s dopingem, který se dočkal mnohých vylepšení - ta odhalí doping až několik měsíců zpět.²⁸³ O dva dny později přišel list s článkem o identitě sebevražděných atentátníků z Volgogradu a informací, že jejich teroristická buňka má zřejmě zájem i o Soči. V textu se objevuje věta, která vystihuje i charakter článků té doby o olympiádě obecně: „[...] teroristům se už na sto procent podařilo splnit jeden z jejich hlavních úkolů: vyděsit většinu sportovců, trenérů i diváků tak, že se v souvislosti se Soči víc než o sportovním klání hovoří o teroristické hrozbě.“ Dál se pak text zabývá ujištěními ze strany organizátorů, že vše proběhne v pořádku, vzhledem k počtu bezpečnostních složek.²⁸⁴ Stejný den se v LN objevuje rozhovor s Jaromírem Jágreem, který obavy moc nesdílí - „myslím, že celé Rusko a Putin jsou tak hrdí na svou zem, že udělají 100 procent pro to, aby zajistili bezpečnost.“²⁸⁵ Článek se tímto problematickým tématem nicméně zabývá. 3. února list obsahoval speciální rubriku *Soči 2014*. V něm se objevil rozsáhlý text „*Putiny hry za 50 miliard se rozjždějí*“, ve kterém se autorka zabývá ruským budováním vlastního obrazu skrze olympiádu. Prim v článku hraje také postava Vladimira Putina a jeho osobní snaha ukázat skrze Soči světu, že Rusko zvládne i nemožné. V článku jsou zmíněné demonstrace za dodržování

²⁷⁶ MÁŠA, Pavel. Olympiáda v obležení. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 8. 1. 2014, s. 10.

²⁷⁷ KLUSÁK, Pavel. Ovečkin a Daft Punk. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 16. 1. 2014, s. 11.

²⁷⁸ NESG. Gayům v Soči nic nehrozí, slíbil Putin. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 20. 1. 2014, s. 6.

²⁷⁹ NESG. Rusko pátrá po „černých vdovách“ - i v Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 21. 1. 2014, s. 7.

²⁸⁰ NESG. Olympionikům z několika zemí hrozili teroristé. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 23. 1. 2014, s. 6.

²⁸¹ NESG. Teroristé zahrozili i českým olympionikům. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 24. 1. 2014, s. 3.

²⁸² KRŮŽEK, Martin. Raději nezhou do Soči své blízké. Bojí se. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 25. 1. 2014, s. 17.

²⁸³ NESG. Soči má nejpropracovanější systém boje s dopingem. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 29. 1. 2014, s. 22.

²⁸⁴ PROCHÁZKOVÁ, Petra. Teroristé uspěli - Soči nahání strach. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 31. 1. 2014, s. 6.

²⁸⁵ TOMAS, Jaroslav. Putin bezpečnost zajistí. Věřím mu. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 31. 1. 2014, s. 21.

lidských práv, nepopulární zákony a velká korupce, jejíž rozkrytí je ovšem nepravděpodobné, protože by to „Rusku pokazilo image“. Konec textu upozorňuje, že po hrách bude středisko pro běžné občany finančně nedostupné; článek se tedy kontroverzemi primárně zabývá.²⁸⁶ Dalším článkem je reportáž přímo z místa - stejná se objevila v Mladé frontě DNES, autorem je opět Tomáš Macek, který v něm skepticky popisuje nepřipravenost ubytovacích zařízení a stavenišť.²⁸⁷ To samé platí o dalším článku „*Ocelový kruh obepíná Soči*“, který se zabývá tvrdými bezpečnostními opatřeními vzhledem k teroristickým hrozbám a blízkým sporným hranicím s Gruzíí. Oproti článku v MF DNES nicméně tento hlouběji rozebírá konkrétní bezpečnostní kroky, například monitoring případných černých vdov.²⁸⁸ V kritickém pojednání „*Olympotemkiniáda*“ pak Martin Putna ironicky přirovnává všechny olympiády v „diktátorských a autoritářských režimech“ (Moskva, Berlín, Peking a Soči) k Potěmkinovým vesnicím. I přes „hudrování“ MOV, že by „měla pořádající země trochu jít do sebe“ totiž pak po startu nablýskané show všechny kritické hlasy umlknou.²⁸⁹ Text z 6. února se pak zabývá výhradně problémy - první věta textu hlásí: „Vládní překážky svobodnému shromažďování, omezování práv homosexuálů, násilné vystěhovávání. To jsou hlavní důvody, proč lidskoprávní organizace v Česku i po celém světě varují před olympiádou v ruském Soči.“ Dále informuje o peticích ze strany Amnesty International za dodržování lidských práv, podobnou kampaň spustil také Člověk v tísni. Vzpomíná také zákony proti propagaci homosexuality a nabízí několik diskutabilních následků těchto opatření. Dále text zmiňuje vystěhování obyvatel nebo odstřel psů.²⁹⁰ Ve stejném čísle se pak objevil dlouhý text o šéfovi MOV Thomasi Bachovi, kterýžto dle autora v souvislosti s budoucností olympismu pouze přerýkává nicneříkající fráze, i když současný model olympijských her je vzhledem k problémovosti Soči („[...] je to natolik problematizovaný projekt, že by mohl olympijské autority přesměřovat k novému myšlení“) zralý ke změně. Autor pak říká důležitou poznámku - hry v Soči jsou například oproti Londýnu brány automaticky jako ty špatné, protože jsou v Rusku. I přes to je mnohá kritika relevantní, protože podoba her je až moc ovlivněna hostitelskými zeměmi, pochybnými sponzory i vysokým průměrným věkem členů MOV (kteří jsou tak celkem konzervativní).²⁹¹ Stejný den se na stránkách LN objevila reportáž o výletu do centra Soči

²⁸⁶ PROCHÁZKOVÁ, Petra. Putinovy hry za 50 miliard se rozjíždějí. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 3. 2. 2014, s. 15.

²⁸⁷ MACEK, Tomáš. Olympijská vesnice? Místy spíš Potěmkinova. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 3. 2. 2014, s. 17.

²⁸⁸ MACEK, Tomáš. Ocelový kruh obepíná Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 4. 2. 2014, s. 17.

²⁸⁹ PUTNA, Martin C. Olympotěmkiníáda. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 5. 2. 2014, s. 8.

²⁹⁰ NACHTMANN, Filip. Druhá tvář Soči: tvrdé restriktce. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 6. 2. 2014, s. 4.

²⁹¹ KÁNINSKÝ, Josef. Olympismus potřebuje vizionáře. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 6. 2. 2014, s. 14.

samotného, kterou jsem popsal u MF DNES a která o ničem kontroverzním nepojednává.²⁹² Ve speciálu *Peníze & byznys* byl také článek „*Olympijské utrácení na ruský způsob*“. Ten řešil čistě problémy ohledně nákladů a korupce. Opět se v textu výrazně objevuje jméno Vladimira Putina a Soči je popisováno jako jeho projekt. Také číselně srovnává náklady na Peking 2008 se Soči. Autor Lukáš Vincent dále upozorňuje, že výše nákladů na bezpečnost je velkou neznámou, nicméně vzhledem k poloze města půjde tato částka zřejmě do miliard dolarů. Vrácení investic je údajně nereálné a využití nové infrastruktury v budoucnu taktéž; Rusko údajně své odhady záměrně podhodnotilo, aby mu dal MOV přednost. Článek se dále zabývá konkrétními investory (oligarchy), především Vladimírem Potaninem a bratry Rosenbergovými a také částkami na jednotlivá sportoviště. Jako doposud jediný zkoumaný text také zmiňuje existenci a funkci společnosti Olympstroy. Ke konci pak pomocí tabulky vyjadřuje náklady na areály v Soči, celkové náklady na předchozí olympiády a nabízí také krátké medailonky hlavních ruských miliardářských investorů. Jednalo se tedy o výjimečně detailní sondu do financování sočských her a jako jeden z mála se takovému tématu věnoval skutečně hluboce.²⁹³ V den zahájení olympiády, 7. února, Lidové noviny na titulní straně otiskly sloupek „*Putiniáda*“. Text se zabýval Putinovým osobním nasazením do příprav her a v této souvislosti již v úvodu prohlásil, že „ode dneška budeme sledovat nejnákladnější propagandistickou kampaň v dějinách zimních sportů.“ Dle autora Martina Zvěřiny půjde o „pečlivě prefabrikovaný obraz Ruska“, který lze vnímat jako svátek sportu, nicméně díky ignoraci nedemokratičnosti hostitelské země ze strany MOV „nelze [...] vyloučit, že si nějakou příští ‘malou’ zimní olympiádu koupí třeba Sýrie.“²⁹⁴ „*Miliardy, moc a hry*“, tak se jmenoval článek z 8. února. Autor v něm opět hry popisuje jako marketingovou událost Vladimira Putina. Text s nádechem kritiky popisuje úvodní ceremoniál a zejména poruchu během přeměny květů v olympijské kruhy a v souvislosti s tím nepřímo Putina staví vedle neblaze proslulých minulých vládců Ruska („Doufejme pevně, že pokazit slavnostní okamžik Vladimíru Putinovi nebude mít stejné následky jako znelíbit se Ivanu Hroznému nebo Josifu Stalinovi“).²⁹⁵ Ve stejný den se v rubrice *Svět* objevila zpráva o uneseném letadle, které chtěl únosce nasměrovat na Soči, ale díky důvtipu pilota letoun dosedl bezpečně na letiště v Istanbulu; v článku se nic jiného, tedy ani kontroverzní témata, neobjevuje.²⁹⁶ V příloze *Orientace* se ten den objevil rozsáhlý text, který pojednával o bojkotu her v minulosti. Téma článku je jasně inspirováno okolnostmi příprav her v Soči - již perex hlásí, že “dějiny novodobých olympiád nepřímo

²⁹² NĚMÝ, Miroslav. Neolympijské Soči je pestré a srdečné. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 6. 2. 2014, s. 26.

²⁹³ VINCENT, Lukáš. Olympijské utrácení na ruský způsob. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 6. 2. 2014, s. 19.

²⁹⁴ ZVĚŘINA, Martin. Putiniáda. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 7. 2. 2014, s. 1.

²⁹⁵ KABÁT, Marcel. Miliardy, moc a hry. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 8. 2. 2014, s. 1.

²⁹⁶ NESG. Ukrajinec chtěl unést letadlo do Soči. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 8. 2. 2014, s. 8.

odpovídají na otázku, proč nynější hry v Soči sportovci nebojkotují.” Text se pak primárně zabývá politickými okolnostmi již proběhlých olympiád, nicméně na Soči se pochopitelně mnohokrát dostává také. V první řadě je zmíněna nepřítomnost čelních světových politiků, zejména kvůli ruskému přístupu k menšinám. Je také zmíněn konflikt s Gruzii, která proti pořádání her v Soči dokonce oficiálně protestovala.²⁹⁷ Zajímavostí je, že článek napsal místopředseda českého olympijského výboru František Kolář. Text z 11. února pak pojednává o norských skiatlonistkách, které dostaly oficiální důtku za černou smuteční pásku, jež si nasadily na památku na bratra své krajanky, který náhle zemřel. Stejně jako v podstatě stejný text v MF DNES, ani tento nedává událost do hlubších souvislostí.²⁹⁸ Rubrika *Názory* přinesla 12. února článek „*Nesoulad formy a obsahu*“. Michael Romancov v něm uvádí, proč jsou tyto hry pro Rusko typické - oslnit zbytek světa drahou a nablýskanou fasádou, i když ve skutečnosti vypadá život v Rusku diametrálně jinak, neexistuje opozice ani alternativy a lidská práva jsou dodržována jen velmi volně. Právě to jsou důvody, proč západ Rusko zatím nikdy v podstatě nepřijal, i když ekonomicky na tom tato země může být velmi dobře. Autor vyjadřuje zajímavou myšlenku, dle které má Rusko od počátku své historie pocit, že ostatní země ho budou respektovat pouze tehdy, když bude vítězit, tedy ukáže svou sílu. Soči tak má opět prostřednictvím velkolepé skořápky ukázat novou, moderní tvář Ruska. Jako další příklady uvádí summit G20 v Petrohradu či summit APECu ve Vladivostoku, přičemž tam k té příležitosti nechalo Rusko postavit nejdelší zavěšený most na světě - a to na ostrov, kde žije pouhých pět tisíc lidí. Rusko tím chce ukázat své schopnosti, pod touto pokličkou ale stojí na nestabilních základech.²⁹⁹ Článek o zadržení dvou členek Pussy Riot za přednes anti-putinovské písně z 19. února nenabízel na rozdíl od MF DNES žádné další souvislosti.³⁰⁰ Den po skončení her, tedy 24. února, pak vyšel ve speciálu o Soči rozhovor s předsedou MOV Thomasem Bachem. Ten olympiádu hodnotí velmi pozitivně, sami sportovci dle něj vyjadřovali velké nadšení; dále hovoří o dopingových testech nebo počtech medailí. Redaktor se Bacha ptal také na roli prezidenta Putina - ta byla podle předsedy neoddiskutovatelná a je jen přirozené, že hry každou hlavu hostitelské země určitým způsobem mocensky posílí. Kontroverzním tématům se nicméně článek nevěnuje.³⁰¹ Posledním článkem zkoumaného období byl text „*Někde se bourá. Soči se loučí*“ z 26. února, který byl identický se závěrečným hodnotícím článkem v MF DNES - rekapituluje tedy právě začínající dekonstrukční práce a

²⁹⁷ KOLÁŘ, František. Přivřete oči, přicházím. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 8. 2. 2014, s. 21.

²⁹⁸ NESG. Vyjádřily smutek. Dostaly trest. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 11. 2. 2014, s. 22.

²⁹⁹ ROMANCOV, Michael. Nesoulad formy a obsahu. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 12. 2. 2014, s. 8.

³⁰⁰ NESG. Policie zadržela dvě členky Pussy Riot. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 19. 2. 2014, s. 6.

³⁰¹ VOKÁL, Vladimír. Olympiáda se povedla. A Putinovi to pomůže. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s, roč. XXVII, 24. 2. 2014, s. 23.

kontroverzemi či problémy se vůbec nezabývá.³⁰²

7.1. Shrnutí

Do analýzy Lidových novin bylo zahrnuto celkem 51 článků, přičemž problémy a kontroverzemi během příprav olympiády se jich zabývalo 41. Hypotéza práce se tedy bezvýhradně potvrdila, a to ve větším poměru než v předchozím zkoumaném deníku, totiž 41 ku 10. Lidové noviny tak tedy prokazatelně pohlížely na olympiádu v Soči jako na problémovou událost a odpověď na výzkumnou otázku „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“ lze tedy tímto poměrem jasně zodpovědět.

K výzkumné otázce „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ lze konstatovat, že ačkoli se největší množství materiálu rovněž objevilo ve formě zpráv, články o Soči se v průběhu zkoumaného období objevovaly napříč vícero rubrikami, jako je *Domov, Svět, Sport* atd. Podstatným faktem je, že Lidové noviny nabídly mnohem více publicistického obsahu a názorových článků. Autoři tak problémy častěji rozebírali hlouběji a uváděli více souvislostí, využívali také více citací a přinášeli pro čtenáře zajímavé informace, např. mínění občanů nebo číselná porovnání. Bez výjimky všechny názorové články se pak problémy a kontroverzemi ohledně příprav zabývaly, čili v obecné rovině lze říci, že Lidové noviny těmto aspektům přikládaly velkou váhu. Opět se pak ukázal v podstatě stoprocentně negativistický postoj vůči prezidentu Vladimíru Putinovi, protože naprostá většina úvah, názorů a delších pojednání vždy do určité míry o Putinovi hovořila, a to vždy velmi kriticky, často až ironicky a opovržlivě; v souvislosti s jeho osobou dokonce list zmínil i nechvalně známé postavy ruské historie, totiž Josifa Stalina nebo Ivana Hrozného. Ve spojení s Putinem Lidové noviny nejčastěji rozebíraly roli olympiády na jeho nebo ruskou image a hry velmi často označovaly za marketingový nástroj k jejímu vylepšení.

Co se týče výzkumné otázky „*Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“, prosincové atentáty ve Volgogradu zásadním způsobem ovlivnily četnost debat o bezpečnostních opatřeních, která se pak významně promítla i na stránky Lidových novin - tématu bezpečnosti bylo ze všech kontroverzních témat věnováno nejvíc prostoru. Další v řadě byly v četnosti články o dodržování lidských práv v Rusku a velké procento zabraly také texty, které se o hrách zmiňovaly jako o nástroji, který má pomoci Putinovy a potažmo celému Rusku vylepšit svou image.

³⁰² MACEK, Tomáš. Někde už se bourá. Soči se loučí. *Lidové noviny*. Praha: MAFRA, a.s., roč. XXVII, 26. 2. 2014, s. 18.

8. Reflexe olympiády v Soči v deníku Právo

První článek, který se týkal Soči, se v Právu objevil 30. září a opět se jednalo o zprávu o zažehnutí olympijského ohně v chrámu bohyně Héry v Olympii.³⁰³ 7. října list informoval o přeletu olympijské pochodně do Moskvy, kde proběhl slavnostní ceremoniál.³⁰⁴ Další text z 9. října přinesl zprávu, že olympijský oheň již počtvrté v Rusku zhasl a zapalovat ho musel tajný policista zapalovačem; stalo se tak i přes ujišťování výrobce, že oheň nikdy nezhasne. V textu se dále popisují podobné případy z minulosti. Žádné kontroverze s přípravami her zmíněny nejsou.³⁰⁵ Až 22. října se v rubrice *Ze zahraničí* v souvislosti se sebevražedným atentátem ve Volgogradu objevil další článek. Část článku pak podotýká, že Rusko se už dlouho potýká s hrozbou radikálních islámistů a zmiňuje Doku Umarova, který hrozil útoky i na olympiádu v Soči.³⁰⁶ Kratičký článek z 12. listopadu pak prostřednictvím fotografie ukazuje výstup olympijské pochodně do kosmu.³⁰⁷ Poslední listopadový den se čtenáři Práva dozvěděli, že „*Putin přeložil novoroční volno šéfům kvůli Soči*“. Dle článku tak učinil na poradě po inspekci stavení s tím, že závěrečná etapa dostavby je nejkomplicovanější a nejnáročnější a těmto lidem také vzkázal, že s úspěchem her spojují svou prestiž. V článku je také zmíněna společnost Olympstroy - její šéf Sergej Gaplikov dodal, že dokončeno je 297 objektů, 89 je pak hotových z 90-95 procent. Žádné kontroverze se ale v článku nezmiňují.³⁰⁸ 11. prosince list otiskuje zprávu o bojkotu německého prezidenta Gaucka, který dle článku sklídil potlesk i nesouhlas. Zatímco lidskoprávní organizace rozhodnutí kvitovaly, někteří členové německého parlamentu mu vyčítali, že v závažnějších otázkách „jeho hlas slyšet není.“³⁰⁹ O šest dní později list informoval také o Hollandově neúčasti, kterou komentátoři považují za nesouhlas s dodržováním lidských práv v Rusku. Text zároveň informuje o neúčasti Viviane Redingové z Evropské komise.³¹⁰ 19. prosince se k absenci na hrách přidal také polský prezident Komorowski a premiér Donald Tusk. Komorowski nicméně dodal, že nejde o bojkot, ale jednoduše se do té doby žádné sportovní akce v cizině nezúčastnil, což nehodlá měnit. V článku je nicméně zmíněn bojkot ze strany německého a francouzského prezidenta.³¹¹ 28. prosince se v listu objevil text „*Pussy Riot: Pustili nás kvůli olympiádě*“. Dle členek skupiny se Putin snaží tímto gestem vylepšit obraz Ruska, represe se po olympiádě zase vrátí, takže „nejde

³⁰³ NESG. S pochodní vyrazil i hokejista Ovečkin. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 30. 9. 2013, s. 19.

³⁰⁴ NESG. Olympijský oheň je v Rusku. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 7. 10. 2013, s. 10.

³⁰⁵ NESG. Olympijský oheň v Rusku zhasl už čtyřikrát. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 9. 10. 2013, s. 19.

³⁰⁶ NESG. Sebevražedná černá vdova zabíjela v Rusku. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 22. 10. 2013, s. 1.

³⁰⁷ NESG. Olympijská pochodně se vrátila z kosmu. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 12. 11. 2013, s. 13.

³⁰⁸ NESG. Putin přeložil novoroční volno šéfům kvůli Soči. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 30. 11. 2013, s. 17.

³⁰⁹ NESG. Gauckův bojkot Soči sklídil potlesk i nesouhlas. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 11. 12. 2013, s. 8.

³¹⁰ NESG. Hollande nepojede do Soči. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 17. 12. 2013, s. 9.

³¹¹ NESG. Do Soči nepojedou ani Komorowski a Tusk. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 19. 12. 2013, s. 10.

o žádné tání nebo návrat lidskosti.“ Dál je v článku zmíněno propuštění Michaila Chodorkovského a také několika členů Greenpeace. Na rozdíl od předchozích deníků list neinformuje o prohlášení obou dam, že jim nikdo nedal možnost amnestii přijmout nebo odmítnout.³¹² Stejný den se v rubrice *Ze zahraničí* objevil článek „*Při ceremoniálu v Soči budou chybět Obama, Gauck i Hollande*“, který poprvé zmiňuje neúčast amerického prezidenta, a to opět kvůli nedodržování lidských práv. Obama do delegace zařadil několik homosexuálních sportovců. Článek dál uvádí, že olympiády se nezúčastní ani izraelský premiér Benjamin Netanjahu, nicméně vzhledem k dobrým vztahům s Putinem důvody nebudou souviset s nějakými problémy. K bojkotu nicméně vyzvaly i některé celebrity, např. Lady Gaga nebo Stephen Fry. Na konci je pak zmíněno, že český nebo švýcarský prezident hry navštíví, což je společně se zmínkou izraelského premiéra informace, která se na stránkách jiných deníků neobjevila.³¹³ Předposlední den, stejně jako ostatní deníky, se Právo věnovalo volgogradským atentátům. V textu „*Černá vdova ve Volgogradu zavraždila 15 lidí*“ se rozebírají hrozby Doku Umarova a jeho výzvy k zabránění uspořádání her jakýmkoli prostředky. Článek zmiňuje, že odborníci nicméně považují bezpečnostní opatření za bezprecedentně důkladná.³¹⁴ Stejně informace přinesl i článek o útoku den později. Atentáty dle něj oživily téma bezpečnosti her, které proběhnou na ruské poměry celkem nedaleko. MOV je nicméně přesvědčen, že bezpečnost Rusko dokáže zajistit.³¹⁵ První skutečně názorový článek o hrách přinesl list ve stejný den. „*Umarov, Putin, Hollande a Soči. Hry - ale pokaždé jinak*“ hned v úvodu předjímá, že vzdálenost Volgogradu od Soči není sama o sobě nijak velká, nicméně „za poslední dva krvavé dny se tato vzdálenost smrskla prakticky na nulu.“ Dále připomíná výhrůžky Doku Umarova a hry označuje jako Putinovu snahu o „globální potvrzení své vlády“, proto také pustil Chodorkovského a Pussy Riot. Islámisté mají dle autora Putina zdiskreditovat a ukázat ho jako bezmocného vládce. Ten je tak pod tlakem - kromě bezpečnostních hrozeb mu ještě odříkají účast zahraniční politici. Stejně jako v Lidových novinách, i zde autor pronáší myšlenku, že vzhledem k atentátům by měli někteří svůj bojkot ještě promyslet. Dále pak zmiňuje, že nepřijede francouzský prezident - který nicméně zrovna pobývá v Saúdské Arábii, kde vládou „až středověké poměry“, důvodem budiž údajní zbrojní kontakt v hodnotě miliardy dolarů.³¹⁶

První měsíc roku 2014 se nesl výhradně ve znamení článků o bezpečnostních hrozbách a opatřeních. Text z 2. ledna informoval o zahraniční nabídce bezpečnostní spolupráce na hrách

³¹² NESG. Pussy Riot: Pustili nás kvůli olympiádě. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 28. 12. 2013, s. 15

³¹³ NESG. Při ceremoniálu v Soči budou chybět Obama, Gauck i Hollande. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 28. 12. 2013, s. 15.

³¹⁴ NESG. Černá vdova ve Volgogradu zavraždila 15 lidí. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 30. 12. 2013, s. 1.

³¹⁵ NESG. Znovu Volgograd. Sebevrah odpálil trolejbus. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 31. 12. 2013, s. 8.

³¹⁶ PLESNÍK, Vladimír. Umarov, Putin, Hollande a Soči. Hry – ale pokaždé jinak. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIII., 31. 12. 2013, s. 8.

ze strany Spojených států. Americké složky již s ruskými spolupracují delší dobu, nicméně jsou připraveny spolupráci po volgogradských atentátech prohloubit. Američtí občané mají být dle varování amerických úřadů při návštěvě Soči v pohotovosti. Pomoc je také připravena poskytnout Velká Británie nebo Izrael. Rusko ovšem nic nepotvrdilo.³¹⁷ Článek „*Olympijské Soči finišuje, ale má i strach*“ pak rekapituluje připravenost her. Autor zmiňuje obří náklady, nicméně ani přes ně zdaleka vše není v Soči hotovo. To je prý plně kontrastů - vše vypadá velkolepě a nablýskaně, nicméně všude kolem jsou ozbrojenci a některé části nejsou dostavěné. Autor pak popisuje podobu nových stadionů a ujištění autorit, že se vše stihne dokončit včas. Důraz pak klade na bezpečnostní opatření, která jsou výjimečně tvrdá, přičemž jsou přímým následkem kavkazského konfliktu a volgogradských atentátů. Problematickým tématům se tedy tento delší článek nevyhnul.³¹⁸ Tématem bezpečnosti se zabýval také text z 8. ledna „*Soči už má bezpečnostní olympijský režim*“. Přesně měsíc před startem her dle něj došlo k finálnímu zavedení nejpřísnějších opatření. Přijíždějící osoby musí mít zvláštní povolení. Článek také cituje jistého odborníka na terorismus, který zmiňuje nedalekou hrozbu islamistů, Volgogradské atentáty měly jen odvézt pozornost. Dle něj hrozí nebezpečí také okolním městům. Dále jsou v textu vzpomenuty teroristické útoky Doku Umarova.³¹⁹ Ve stejném čísle list využívá také rozhovoru s Martinem Doktorem, který na otázku bezpečnosti odpověděl, že opatření budou sice nepříjemná, ale na hrozbu budou autority připraveny, sportovci by tak měli myslet především na své výkony. Článek také vzpomíná volgogradské atentáty.³²⁰ O den později list opět přinesl zprávu o zpřísnování bezpečnosti, spojenou s nálezem tří zavražděných mužů a rozhodnutí letišť zabavovat tekutiny před vstupem do letadla.³²¹ To byla reakce na zprávu rozvědky, že se během her se chystá teroristický útok pomocí letadla, kam mají atentátníci pronést výbušninu. Tuto zprávu otiskl list o den později.³²² „*Zoči-voči Soči*“ - tak se jmenoval článek, který již v úvodu prohlašoval, že „olympiáda v Soči bude spíš politickou exhibicí než sportovní.“ Dle článku veřejnost řeší spíše to, zda se her zúčastní různí státníci než sportovci. Politika by se neměla do sportu míchat, ale sami politici skrze oficiální podporu a účast toto tvrzení popírají. Výkony sportovců se přece jejich přítomností nezvýší. Soči se tak skloňuje hlavně v souvislosti s dodržováním lidských práv. Autor Lukáš Jelínek pak zdůrazňuje, že vzhledem k atentátům ve Volgogradu by měli politici naopak projevit solidaritu

³¹⁷ NESG. Zahraničí nabízí Kremlu pomoc. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 2. 1. 2014, s. 15.

³¹⁸ KÉZR, Martin. Olympijské Soči finišuje, ale má i strach. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 3. 1. 2014, s. 21.

³¹⁹ NESG. Soči už má olympijský bezpečnostní režim. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 8. 1. 2014, s. 13.

³²⁰ OSOBA, Michal. Hrozby musejí sportovci pustit z hlavy, radí Doktor. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 8. 1. 2014, s. 18.

³²¹ NESG. V Rusku sílí napětí, kvůli Soči zpřísnuje bezpečnos. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 9. 1. 2014, s. 15.

³²² NESG. Chystá se útok na letadlo, varovaly ruské úřady. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 10. 1. 2014, s. 9.

a her se zúčastnit, zejména ti západní, kteří mají tendenci Rusku spíše oponovat.³²³ 20. ledna Právo otisklo článek o Putinově prohlášení, dle kterého budou gayové v Soči v bezpečí. To bylo samozřejmě reakcí na mezinárodní kritiku ohledně ruských zákonů. Zároveň text píše, že bylo v souvislosti s protesty zadrženo několik demonstrantů.³²⁴ O den později list informoval o tom, že „Černá vdova prý pronikla až do olympijského Soči“. Jednalo se o vdovu po zabitém kavkazském povstalcí a hotely před ní varovala tajná služba. Varování přišlo jako přímý důsledek volgogradských atentátů.³²⁵ O výhrůžných dopisech několika národním olympijským výborům pak list informoval 23. ledna,³²⁶ o den později pak referoval také o dopise pro výbor český,³²⁷ přičemž incident se zavázala vyšetřit Policie ČR, která se shodla se zahraničními vyšetřovateli - jde o planý poplach a spíše o provokaci.³²⁸ Personál hotelů se dle článku z 28. ledna učí na návštěvníky a sportovce usmívat v rámci speciálních kurzů. Dle místních autorit je důležité být k návštěvníkům pohostinný. Starosta Soči pak ujistil, že „vítání budou i gayové“, i když tento způsob života „není přijímán tady na Kavkaze, kde žijeme. V našem městě je nemáme.“ Konec článku ještě cituje amerického kandidáta na prezidenta Mitta Romneyho, který prohlásil, že i přes bezpečnostní varování se do Soči nebojí a cestu by ostatním doporučil. Do celkem neutrálního článku tak přesto pronikla kontroverzní témata.³²⁹ Další z publicistických článků se v Právu objevil 30. ledna. Ten označuje hry za suverénně nejdražší zejména díky korupci. Článek řeší astronomické náklady, od počátečního rozpočtu 12 miliard dolarů až k cifře 50 miliard, což je více než náklady na všechny předchozí zimní olympiády dohromady. Dle Dmitrije Medveděva většinu „spolklo“ vybudování infrastruktury v regionu. Autor pak cituje některé kritiky, zejména Borise Němcova, když tvrdí, že až polovina rozpočtu byla rozkradena. Jeden ze členů MOV prý také prohlásil, že rozkradena byla zhruba třetina, čímž si vysloužil kritiku ze strany Ruska. Na konci článku je také zmíněna předražená dálnice a železnice ze Soči do horského střediska Adler, která také znečistila místní přírodu a řeku Mzymta.³³⁰ „Politici se na hry snů nehrnou“, zněl název článku v rubrice *Ze zahraničí* z 30. ledna. Ten pojednával o osobním nasazení Vladimira Putina při přípravách her. Ty měly zvýšit prestiž Ruska, což nicméně i navzdory propuštění členek Pussy Riot nebo Michaila

³²³ JELÍNEK, Lukáš. Zoči-voči Soči. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 13. 1. 2014, s. 6.

³²⁴ NESG. Putin: Olympiáda bude bezpečná i pro gaye. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 20. 1. 2014, s. 11.

³²⁵ NESG. Černá vdova prý pronikla až do olympijského Soči. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 21. 1. 2014, s. 12.

³²⁶ NESG. Olympijské výbory pěti zemí čelí hrozbě teroru. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 23. 1. 2014, s. 14.

³²⁷ NESG. ČOV dostal výhrůžku teroristickým útokem. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 24. 1. 2014, s. 7.

³²⁸ NESG. Policie šetří teroristickou hrozbu, kterou dostal Český olympijský výbor. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 25. 1. 2014, s. 5.

³²⁹ NESG. Personál hotelů v olympijské Soči se učí usmívat. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 28. 1. 2014, s. 13.

³³⁰ NESG. Olympiáda v Soči: Putinův sen za miliardu. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 30. 1. 2014, s. 16.

Chodorkovského ztěžuje rozhodnutí mnoha státníků na olympiádu nejet.³³¹ 5. února list přinesl zprávu o dopise Rakouskému olympijskému výboru, kterým někdo vyhrožoval únosem dvou rakouských sportovkyň. O jejich bezpečí se postará jednotka rakouské policie.³³² Ve speciální rubrice *Soči 2014*, která se od začátku února na stránkách Práva objevovala, pak čtenáři našli článek, ve kterém si biatlonista Šlesingr stěžuje na odchyt a likvidaci bezprizorních psů. Navzdory znechucení a ostré kritice sportovec zdůrazňuje, že „nemá „nic proti Rusku jako takovému, ani proti místním lidem, jen mám určité výhrady proti konkrétním věcem.“³³³ Den před zahájením pak rubrika *Ze zahraničí* přinesla zprávu „*Novináři světových médií: V Soči to úplně neklape,*“ která citovala novináře z celého světa, kteří se v místě konání potýkali s nedodělanými ubytovacími zařízeními - nefunkční kliky, netekla voda anebo jejich hotel teprve budovali. Článek pak cituje několik ironických komentářů směřovaných pořadatelům.³³⁴ V textu se tyto události do širšího kontextu nedávají, nicméně problémem se článek zabývá. Dál se v tomto čísle popisovala bezpečnostní opatření, opět popisovaná jako následek teroristických hrozeb a volgogradských atentátů - všudypřítomní policisté a vojáci, silnice a železnice obehnaná plotem, nespočetné kamery a vojenská stanová městečka tak často dávají zapomenout, že „jde o svátek zimních sportů, a nikoli vojenské manévry.“³³⁵ Rubrika *Soči 2014* ještě otiskla popis cesty Soči k pořádání olympijských her. Od nepravděpodobného kandidáta (Soči), přes projev Vladimira Putina v Guatemale, až po náklady na vybudování mnoha sportovišť úplně od nuly. Ačkoli autor v závěru polemizuje s myšlenkou, že některé areály budou po skončení her jen těžko hledat využití, článek se problémy nezabývá, ačkoli by k tomu téma přemrštěného rozpočtu či vystěhování obyvatel vybízelo.³³⁶ O den později se v rubrice *Ze zahraničí* vyskytla zpráva o varování amerických úřadů před bombami v letadlech do Soči, které by tam mohli pronést teroristé. To souviselo se zadržením dvou čečenských žen, spojovaných s teroristickou buňkou ve Francii.³³⁷ Jedná se tak o další případ, kdy Američané své občany varovali před údajnými hrozbami. 7. února pak list otiskl zprávu, že „*Nejdražší hry dějin zahájí zřejmě Tret'jak*“. Ta hovoří o předpokládané podobě úvodního ceremoniálu a sice zmiňuje, že půjde o „nejdražší a zřejmě nejproblematičtější zimní olympijské hry v dějinách“, nicméně už nijak nezmiňuje v čem, ani se tím dále nezabývá.³³⁸ Od tohoto dne se také v Právu začala objevovat série reportáží přímo z místa. První popisuje, jak se olympijské areály

³³¹ ŠVEC, Michael. Politici se na hry snů nehrnou. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 30. 1. 2014, s. 16.

³³² NESG. Vyhrožují únosem. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 5. 2. 2014, s. 20.

³³³ NESG. Šlesingra naštvalo zabíjení toulavých psů. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 5. 2. 2014, s. 20.

³³⁴ NESG. Novináři světových médií: V Soči to úplně neklape. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 6. 2. 2014, s. 8.

³³⁵ NESG. Hrozbu vidí všude. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 6. 2. 2014, s. 19.

³³⁶ OSOBA, Michal. Soči: Zimní hry u moře. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 6. 2. 2014, s. 11.

³³⁷ NESG. USA varují u letů do Soči před bombami v tubách. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 7. 2. 2014, s. 9.

³³⁸ NESG. Nejdražší hry dějin zahájí zřejmě Tret'jak. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 7. 2. 2014, s. 22.

„hemží“ bicykly, které sportovci používají k přepravě, protože vzdálenosti jsou na místě velké,³³⁹ druhý se zaobírá faktem, že většina z dobrovolníků a pořadatelů neumí anglicky a je těžké se domluvit³⁴⁰ - ani jeden se problémy nezabýval. Den po zahájení Právo informovalo, že „Oheň v Soči zapálili Tret'jak s Rodninovou“, text pak pouze ve zkratce popsal podobu ceremoniálu.³⁴¹ Stejný den se v listu objevila krátká zpráva o pokusu unést letadlo z Charkova do Soči,³⁴² což bylo upřesněno o dva dny později - jako jediné Právo otisklo informaci, že únosce žádal svobodu pro vězněné ukrajinské protivládní demonstranty.³⁴³ V další reportáži pak autor popisuje změnu přístupu místních a pořadatelů oproti předchozím dnům - odměřené chování se se startem her proměnilo ve velmi vstřícné a nadšené.³⁴⁴ 13. února se v rubrice *Publicistika* objevil delší názorový článek „Olympijské kontroverze“. V něm Miloš Balabán polemizuje s myšlenkou některých pozorovatelů, že řešením pro složité financování olympijských her by bylo pořádat je vždy na stejném místě. To by nicméně bylo těžké vzhledem k problematickému výběru onoho místa. Olympiáda v Soči je pak dle něj „dalším důkazem vzrůstajícího významu ‚nezápadních‘ aktérů globálního vývoje,“ nicméně vyvolává emoce srovnatelné s hrami v Moskvě nebo Los Angeles. Rusko je ovšem partnerem západu a ne jeho protivníkem. Autor poté hovoří o obří korupci, která je dle něj nepopiratelná, nicméně pořadatele obhajuje tvrzením, že naše kritika by vzhledem ke korupci v našem státě měl být opatrná.³⁴⁵ Článek se tedy problémy zabývá a na rozdíl od ostatních zkoumaných periodik vyznívá spíše pro-rusky a obranářsky. Dále následovaly další ze série reportáží - jeden se zabýval maskoty her - ledním medvědem, sněžným levhartem a zajícem - a jejich oblibě, merchandise s nimi se totiž velmi rychle prodal;³⁴⁶ druhý řešil teplé počasí, které komplikovalo tratě např. v extrémním parku Rosa Khutor.³⁴⁷ Článek se nicméně nezabýval obecnými problémy. 18. února list informoval o zadržení italské aktivistky za práva transsexuálů. Ta v Soči veřejně ukazovala duhovou vlajku s nápisem „Být gay je OK“. Nedlouho po zadržení byla bývalá poslankyně italského parlamentu propuštěna. V článku jsou pak vzpomenuty kontroverzní ruské zákony.³⁴⁸ Podobným tématem se zabýval také článek o zadržení členek Pussy Riot, které hrály svůj protestsong proti Putinovi. Text popisoval tvrdý zásah kozácké

³³⁹ NESG. Vesnice u moře připomíná bikepark. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 7. 2. 2014, s. 23.

³⁴⁰ NESG. Mluví ruce, nohy. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 7. 2. 2014, s. 23.

³⁴¹ OSOBA, Michal. Oheň v Soči zapálili Tret'jak s Rodninovou. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 8. 2. 2014, s. 1.

³⁴² NESG. Ukrajinec se pokusil unést letadlo do Soči. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 8. 2. 2014, s. 10.

³⁴³ NESG. Ukrajinský únosce letadla do Soči žádal svobodu pro vězněné. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 10. 2. 2014, s. 10.

³⁴⁴ NESG. Roztají Rusové?. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 8. 2. 2014, s. 24.

³⁴⁵ BALABÁN, Miloš. Olympijské kontroverze. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 13. 2. 2014, s. 6.

³⁴⁶ NESG. Maskoti, hit her. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 13. 2. 2014, s. 23.

³⁴⁷ NESG. Do hor přišlo jaro. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 14. 2. 2014, s. 24.

³⁴⁸ NESG. Policie v Soči zadržela italskou aktivistku. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 18. 2. 2014, s. 12.

hlídky a zranění jí způsobené.³⁴⁹ Den po skončení her pak list přinesl rekapitulující článek „*Oheň v Soči zhasl medvěd. Pro nás to byly báječné hry*“. Thomas Bach při závěrečném ceremoniálu prohlásil, že Rusko splnilo vše, co slíbilo; dál text shrnul počet medailí pro Českou republiku a zmínil, že příští zimní hry budou v jihokorejském Pchjongčchangu. Kontroverzemi se nezabýval.³⁵⁰

8.1. Shrnutí

Z deníku Právo bylo do výzkumu zahrnuto celkem 48 článků o Soči, přičemž nejčastěji se tyto objevovaly v rubrice Sport. 31 z nich se tématům kontroverzí a problémů věnovalo, čili hypotéza práce se potvrdila i v případě deníku Právo. Otázka „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“ tak má svou jasnou odpověď v poměru 31 ku 17 ve prospěch kontroverzních témat.

K výzkumné otázce „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ lze říci, že naprostá většina článků byla opět ve formě zpráv, často velmi krátkých. List zprvu olympiádu v Soči skoro neřešil, pouze přetiskl krátké zprávy z tiskových agentur a první delší názorový text se objevil až na samém konci roku, ačkoli čistě sportovní tematiku list otiskoval ve velkém množství. Právo problémům a kontroverzím tedy věnovalo pozornost ve většině článků, nicméně na rozdíl od ostatních periodik tak činilo spíše informativně - o problémech list referoval, ale často nezdůrazňoval vlastní stanoviska a vyznění článků tak bylo spíše neutrální. To bylo nejvíce patrné na člancích o Vladimíru Putinovi, které byly v kontrastu s materiálem v ostatních zkoumaných periodicích kritické jen mírně, někdy dokonce stály spíše na jeho straně, např. v jednom z textů autor na Putinovu obranu zmiňuje, že francouzský prezident Hollande sice bojkotuje hry kvůli lidským právům v Rusku, ale sám byl na dlouhé návštěvě Saúdské Arábie, která si lidská práva také vykládá po svém. Právo také mnohdy některá témata (Chodorkovskij, Pussy Riot) nedávala do souvislosti s olympiádou, ačkoli naopak v několika případech uvádělo informace, které se neobjevily nikde jinde (výhrůžky rakouským sportovkyním, výzva Lady Gaga, absence izraelského premiéra atd.).

Odpověď na otázku „*Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“ se nese opět ve znamení bezpečnostních opatření, a to zejména jako následek volgogradských atentátů. Právo pak velmi často zmiňuje postavu Doku

³⁴⁹ NESG. Kozáci v Soči zasáhli proti Pussy Riot. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 20. 2. 2014, s. 9.

³⁵⁰ NESG. Oheň v Soči zhasl medvěd. Pro nás to byly báječné hry. *Právo*. Praha: Borgis, a.s, roč. XXIV., 24. 2. 2014, s. 1.

Umarova, až by se čtenářům mohlo zdát, že pro olympiádu představuje právě on koncentrované bezpečnostní riziko. Méně než ostatní deníky se věnuje otázce lidských práv, což jen koresponduje se zmíněnou neutralitou až straněním s děním v Rusku a jeho prezidentem.

9. Reflexe olympiády v Soči v týdeníku Týden

Předem je třeba podotknout, že Týden ve sledovaném období často publikoval články o Vladimíru Putinovi, přičemž v naprosté většině u nich o Soči buď nemluví vůbec, anebo je pouze zmíněno, aniž by se situace kolem olympiády jakkoli komentovala. První relevantní článek se tak na stránkách Týdne objevil až 23. prosince a pojednával o Vladimíru Putinovi a jeho stylu vládnutí, nazvaný „(Ne)sexy carové“. Ten se ironickým způsobem opírá do ruské panovnické historie a Putina pak přirovnává k carovi, jakých bylo Rusko svědkem v dřívějších dobách. Putinovu osobnost týdeník rozebírá s historikem Jurijem Tabakovem. V rozhovoru pak Tabakov hovoří o korupci spojené s olympiádou – vyslovuje názor, že „dobrým příkladem [podobnosti Putinova vládnutí a feudalismem] je blížící se zimní olympiáda v Soči. Putin tam v podstatě přidělil některým oligarchům konkrétní státní úkoly. A oni je musejí přijmout.“³⁵¹ Dalším textem byly „*Olympijské kruhy kavkazského satana*“ z 6. ledna 2014. Ten spojoval volgogradské atentáty a možnou hrozbu teroristických útoků v Soči. Primárně se pak věnuje postavě a výhrůžkám Doku Umarova a popisuje volgogradské útoky, přičemž cituje Umarovy výroky o Soči jako o „satanském tanci na kostech našich předků“ – atentáty pak autor textu Josef Landergott cynicky nazývá „předtančením“. Článek se dále hlouběji zabývá konflikty na území Kavkazu, zejména těmi čečenskými v devadesátých letech a jako první analyzovaný článek vůbec zmiňuje také, že sporné území si nárokovali Čerkesové. Na konci textu jsou zmíněny počty bezpečnostních složek na olympiádě.³⁵² Krátký článek z rubriky *Technologie* pak 27. ledna přinesl informaci o aplikaci, díky které budou moci fanoušci získávat přehledy o výsledcích přímo na telefonu.³⁵³ Ve stejném vydání se také objevil článek „*Urá, za tu naši olympiádu, nazdar!*“. Ten se zprvu zaobírá propojením politiky a olympiád - končí u Soči, které získalo hostitelství i přes komplikovanou situaci na Kavkaze. Ironicky pak uvádí, že „lidé se zajímají o Soči nikoli kvůli tomu, jak hajinkají jejich tričkové hvězdy a co papají, ale jak a co jim tam bouchne pod zadkem.“ V textu dále pojednává o tzv. černých vdovách, tedy vdovách po padlých muslimských bojovnících, které pak neváhají s bombou na těle obětovat

³⁵¹ PODANÝ, Petr. (Ne)sexy carové. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XX, 23. 12. 2013, s. 48.

³⁵² LANDERGOTT, Josef. Olympijské kruhy kavkazského satana. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 6. 1. 2014, s. 42.

³⁵³ KOČÍ, Mirek. Aplikace pro olympiádu. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 27. 1. 2014, s. 76.

svůj život, a také neopomíná zmínit Doku Umarova a jeho výhrůžky směrem k olympiádě.³⁵⁴ 3. února v Týdnu vyšel text, který olympiádu rekapituloval pomocí několika čísel. Kromě informací o počtech sportovců nebo krátké historii českých výprav se mezi nimi objevily tyto body: „34 Za peníze, které Rusové utratili při přípravě her v Soči, by se podle propočtů redaktorů Rádia Svobodná Evropa dalo postavit 34 identických kopií nejvyšší budovy světa, kterou je 828 metrů vysoký mrakodrap Burdž Chalífa v Dubaji“; potom také “100 000 Tolik členů bude čítat bezpečnostní personál (policisté, vojáci atd.), který má zajistit klidný průběh her v Soči. To je čtyřikrát více než při letní olympiádě v Londýně 2012. Rusy k tomu přinutila hrozba teroru znásobená útoky ve Volgogradu” a “30 miliard Podle ruské opozice se během příprav olympiády v Soči ztratilo, bylo rozkradeno, prostě se rozkutálelo až 30 miliard dolarů.”³⁵⁵ Po zahájení her, 10. února, se v listu objevil text s názvem „České firmy a olympijské stamiliony“, který pojednával o českých firmách, které se nějakým způsobem na olympiádě podílejí. Celková částka, kterou do propagace svých značek skrze olympiádu chystaly vložit, se odhadovala až na 600 milionů korun. Velká část této sumy pravděpodobně půjde televizím za vysílané spoty a sponzoringy. Článek také mluví o růstu objemu sázení; o problematických tématech neinformuje.³⁵⁶ Stejný den se ještě objevil krátký text, který doprovázel *Foto týdne* – ten několika slovy charakterizoval zahájené hry mimo jiné jako jedny z nejkontroverznějších. Autor v něm píše, že olympiáda v Soči bude nejdražší v historii a kvůli homosexuální otázce na ni nedorazí americký prezident Obama a další státníci.³⁵⁷ O týden později se v rámci *Olympijského speciálu* objevuje na stránkách Týdne článek „Zábava za olympiardu“, který popisuje chod her přímo na místě. Vítězslav Čermák v něm až překvapeně divákovi přibližuje, že i přes četná varování a obavy o bezpečí kvůli případným teroristickým útokům probíhá vše hladce. Mj. cituje hokejistu Davida Krejčího, který chtěl své matce zakázat do Soči letět; z města se nicméně stala střežená pevnost. Článek celkově působí optimisticky a pozitivně.³⁵⁸ Ve stejný den se v listu objevila ještě zpráva o existenci twitterového kanálu @SochiProblems, na kterém lidé kritizují různé aspekty her, nejčastěji vybavenost ubytovacích zařízení v Soči nebo nefunkční internet.³⁵⁹ Poslední článek sledovaného období vyšel den po oficiálním ukončení her. V něm autor Jaroslav Plesl hodnotí proběhlé hry jako úspěšné a hrám předcházející předsudky odsoudil. Dále pak tvrdí, že „navzdory hrůzným předpovědím se – minimálně do páteční uzávěrky TÝDNE - v Soči nic

³⁵⁴ LANDERGOTT, Josef. Urá, za tu naši olympiádu, nazdar!. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 27. 1. 2014, s. 26.

³⁵⁵ NESG. Vážení a milí čtenáři!. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 3. 2. 2014, s. 3.

³⁵⁶ HEJKRLÍK, Pavel. České firmy a olympijské stamiliony. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 10. 2. 2014, s. 52.

³⁵⁷ NESG. Na start!. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 10. 2. 2014, s. 10.

³⁵⁸ ČERMÁK, Vítězslav. Zábava za olympiardu. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 17. 2. 2014, s. 14.

³⁵⁹ NESG. Sochiproblems. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 17. 2. 2014, s. 75.

šileného nestalo, olympiádu ostatně organizovali lidé jako my. S touhou předvést se světu v co nejlepším světle. A to se jim nakonec povedlo.” Ačkoli tedy článek vyznívá zcela pozitivně, problematičtým tématům se věnoval.³⁶⁰

9.1. Shrnutí

V týdeníku Týden se ve zkoumaném období objevilo celkem 10 relevantních článků, které se zabývaly olympiádou v Soči. Celkem 7 z nich se problematičtými okolnostmi a kontroverzemi zabýval, čili hypotéza se opět potvrdila a odvozená výzkumná otázka „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“ tak má svou odpověď.

K výzkumné otázce „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ lze říci, že se list tématu příliš nevěnoval. V několika málo člancích, kdy tomu tak bylo, pak většinou ve spojitosti s Vladimírem Putinem, čímž se opět potvrdilo propojení osoby prezidenta s obrazem her; dělo se tak ovšem povětšinou velmi povrchně a problematikou se autoři až na několik málo případů hlouběji nezabývali. Výjimkou byl v tomto ohledu článek „*Olympijské kruhy kavkazského satana*“, který jako doposud jediný obsáhleji popsal složitou situaci na Kavkazu a také zmínil utlačované etnikum Čerkesů. V posledních člancích - totiž zároveň s tím, jak olympiáda postupovala bez větších problémů - byl také znatelný odklon od původně skeptických postojů, rekapitulující články tak vyznívaly pozitivně.

Co se týče výzkumné otázky „*Kterým problematičtým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“, Týden se podobně jako ostatní zkoumaná periodika nejvíce věnoval tématu bezpečnosti, teroristických hrozeb a bezpečnostních opatření. Některá ostatní problematičtá témata byla pouze zmíněna, ale žádný větší prostor jim nebyl věnován vůbec.

10. Reflexe olympiády v Soči v týdeníku Respekt

Týdeník Respekt se olympiádou v Soči v prvních měsících sledovaného období vůbec nezabýval. První relevantní článek se tak na jeho stránkách objevuje až 16. prosince, kde se v pravidelné rubrice *10 světových zpráv, které by vás neměly minout* objevil text s názvem „*Nepojedou do Soči*“. Ten informuje o Joachimu Gauckovi a evropské komisařce Viviane Redingové, kteří se odmítli olympiády zúčastnit. Redingová dle článku prohlásila, že důvodem

³⁶⁰ PLESL, Jaroslav. Vážení a milí čtenáři!. *Týden*. Praha: EMPRESSA MEDIA, a.s, roč. XXI, 24. 2. 2014, s. 3.

jsou diskriminační zákony proti homosexuálům.³⁶¹ Další článek se v Respektu objevil 30. prosince. „*Od Putina k Soči*“ se zabývá Putinovými kroky, které dle článku přišly jako reakce na neúčast některých významných státníků (v tu dobu k nim přibyl také francouzský prezident Francois Holland). Podle Respektu po jejich oznámení „nejednou zařadil ruský prezident Putin zpátečku“ a jako odpověď pustil na svobodu po deseti letech Michaila Chodorkovského i dvě členky punkového hnutí Pussy Riot. Autor textu Jan Macháček tyto kroky označuje za populistické a nepochybuje, že až olympiáda skončí, Putin je schopný všechny znovu zavřít; také homofobní zákony sotva přestanou platit.³⁶² Dalším textem, ve kterém se o Soči šířeji hovořilo, byl článek „*Smrt ve Volgogradu*“ z 6. ledna. Ten pochopitelně primárně pojednával o volgogradských atentátech, nicméně už v perexu autor v souvislosti s nimi nastoluje otázku, zda „Vladimir Putin dokáže zajistit bezpečný průběh olympiády v Soči.“ Po popisu útoku a jejich následků pak list cituje ruského politického analytika Sergeje Strokaně, jež útoky označil za test autorit a efektivity bezpečnostních složek. Další ruský expert pak tvrdí, že útok měl odvést bezpečnostní složky dál od Soči. Dále se v textu popisuje stručně situace na Kavkazu, opět je zmíněn Doku Umarov, jeho odpovědnost za útoky v moskevském metru a také výhrůžky směrem k pořadatelům olympiády, Soči je totiž podle něj místem, kde se nacházejí hroby zavražděných muslimů. Článek se pak zabývá bezpečnostními opatřeními - zmiňuje náklady ve výši dvou miliard dolarů, uzavření celé oblasti, fakt, že některé olympijské týmy s sebou vezou i příslušníky soukromých bezpečnostních agentur a nakonec dodává, že vedle upírání práv homosexuálů a agresivní zahraniční politiky se teď v souvislosti se Soči rostou obavy také kvůli bezpečnosti. Pokud by i přes to všechno olympiáda proběhla úspěšně, Putinovi by to mohlo výrazně vylepšit vlastní obraz.³⁶³ Článek ovšem v kontextu zkoumaných periodik není k Putinovi až tak kritický. Necelé dva týdny před startem her se v Respektu objevila anketa s názvem „*Jak reálná je podle vás hrozba teroristického útoku v Soči?*“. V ní odpovídalo několik významných osobností - hlavní analytik Asociace pro mezinárodní otázky Tomáš Karásek a editor ČRo Plus Pavel Vondra míní, že riziko je vzhledem k ruské politice na Kavkaze reálné, vzpomíná také na události v Mnichově v roce 1972. Bývalý náčelník Vojenské zpravodajské služby Andor Šándor a generální sekretář ČOV Petr Graclík jsou v otázce hrozeb vzhledem k nákladům na bezpečnost rezervovanější. Z článku je patrné, že list bere bezpečnostní otázky Soči vážně.³⁶⁴ Ve stejném čísle se v pravidelné rubrice *Deset českých zpráv, které by vás neměly minout* objevil kratičký text o výhrůžném e-mailu, který dostal

³⁶¹ NESG. Nepojedou do Soči. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXIV, 16. 12. 2013, s. 14.

³⁶² MACHÁČEK, Jan. Od Putina k Soči. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXIV, 30. 12. 2013, s. 29.

³⁶³ MOŠPANOVÁ, Eva. Smrt ve Volgogradu. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 6. 1. 2014, s. 24.

³⁶⁴ NESG. Jak reálná je podle vás hrozba teroristického útoku v Soči?. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 27. 1. 2014, s. 6.

Český olympijský výbor. Zpráva dál jen upozorňuje, že podobné maily přišly i výborům v Maďarsku, Slovinsku, Itálii, Německu a Slovensku.³⁶⁵ Další krátká zpráva z podobné rubriky, pouze ze světa, informuje o dagestánské teroristce, která by mohla plánovat útok na Soči. Dle zprávy se skrývá přímo v hostitelském městě, které nechalo Rusko pročesat vojenskými jednotkami.³⁶⁶ 3. února se v listu objevil rozsáhlý článek, který kriticky pojednával o Vladimíru Putinovi a jeho politice v předchozím roce. Text začíná tvrzením, že ačkoli díky zimní olympiádě vypadá Rusko silné, není to tak. Poté cituje prezidentova slova po zvolení Soči hostitelským městem, kdy prohlásil, že „Rusko se konečně vrátilo na světovou scénu jako silný stát - jako země, na jejíž názor ostatní dbají a která si prosadí svou.“ Článek dál zmiňuje, že Soči je první olympiáda v Rusku od Moskvy 1980 a že za ni utratila 50 miliard dolarů. Dál se ovšem zabývá Putinovou politikou, čili nelze říci, že by rozebíral problematické aspekty příprav.³⁶⁷ 10. února, tedy už po startu her, se v pravidelném článku *Minulý týden* objevila zpráva o zahájení olympiády. K tomu autor nicméně dodává, že „ruský prezident Vladimir Putin při té příležitosti ujistil svět, že zahraniční gayové – ať už mezi sportovci či návštěvníky – nebudou po dobu her stíháni podle nových ruských zákonů proti homosexuální menšině, pokud, řekl Putin, „nechají na pokoji naše děti““. Článek tak opět nevynechává možnost dotknout se kontroverzního tématu.³⁶⁸ Obsáhlý text vyšel o týden později. Tentokrát se jedná o převzatý text z listu *The Economist*, se kterým Respekt dlouhodobě spolupracuje. V něm autor popisuje zahajovací ceremoniál her a incident, který následoval po tom, co se jedna z pěti sněhových vloček nerozvinula do olympijského kruhu. Státní televize v tu chvíli nahradila přímý přenos záznamem ze zkoušky. Tuto událost pak autor nazývá „další ukázkou závanu Orwellova 1984 v ruských médiích“ a dává ji do souvislosti s údajnými předolympijskými „čistkami ve všech státem kontrolovaných médiích.“ Článek dále uvádí, že redaktoři médií v Rusku dostali varování, že jakékoli kritické zprávy mohou způsobit zánik jejich periodika. Dále jsou v článku popsány praktiky utlačování ruských liberálních (v mnoha případech tedy protikremelských) médií, např. televizní stanice Dožd'. Na závěr autor zklamaně uvádí, že „olympiáda v Soči měla obyvatele Ruska zmobilizovat k novému boji, [...] ale bez svobodnějších médií zůstane kultivovaná a civilizovaná země poodhalená při zahajovacím ceremoniálu tím, co napovídá název úvodního programu: pouhým snem.“³⁶⁹ Článek tedy jako jediný ze zkoumaných periodik velmi obsáhle referuje o problematice médií v souvislosti olympiádou, a to velmi kriticky. Poslední článek sledovaného období Respekt otiskl 24. února,

³⁶⁵ NESG. Deset českých zpráv, které by vás neměly minout. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 27. 1. 2014, s. 10.

³⁶⁶ NESG. Deset světových zpráv, které by vás neměly minout. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 27. 1. 2014, s. 12.

³⁶⁷ NESG. Triumf Vladimíra Putina. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 3. 2. 2014, s. 30.

³⁶⁸ NESG. Minulý týden. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 10. 2. 2014, s. 74.

³⁶⁹ NESG. Sny o Rusku. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, roč. XXV, 17. 1. 2014, s. 26.

tedy den po oficiální zakončení her. Text nesl jasný název „*Soči je mikrokosmos Ruska - korupce všude, kam se podíváte*“ a hry v něm byly označeny za „nejdražší a nadmíru kontroverzní“. Již samotné umístění her do subtropického pásu autorka Nad'a Straková přirovnává ke snaze betonovat uprostřed mrazivého počasí. Dále v textu upozorňuje na dokumentární film Putinovy hry, který pojednává o snaze dopídit se, proč MOV rozhodla právě pro přímořské letoviště a proč se rozpočet dostal až na závratnou cifru 50 miliard dolarů. Dále je také citován Boris Němcov a jeho studie. Článek také cituje stavebního podnikatele Valerije Morozova, který po několika investicích do her upadl v nemilost Kremlu, když odmítal platit úplatky. Na dotazování štábu pak MOV reagoval veřejným označením za „politicky motivovaný útok na hodnoty olympijských her“ a následným zákazem použití archivních záběrů a slova olympiáda v názvu (na to se totiž vztahují autorská práva). V Rusku se pak dokument nesměl vysílat vůbec.³⁷⁰

10.1. **Shrnutí (Respekt)**

V týdeníku Respekt bylo do analýzy zahrnuto celkem 10 textů. Z toho 9 jich pojednávalo o problematických tématech ohledně příprav Soči, čili hypotéza práce se jasně potvrdila. Poměr 9 ku 1 tedy platí jako odpověď na výzkumnou otázku „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespportovními problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“.

K výzkumné otázce „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ lze říci, že Respekt se problematice her nevěnoval nijak výrazně. První text s olympijskou tematikou se tak na jeho stránkách objevil až 19. prosince v podobě krátké zprávy, kterých se pak na stránkách listu objevilo vícero. Delších publicistických článků bylo spíše pod očekávání a takové texty vždy pojednávaly primárně o Vladimíru Putinovi. Ten nicméně v souvislosti s olympiádou není vykreslován tak negativně, jako v některých jiných zkoumaných periodících. Respekt také nenabídl žádné zhodnocení her po jejich skončení, čili olympiádě redakce zřejmě nepřisuzovala význam natolik, aby o ní častěji informovala a rozebírala témata s ní spojená.

Co se týče otázky „*Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“, výraznou převahu nemělo žádné, list se nicméně zabýval hlavně bezpečnostními opatřeními v souvislosti s prosincovými atentáty a častěji pojednával také o lidských právech, resp. svobodě slova.

³⁷⁰ STRAKOVÁ, Nad'a. Soči je mikrokosmos Ruska - korupce všude, kam se podíváte. *Respekt*. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s., roč. XXV, 24. 2. 2014, s. 61.

11. Komparace vybraných periodik a jejich reflexe olympiády v Soči

Závěry, které jsem vždy po analýze jednotlivých periodik hned vyhodnotil, jasně dokázaly, že hypotéza výzkumu „*Vybraná česká periodika o olympijských hrách v Soči referovala z většiny v souvislosti s problémy kolem jejich příprav nebo s problematickým děním v Rusku*“ byla správná a bezvýhradně se potvrdila u všech periodik. Poměr článků o problematických tématech k článkům bez nich totiž vypadal následujícím způsobem:

- Mladá fronta DNES 57:29,
- Lidové noviny 41:10,
- Právo 31:17,
- týdeník Týden 7:3
- týdeník Respekt 9:1.

Tyto poměry pak dávají v podstatě jasnou odpověď na výzkumnou otázku „*Do jaké míry reflektovala vybraná česká periodika olympijské hry v Soči v souvislosti s nespornými problémy, které doprovázely jejich přípravu?*“. Všechny zkoumané listy se těmito tématy zabývaly převážně, často v jasném poměru. Vzhledem k tomuto faktu, a také potvrzené hypotéze, lze s jistotou prohlásit, že vybraná média na olympijské hry Soči nahlížela jako na problémovou a kontroverzní událost, redakce měly tedy tendenci dávat přednost informacím a zprávám, které se těchto aspektů her týkaly. To je všem periodikům společné, ačkoli tak činila do jisté míry odlišným způsobem. To je předmětem zbylých třech výzkumných otázek, které jsem do jisté míry zodpovídal v rámci analýzy jednotlivých periodik v průběhu práce a které dále shrnu v rámci komparace. Otázka „*Jakým způsobem reflektovala vybraná periodika olympijské hry v Soči?*“ vyžaduje rozsáhlejší odpověď; do jisté míry se budou odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky překrývat a doplňovat.

Všechny deníky (týdeníky pak v omezeném množství) velmi rozsáhle informovaly o sportovních aspektech her, které ovšem nebyly do analýzy zařazeny - nejčastěji šlo o texty o připravenosti zejména českých sportovců, složení české olympijské výpravy nebo rozhovory se sportovci. Nicméně články pro výzkum relevantní se začaly ve větším množství a délce na stránkách periodik objevovat až poměrně hlouběji ve zkoumaném období. První měsíc, tedy září, byl na články o s olympijskou tematikou velmi „chudý“ - zatímco Mladá fronta DNES a Lidové noviny přinesly v tomto měsíci dva články, u Práva to byl pouhý jeden, ve všech

případech pak šlo o převzaté krátké zprávy z tiskových agentur. V týdenících se první zmínky objevily dokonce až v druhé polovině prosince, tedy o celé tři měsíce později. Obecně se dá říci, že čím více se start her blížil, tím více článků, a to i těch rozsáhlejších, se na stránkách jednotlivých periodik objevovalo - to bylo částečně způsobeno prosincovými atentáty ve Volgogradu, kterým pak média věnovala hodně prostoru. Zajímavostí je, že Mladá fronta DNES a Lidové noviny často sdílely v podstatě totožný obsah, např. články o společnosti ERA nebo reportáže přímo ze Soči, které psal redaktor Tomáš Macek. Zřejmě se tu projevilo částečné propojení redakcí v mediálním domě MAFRA. Deníky a týdeník Týden pak během her zavedly rubriky, které se věnovaly přímo olympiádě - ty z většiny obsahovaly sportovní výsledky, rozhovory a reportáže. V případě Mladé fronty DNES se jednalo o rubriku *Olympiáda*, v Lidových novinách to bylo *Soči*, v Právu *Soči 2014* a Týden zavedl rubriku *Olympijský speciál*. Celkem překvapivě pouze Mladá fronta DNES přinesla po skončení her více textů, které hry rekapitulovaly i jinak než pouze po sportovní stránce. Lidové noviny nabídly obsahu méně (a do jisté míry byl opět totožný s texty z MF DNES), Právo pak hry hodnotilo pouze jedním článkem, kromě obecného zhodnocení her a zmínění následujícího hostitelského města se ničím hlouběji nezabývalo.

Z deníků se olympiádou nejméně zabývalo Právo, které o ní do konce roku 2013 referovalo z drtivé většiny pouze v podobě krátkých zpráv, více obsahu přineslo až se začátkem roku nového, nicméně delší publicistické články nabízelo jen zřídka. Opačně tomu bylo u Lidových novin, které ze všech deníků nabídly nejvíce publicistického obsahu s často detailnějším popisem problémů a jeho kontextu. Mladá fronta DNES v tomto ohledu stojí někde uprostřed - ačkoli nabídla nejvíce článků o Soči, ve většině případů šlo o zprávy (často přebíraných z ČTK nebo Reuters) a názorů či úvah nabídla relativně málo a povětšinou nezacházela do větších podrobností. Zmíněný fakt, totiž že všechna periodika často přebírala zprávy z tiskových agentur, měl za následek to, že se obsahy nikterak nelišily a dá se říci, že jednotlivé listy velmi často říkaly to samé, co jejich protějšky. Tím se tedy dále dostáváme k otázce „*Kterým problematickým tématem se příspěvky jednotlivých periodik zabývaly nejvíce?*“.

Všetchna periodika se tedy zabývala stejnými tématy a často o nich, a to právě v případě čerpání z tiskových agentur, i stejně referovala. Jen výjimečně tak některý z listů přinesl informace, které se neobjevily nikde jinde. Takové texty přinesl Týden, který se jako jediný podrobně zabýval složitou situací na konflikty zmítaném Kavkazu nebo také problematikou ohledně etnika Čerkesů a jeho protestů proti pořádání olympiády; Respekt, který se celkově Soči věnoval spíše sporadicky, pak přinesl text o údajných praktikách a kontrole v ruských médiích v souvislosti s olympiádou. Také Právo nejednou obsahovalo informace a souvislosti, které

ostatní deníky vynechaly - vždy šlo ovšem pouze o doplnění jednoduchých zpráv (které se objevily i jinde), např. vzpomnutí francouzského prezidenta Hollanda a jeho vztahu k Saúdské Arábii, Lady Gaga a její výzvy k bojkotu či absence izraelského premiéra na olympiádě.

Naprostou převahu mělo ve všech případech (pouze u Respektu žádné téma svou četností nevyčnívalo) téma bezpečnostních opatření, rizik a možných konfliktů. Prim v tomto ohledu hrály články, které následovaly po teroristických útocích, jež se odehrály 30. a 31. prosince v ruském Volgogradu. Jelikož toto město leží na ruské poměry relativně blízko Soči a sama olympiáda měla začít za dva měsíce, debaty a polemiky o bezpečnosti her byly nasnadě. Média tak řešila převážně možnost útoků na úvodní ceremoniál i na některé sportovce, svým dílem přispěly také pozdější výhrůžky směřované některým olympijským výborům. Velkým tématem se díky tomu staly debaty o dostatečnosti bezpečnostních opatření, kterým pak byly věnovány ve všech periodicích rozsáhlé rozhovory, reportáže i názorové články. V souvislosti s bezpečností se již před prosincovými atentáty na stránkách vybraných periodik objevovalo jméno hledaného kavkazského teroristy Doku Umarova, jehož výhrůžky získaly po Volgogradu ještě větší váhu. Zejména Právo o něm referovalo velmi často.

Druhým nejčastějším tématem bylo dodržování lidských práv v Rusku ve spojitosti s olympiádou, zejména články o nepopulárních zákonech proti propagaci homosexuality byly velmi časté. Mnoho článků se pak zabývalo názorem, že olympiáda slouží pouze jako prostředek Ruska a prezidenta Vladimira Putina k vylepšení svého obrazu ve světě i na domácí frontě a hry také označují za snahu ohromit západní státy svou schopností překonat i velké výzvy, jakou zimní olympiáda v subtropickém pásu bezesporu je. Zejména Lidové noviny se tomuto tématu věnovaly velmi často. Významné množství prostoru bylo věnováno také překročenému rozpočtu a korupci, přičemž byla často citována studie opozičního politika Borise Němcova.

Překvapivě málo se zkoumaná periodika věnovala některým závažným tématům - až na několik výjimek, zejména v Týdnu, se nikdo podrobněji nevěnoval problematice rusko-gruzínské války, která před lety poznamenala celý region na mnoho let dopředu a byla příčinou dlouholetých sporů. Ve většině případů tak byl tento konflikt na Kavkaze zmíněn, ale detailněji mu bylo věnováno minimum prostoru, což je vzhledem k četnosti textů o bezpečnosti her velmi překvapivé. To samé platí o ekologických následcích budování olympijských areálů, které byly v zahraničních médiích relativně v popředí zájmu. Několikrát bylo pouze zmíněno znečištění řeky Mzymta, dále se ale čtenáři o zásazích do chráněné zóny nebo zakázaných skládkách nedozvěděli nic. Také na sociálních sítích velmi probíranému tématu nepřipravenosti hotelů a sportovišť nevěnovaly redakce periodik větší pozornost.

Výzkumná otázka *„Zastávala k problematičným tématům jednotlivá periodika odlišné*

postoje?“ nalezla svou odpověď ve zjištění, že olympiáda v Soči byla mediálně nerozlučně spjatá s osobou ruského prezidenta Vladimira Putina. Např. Mladá fronta DNES o Putinovi hovořila ve všech názorových článcích, které se Soči věnovaly; stejně tomu tak bylo i v Lidových novinách. Obecně, a týká se to také týdeníků, se o Putinovi psalo relativně často, a to i bez souvislosti s olympiádou. Zajímavé bylo také zjištění, jak se o ruském prezidentovi v těchto textech psalo - MF DNES, Lidové noviny, Týden i Respekt k němu zastávaly jednoznačně negativistický a kritický postoj. Nejčastěji se o Putinovi hovořilo v souvislosti s nedodržením lidských práv v Rusku, jeho angažovaností během příprav jako nástrojem pro zlepšení vlastní image a také s údajným cíleným přerozdělováním olympijských zakázek svým přátelům „oligarchům“ kvůli udržení politického statu quo. Týdeníky, a do jisté míry také Lidové noviny, pak o Soči referovaly nejčastěji právě v kritických článcích primárně věnovaných Putinovi. Tato periodika tak lze označit v podstatě za výhradně anti-putinovská. Výjimku tvořilo Právo, které k ruskému prezidentovi sice nebylo úplně nekritické, nicméně kritikou příliš neplýtvalo. Spíše neutrální vyznění vyplývalo zejména z toho, že někdy se o něm list v souvislosti s problémy vůbec nezmiňoval, a to ani tam, kde tak ostatní periodika činila. V některých případech se k němu stavěla spíše obranářsky, jmenovitě v článku *Olympijské kontroverze*, kde autor Miloš Balabán před kritikou Ruska vybízí veřejnost k zamyšlení nad stavem vlastního státu. Na označení Práva jako pro-ruského je nicméně výzva ke zdrženlivosti s kritikou málo a vědomě tak nečiním.

Před hrami byly tedy napříč všemi periodiky znatelné spíše pochybovačné a negativistické postoje, ať už se jednalo o skepse ohledně bezpečnosti, dodržení termínů či skandálů s ruskými zákony, dle mnohých porušujícími lidská práva. Sloupky a názorové články většinou hry i přes případný úspěšný průběh označovaly za problematické a dalo by se říci „poskvrněné“, protože kontroverze kolem nich byly mnohdy zásadní a pochybám se tak nedalo ubránit. Od startu olympiády, totiž s jejím víceméně hladkým průběhem, zřejmě ještě umocněným úspěchy českých sportovců, ovšem kritických článků ubývalo a hry byly posléze všemi periodiky, která rekapitulující texty nabízela, hodnoceny velmi pozitivně a označovány za úspěšné.

Co se týče fotografií, které články doprovázely, v mnoha případech se u článků neobjevil žádný obrazový materiál, protože velká část textů o Soči byla v podobě krátkých zpráv. Napříč všemi periodiky se dá shodně uvést, že delší články z období před začátkem her často doprovázely fotografie Vladimira Putina. Média tak zřejmě vyjadřovala zjednodušující vztah Soči = Rusko = Putin. Až těsně před začátkem her začala periodika otiskovat více fotografií přímo ze Soči, vždy se ovšem jednalo o fotografie převzaté z tiskových agentur, což platí i o článcích o oficiálních událostech, které hrám také předcházely, např. zapálení olympijské

pochodně atd.

Závěr

Olympijské hry v Soči, které se odehrály mezi 7. a 23. únorem 2014, byly stejně jako každá jiná olympiáda velmi sledovanou událostí. Kromě očekávaných sportovních výkonů, překonaných rekordů či pamětihodných klání ovšem hry v Soči vyvolávaly debaty také kvůli problémům a kontroverzím, které je doprovázely už od chvíle, kdy bylo toto přímořské letovisko zvoleno za hostitelské město. Pochyby o vhodnosti lokace, která se nachází v subtropickém pásu, jenž je pro zimní sporty netypický, či o schopnosti Ruska vybudovat včas celé sportovní areály prakticky od nuly a zajistit ve vysoce konfliktním regionu bezpečnost pak vedly k tomu, že média XXII. olympiádu ještě ve spojení se západní kritikou ruských společenských poměrů a některých kontroverzních zákonů vnímala jako velmi problematickou, ačkoli neustále převládají názory, že politika do sportu nepatří a olympijské hry by měly být nad jakékoli politické záležitosti povznesena.

Cílem této práce bylo zjistit, jak se toto nahlížení na hry promítlo do českých médií. Za jejich zástupce jsem vybral nejčtenější český seriózní deník Mladá fronta DNES a deník Lidové noviny jako zástupce spíše pravicových periodik, a také deník Právo jako představitele spíše levicově zaměřeného listu. Dále jsem do analýzy zahrnul také dva týdeníky - Týden a Respekt.

Tato práce ukázala, jak o Soči jednotlivá periodika informovala. Podařilo se mi potvrdit hypotézu, že skutečně všechny vybrané listy o hrách referovaly ve většině v souvislosti s problémovými aspekty a kontroverzemi během jejich příprav. Nejčastějším tématem byla bezpečnostní rizika a opatření, a to zejména v důsledku teroristických útoků, které se odehrály pouhé dva měsíce před hrami v nedalekém Volgogradu. Během zkoumání vyšlo najevo, že všechna analyzovaná média vnímala hry jako problematické a velmi zřetelně se na jejich stránkách projevilo spojení olympiády v Soči a osoby Vladimira Putina, k čemuž byla všechna periodika, snad kromě Práva, které se snažilo vyjadřovat spíše neutrálněji, velmi skeptická a spíše kritická. Celkově lze říci, že média věnovala olympiádě mnoho článků - vzorek byl skutečně velký. Nicméně velmi často se jednalo o krátké zprávy, které výsledné množství zkoumaného materiálu zvýšily. Nejvíce se pak olympiádou zabývala Mladá fronta DNES.

Hry v Soči byly významné svými následky - rozvířily živou debatu o způsobu financování budoucích her či tendenci pořádat je stále častěji v nedemokratických zemích. Vzhledem k tomu, že se samotný průběh her obešel bez větších problémů a konfliktů a žádná z bezpečnostních hrozeb se nevyplnila, mělo Rusko jedinečnou šanci pozitivním způsobem ovlivnit svůj obraz v globálním měřítku (tuto údajně vykalkulovanou snahu mu mnozí komentátoři vyčítali), nicméně konflikt na Ukrajině, který měl své zárodky již před hrami a

který eskaloval těsně po nich, tuto příležitost zhatil.

Summary

Sochi 2014 Olympics that took place between February 7th - 23rd was a very closely watched event as the Olympics always are. However it was not caused by anticipated sport performances or unforgettable matches this time - Sochi caused a major stir because of the circumstances under which it eventually came into completion. Controversies accompanied its preparation since the very beginning - the election of Sochi as a host city while there were no appropriate sport venues - and it peaked with the terrorist attacks in Volgograd that ignited the lasting debate over the security measures. There were also concerns about the Olympics taking place in the subtropical climate and also in the conflict-ridden region of Caucasus. Even the socio-political situation in Russia was and still is criticized by the western observers and media.

The aim of this thesis was to find out how all of this was reflected in the Czech press. As its representatives I chose the daily newspapers Mladá fronta DNES, Lidové noviny, Právo and weekly magazines Týden and Respekt.

The thesis was successful in proving the hypothesis right - all given newspapers referred about Sochi Olympics mainly in connection with these controversial and problematic topics and it became clear that they considered them as such. The most often was the topic of security concerns and measures, mainly as a consequence of Volgograd attacks. Also connection between the Olympics and Russian president Vladimir Putin was clear from the media coverage and this connection was heavily criticized by all the media, perhaps with the exception of Právo, that was rather neutral about this relationship. The coverage was rather extensive, with the newspaper informing about Sochi the most being Mladá fronta DNES.

2014 Olympics had significant consequences - they ignited the debate over the financing of the games or the tendency of the International Olympic Committee to let the non-democratic countries host the Olympics in recent years. However, the games themselves ran relatively smoothly without any conflicts or problems - Russia thus had a unique opportunity to influence its international image in positive way. Yet, in the wake of the Ukrainian crisis, this potential came to naught eventually.

Zdroje

Literatura

BILLIG, Michael. *Banal nationalism*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1995, 200 p. ISBN 9781446264577.

DOVALIL, Josef. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 219 s. ISBN 80-7033-871-7. s. 82

LENSKYJ, Helen. *Olympic industry resistance: challenging Olympic power and propaganda*. Albany: State University of New York Press, c2008. ISBN 07-914-7480-1, s. 131

SOMMER, Jiří. *Malé dějiny sportu aneb o sportech našich předků*. Vyd. 1. Olomouc: Fontána, 2003. 273 s. ISBN 8073361167. s. 43

VAMLING, Edited by Bo Petersson and Karina. *The Sochi predicament: contexts, characteristics and challenges of the Olympic Winter Games in 2014*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2013. ISBN 14-438-4937-5. s. 4

Odborné články

ALEKSEYEVA, Anna. Sochi 2014 and the rhetoric of a new Russia: image construction through mega-events. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 158-174. DOI: 10.1080/21599165.2013.877710. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.877710>

FLYVBJERG, Bent, Allison STEWART a Barbara KEYS. Olympic Proportions: Cost and Cost Overrun at the Olympics 1960-2012. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2012 [cit. 2015-03-03]. DOI: 10.1057/9780230367463.0041.

HEDETOFT, Ulf. Pleasure into Sport: on the National Uses of Bodily Culture. *Discussion paper / Center for International Studies, Aalborg University* [online]. 1999, 10/99 [cit. 2015-03-03].

MORETTI, Anthony. The Interference of Politics in the Olympic Games, and How the U.S. Media Contribute to It. *Global Media Journal: Canadian Edition* [online]. 2013, vol. 6, issue 2, s. 5-18 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ufh&an=94899066&scope=site>

MÜLLER, M. (Im-)Mobile policies: Why sustainability went wrong in the 2014 Olympics in Sochi. *European Urban and Regional Studies* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. DOI: 10.1177/0969776414523801.

MÜLLER, Martin. State dirigisme in megaprojects: governing the 2014 Winter Olympics in Sochi. *Environment and Planning A* [online]. 2011, vol. 43, issue 9, s. 2091-2108 [cit. 2015-03-03]. DOI: 10.1068/a43284.

NAURIGHT, John a Steve GEORGIAKIS. Creating The “Scarecrow”: The 2004 Athens Olympic Games and the Greek Financial Crisis. *Academia.edu* [online]. The George Mason University Center for the Study of Sport and Leisure in Society's Sports and Society Working Papers, 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.academia.edu/1922581/Creating_The_Scarecrow_The_2004_Athens_Olympic_Games_and_the_Greek_Financial_Crisis

NEMTSOV, Boris a Leonid MARTYNYUK. Winter Olympics in the Subtropics. [online]. Moskva, 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.putin-itogi.ru/winter-olympics-in-the-subtropics/>

ORTTUNG, Robert W. a Sufian ZHEMUKHOV. The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics*. 2014-02-06, vol. 30, issue 2, s. 175-191. DOI: 10.1080/21599165.2013.853662. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21599165.2013.853662>

OSTAPENKO, Nikolai. Nation Branding of Russia through the Sochi Olympic Games of 2014. *Journal of Management Policy and Practice: North American Business Press* [online]. 2010, č. 11 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://explore.georgetown.edu/publications/index.cfm?Action=View&DocumentID=56997>

PETERSSON, Bo a Karina VAMLING. Display window or tripwire? : the Sochi winter games, the Russian great power ideal and the legitimacy of Vladimir Putin. *Euxeinos governance and culture in the Black Sea Region* [online]. 2013, č. 12 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.gce.unisg.ch/~media/internet/content/dateien/instituteundcenters/gce/euxeinos/petersson%20vamling%20euxeinos%2012_2013.pdf

WURSTER, S. Homes for Games: A filmic interpretation of Sochi 2014 and resettlement in Imeretinskaya Bay. *European Urban and Regional Studies*. 2015-03-27, vol. 22, issue 2, s. 210-217. DOI: 10.1177/0969776413502660. Dostupné z: <http://eur.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0969776413502660>

Online zdroje

2014 Olympic Winter Bid – Sochi. *GamesBids.com* [online]. 2010 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://gamesbids.com/eng/bid-archives/>

ADESNIK, David. Sochi's \$50 Billion Vanity Games A Reflection Of Putin's Shoddy Dictatorship. *Forbes* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.forbes.com/sites/davidadesnik/2014/02/18/sochis-50-billion-vanity-games-a-reflection-of-putins-shoddy-dictatorship/>

ARROUAS, Michelle. @SochiProblems Is Way More Popular Than the Official Sochi Account on Twitter. *Time* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://time.com/6013/sochiproblems-is-way-more-popular-than-the-official-sochi-account-on-twitter/>

БЫЧКОВА, Блог. Вместо Олимпиады в Сочи. [online]. 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://egor-bychkov.livejournal.com/2013/02/02/>

BARRA, Allen. From Soccer to Tennis to Cycling, Spain Is Suddenly Dominating Sports. *The Atlantic* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2012/06/from-soccer-to-tennis-to-cycling-spain-is-suddenly-dominating-sports/258837/>

BARRY, Ellen. Georgia Says Russia Committed Genocide in 19th Century. *The New York Times* [online]. 2011 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/05/21/world/europe/21georgia.html>

BIDDER, Benjamin. Sochi Schadenfreude: 'Ha Ha, The Russians Screwed It Up Again!'. *Spiegel Online* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/editorial-on-western-bashing-of-sochi-olympics-a-952638.html>

BOCHAROV, Ruchei. Georgia denies plan to meet Putin during Sochi Olympics. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2014/02/06/us-russia-georgia-meeting-idUSBREA151IS20140206>

BRUNET, Ferran. The economic impact of the Barcelona Olympic Games, 1986 - 2004: Barcelona: the legacy of the Games 1992 - 2002. *Centre d'Estudis Olímpics* [online]. Barcelona: Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB, 2002 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp084_eng.pdf

BUCKLEY, Neil. Putin's Lobbying Wins Sochi the Olympics. *Financial Times* [online]. 2007 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.ft.com/cms/s/0/fe4ad9cc-2ad0-11dc-85f9-000b5df10621.html#axzz3UqhYkiXL>

Caucasus Emirate Leader Calls On Insurgents To Thwart Sochi Winter Olympics. *Radio Free Europe: Radio Liberty* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.rferl.org/content/sochi-olympics-terrorism-umarov/25035408.html>

Circassians Voice Olympian Anger. *IWPR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://iwpr.net/global-voices/circassians-voice-olympian-anger>

COHEN, Stephen. Distorting Russia: How the American media misrepresent Putin, Sochi and Ukraine. *The Nation* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.thenation.com/article/178344/distorting-russia>
Epic #SochiFail: Wolf in my hall. *YouTube* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3qZA-xOeQmE>

Cost of the Olympics. THE ANTI-CORRUPTION FOUNDATION. *Sochi 2014: Encyclopedia of Spending* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://sochi.fbk.info/en/price/>

FEDYASHIN, Anton. The real political takeaway from the Olympics: the west needs to get over the cold war. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/feb/24/sochi-olympics-west-not-over-cold-war>

FERRIS-ROTMAN, Amie. Russian Olympics clouded by 19th century deaths. *Reuters* [online]. 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2010/03/21/russia-olympics->

[protest-idUSLDE62K02S20100321](#)

G-7 Leaders Statement. *The White House* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/03/02/g-7-leaders-statement>

G8 summit 'won't be held in Russia'. BBC News [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-26722668>

GALPIN, Richard. Russia scientist fears arrest over Olympic warnings. *BBC News* [online]. 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8624894.stm>

GEROMEL, Ricardo. Forbes Top 10 Billionaire Cities - Moscow Beats New York Again. *Forbes* [online]. 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.forbes.com/sites/ricardogeromel/2013/03/14/forbes-top-10-billionaire-cities-moscow-beats-new-york-again/>

GIBSON, Owen. Olympic anti-discrimination clause introduced after Sochi gay rights row. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2014/sep/25/olympic-anti-discrimination-clause-sochi-gay-rights-row>

GIBSON, Owen. Sochi continues the rise of the non-democratic host nations. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/blog/2014/oct/14/sochi-non-democratic-host-nations-russia-f1-winter-olympics-world-cup>

Global Wealth Report 2013. CREDIT SUISSE. *Credit Suisse: Research Institute* [online]. Zurich, 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <https://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/?fileID=BCDB1364-A105-0560-1332EC9100FF5C83>

ГОРЛАНОВА, Елена. Всемирное наследие в опасности. *Газете.Ru* [online]. 2007 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.gazeta.ru/sport/2007/07/a_1881085.shtml

Gossip Sochi [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: gossipsochi.com

GREENE, David a Corey FLINTOFF. 2 Bombings In Russia Raise Olympic Security Questions. *NPR* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.npr.org/2013/12/30/258287084/bus-explosion-in-volgograd-follows-train-station-bombing>

GRIMES, Micah. Winter Olympics 2014: Sochi Problems Now Have a Home on Twitter. *ABC News* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/Sports/winter-olympics-2014-sochis-99-problems-twitter-handles/story?id=22394751>

GROHMANN, Karolos. 'Excellent' Sochi Games proved critics wrong, says IOC's Bach. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2014/02/23/olympics-sochi-bach-idINDEEA1M08W20140223>

GROHMANN, Karolos. Olympics-EU Commissioner joins German president in Sochi snub. *Yahoo! Sports* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://sports.yahoo.com/news/olympics-eu-commissioner-joins-german-president-sochi-snub->

[131149890--spt.html](#)

HECK, Jordan. Yellow water, weird toilets and more problems at Sochi Olympics. *Indystar* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.indystar.com/story/sports/2014/02/05/sochi-olympics-issues-troubles-problems-water-yellow-bees-honey-toilets/5235451/>

HORNSTRA, Rob a Arnold VAN BRUGGEN. Putin's private project. *The Sochi Project* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.thesochiproject.org/en/chapters/these-glamorous-games/>

ILICH, Bobby. Sochi Problems: 2014 Winter Olympics Have Plenty Of Ups And Downs. *International Business Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/sochi-problems-2014-winter-olympics-have-plenty-ups-downs-1554317>

JAFFA, Joshua. The Waste and Corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Business* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2014-01-02/the-2014-winter-olympics-in-sochi-cost-51-billion>

KEKIC, Laza. The Economist Intelligence Unit's index of democracy. *Economist* [online]. 2007 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.economist.com/media/pdf/DEMOCRACY_INDEX_2007_v3.pdf

KIMMAGE, Daniel. Russia, selective capitalism and kleptocracy. *Freedom House* [online]. 2009 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/sites/default/files/russia.pdf>

KRAMER, Andrew E. Russia Blocks Several Activists From Olympics, Even as Spectators. *The New York Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2014/02/05/world/europe/russia-blocks-several-activists-from-olympics-even-as-spectators.html?_r=2&referrer=

KRAVTSOVA, Yekaterina. Olympic Teams Prepare for Possible Security Crisis in Sochi. *The Moscow Times* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.themoscowtimes.com/sochi2014/Olympic-Teams-Prepare-for-Possible-Security-Crisis-in-Sochi.html>

Legacies of the Games: Update - December 2013. INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Olympic.org* [online]. 2013 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents_Factsheets/Legacy.pdf

MACKINNON, Mark. Construction, corruption and controversy in the Sochi that Putin built. *The Globe and Mail* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theglobeandmail.com/sports/olympics/no-detail-spared-the-sochi-that-putin-built/article16917937/?page=all>

MALKOUTZIS, Nick. How the 2004 Olympics Triggered Greece's Decline. *Bloomberg Business* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.bloomberg.com/bw/articles/2012-08-02/how-the-2004-olympics-triggered-greeces-decline>

MANFRED, Tony. Photos Show Sochi Looking Half-Built And Covered In Trash Two Weeks Before The Olympics Read more: <http://www.businessinsider.com/sochi-trash-poor-construction-photos-2014-1#ixzz3WkXbipui>. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/sochi-trash-poor-construction-photos-2014-1>

MANFRED, Tony. The Bidding For The 2022 Olympics Is A Disaster, And The \$51-Billion Sochi Games Is Getting The Blame. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/sochi-olympics-cost-reform-2014-10>

MARIANI, John. 2014 Winter Olympics: Sochi hotels plagued by problems, journalists complain. *Syracuse.com* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.syracuse.com/news/index.ssf/2014/02/2014_winter_olympics_sochi_problems.html

MCGOWAN, Tom. Sochi 2014: Final verdict on Russia's Winter Games. *CNN.com* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/02/24/sport/sochi-2014-protest-accomodation-weather/>

MILLER, Nick. Cossacks attack Pussy Riot in Sochi with whips and pepper spray. *The Age World* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.theage.com.au/world/cossacks-attack-pussy-riot-in-sochi-with-whips-and-pepper-spray-20140219-hvd27.html>

MILLER, Nick. Sochi Winter Olympics: Two members of punk band Pussy Riot arrested before protest performance. *The Sydney Morning Herald* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.smh.com.au/world/sochi-winter-olympics-two-members-of-punk-band-pussy-riot-arrested-before-protest-performance-20140218-hvcwn.html>

MORRIS, Chris. Georgia PM Garibashvili in Sochi warning to Russia. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26034561>

NEMTSOV, Boris a Leonid MARTYNYUK. Winter Olympics in the Subtropics. [online]. Moskva, 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.putin-itogi.ru/winter-olympics-in-the-subtropics/>

NĚMÝ, Miroslav a Tomáš MACEK. Nejkrásnější olympiáda, zářil Jágr. Sáblíková čekala v Soči víc diváků. *IDNES.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/hodnoceni-zoh-v-soci-0lc-/zoh-dalsi-zpravy.aspx?c=A140223_202414_zoh-dalsi-zpravy_tp

Opinion Poll Shows Russians Unhappy About Sochi Corruption. *Radio Free Europe: Radio Liberty* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.rferl.org/content/sochi-corruption/25253938.html>

Putin and the snow leopard: Russia's leader pictured stroking a big (tame) cat as the country prepares to host the Sochi Winter Olympics. *Mail Online* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2551606/Vladimir-Putin-pictured-stroking-snow-leopard-Russia-prepares-host-Sochi-winter-Olympics.html>

Quebec's Big Owe stadium debt is over. *CBC News* [online]. 2006 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/canada/montreal/quebec-s-big-owe-stadium-debt-is-over-1.602530>

Race to the Bottom: Exploitation of Migrant Workers Ahead of Russia's 2014 Winter Olympic Games in Sochi. *Human Rights Watch* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/russia0213_ForUpload.pdf

REITSCHUSTER, Boris. Sochi is to Putin what Berlin in 1936 was to Hitler, says Garry Kasparov. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2014/feb/07/sochi-vladimir-putin-hitler-berlin-garry-kasparov>

ROAN, Dan. Winter Olympics: What now for 2022 after Norway pulls out?. *BBC Sport* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/29455789>

ROSENBERG, Steve. Putin's hopes to burnish Russia's image with Sochi 2014. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26062757>

RUMSBY, Ben. Winter Olympics 2014: email threat to 'blow up' athletes at Sochi Games dismissed by IOC. *The Telegraph* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/winter-olympics/10590826/Winter-Olympics-2014-email-threat-to-blow-up-athletes-at-Sochi-Games-dismissed-by-IOC.html>

Russia: Amnesty Law no substitute for effective justice system. *Amnesty International* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/articles/news/2013/12/russia-amnesty-law-no-substitute-effective-justice-system/>

Russia breaks its 'Zero Waste' commitment for Sochi games. *PBS* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/newshour/rundown/russia-breaks-its-zero-waste-commitment-for-sochi-games/>

Russian city Sochi wins bid to host 2014 Olympics. *USA Today* [online]. 2007 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: usatoday30.usatoday.com/sports/olympics/2007-07-04-sochi-2014_N.htm

Russian Federation: Amnesty International directors to deliver global petition to Russian President ahead of Sochi Olympics : Media Advisory. AMNESTY INTERNATIONAL. *Amnesty International* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/004/2014/en/>

Russian Military to Ensure Security at 2014 Olympics. *Sputnik* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://sputniknews.com/military/20130930/183866130.html>

SAPPENFIELD, Mark. Sochi Olympics report card: So how good were Putin's Games? (+video). *The Christian Science Monitor* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/World/Olympics/2014/0224/Sochi-Olympics-report-card-So-how-good-were-Putin-s-Games-video>

SCHLINDWEIN, Simone. Winter Games in Russia: Who Will Benefit from the Sochi Olympics?. *Spiegel Online* [online]. 2007 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/winter-games-in-russia-who-will-benefit-from-the-sochi-olympics-a-492709.html>

SMITH, Terence. The President Said Nyet. *The New York Times* [online]. 2004 [cit. 2015-02-

05]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/packages/html/sports/year_in_sports/01.20.html

SMITH-SPARK, Laura a Nic ROBERTSON. Putin says gays 'can feel safe' at Sochi Winter Olympics. *CNN* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/01/17/world/europe/russia-putin-sochi/>

Sochi 2014 Winter Olympics: Athletes warned against protests. *BBC* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/25304255>

Sochi city, Russia (Sochy). *Http://russiatrek.org* [online]. 2013 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://russiatrek.org/sochi-city>

Sochi company hired to kill stray dogs ahead of Olympic Games. *CBCNews* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/world/sochi-company-hired-to-kill-stray-dogs-ahead-of-olympic-games-1.2521671>

Sochi games: Georgia protests as Russia expands border zone. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25830623>

Sochi given 2014 Winter Olympics. *BBC Sport* [online]. 2007 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/front_page/6271122.stm

Sochi officials order stray dogs killed ahead of Olympics. *Fox News* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/world/2014/02/03/sochi-officials-order-stray-dogs-killed-ahead-olympics/>

Sochi's mixed feelings over Olympics. *BBC* [online]. 2008 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7746114.stm>

Sochi Winter Olympics 2014: International Olympic Committee receives assurances on anti-gay laws. *The Telegraph* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/winter-olympics/10233350/Sochi-Winter-Olympics-2014-International-Olympic-Committee-receives-assurances-on-anti-gay-laws.html>

STANGLIN, Doug. Freed Pussy Riot members call Russia amnesty a PR stunt. *USA Today* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/news/world/2013/12/23/pussy-riot-member-released/4173379/>

TAGARIS, Karolina. Ten years on, Athens 2004 gives Greece little to cheer. *Reuters* [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://uk.reuters.com/article/2014/08/07/uk-olympics-greece-idUKKBN0G70Y220140807>

TAYLOR, Adam. How The Olympic Games Changed Barcelona Forever. *Business Insider* [online]. 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/how-the-olympic-games-changed-barcelona-forever-2012-7>

TAYLOR, Adam. Why Tokyo's Olympic Costs Will Almost Certainly Overrun The \$5 Billion Budget. *Business Insider* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/tokyo-2020-olympic-budget-is-likely-nonsense-2013-9>

THAROOR, Ishaan. Sochi Olympics Stirs Nationalism of an Exiled People. *Time* [online]. 2014

[cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://time.com/4864/sochi-olympics-russia-circassians/>

The triumph of Vladimir Putin. *The Economist* [online]. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/leaders/21595451-successes-abroad-and-winter-olympics-make-russia-look-strong-where-it-matters-it>

THOMPSON, Anna. Sochi 2014: IOC upbeat despite Olympic Park venue problems. *BBC Sport* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/0/winter-olympics/26016095>

TISDALL, Simon. Putinism could be the next Russian export. *The Guardian* [online]. 2007 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2007/nov/21/tisdallbriefing.simontisdall>

TUYSUZ, Gul a Greg BOTELHO. Officials: 'Air pirate' claims bomb on board, tries to have plane go to Sochi. *CNN* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.cnn.com/2014/02/07/world/europe/turkey-flight-bomb-threat/index.html>

VASILYEVA, Nataliya. Russia breaks 'Zero Waste' Olympic pledge. *Yahoo! News* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://news.yahoo.com/russia-breaks-zero-waste-olympic-pledge-174925994--finance.html>

WANG, Yamei. Russia unveils torch relay route of 2014 Sochi Winter Olympics. *Xinhuanet* [online]. 2012 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english/sports/2012-10/08/c_131891901.htm

WHITESIDE, Kelly. Sochi officials back off plan to kill stray animals. *USA Today* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/sports/olympics/2013/04/18/sochi-russia-winter-olympics-cats-dogs-/2093817>

WILLIAMSON, Hugh a Jane BUCHANAN. The International Olympic Committee Skating on Thin Ice in Sochi. HUMAN RIGHTS WATCH. *Human Rights Watch* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2014/01/29/international-olympic-committee-skating-thin-ice-sochi>

Winter Olympics: Putin cautions gay visitors to Sochi. *BBC* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25785161>

YUHAS, Alan. Mythbusting: Russia, Putin and why the Sochi Olympic Games matter. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/feb/07/russia-putin-sochi-olympic-games>

Periodika

Lidové noviny. Praha: MAFRA, 2013-2014, roč. XXIV-XXV.

Mladá fronta DNES. Praha: MAFRA, 2013-2014, roč. XXIII-XXIV.

Respekt. Praha: RESPEKT PUBLISHING, a.s, 2013, 2014, roč. XIII-XIV.

Rudé právo. Praha: BORGIS, 2013-2014, roč. XXIII-XXIV.

Týden. Praha: EMPRESSA MEDIA a.s, 2013, 2014, roč. XIII-XIV.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Projev Vladimira Putina na konferenci v Guatemale 2007 při výběru hostitelského města pro zimní olympiádu 2014

Příloha č. 2: Srovnání nákladů na vybrané olympijské hry

Příloha č. 3: Podoba Soči necelý měsíc před začátkem her

Příloha č. 4: Fotografie z jednoho z hotelů pro sportovce v Soči

Přílohy:

Příloha č. 1: Projev Vladimira Putina na konferenci v Guatemale 2007 při výběru hostitelského města pro zimní olympiádu 2014

Mr. President, Members of the international Olympic Committee, ladies and gentlemen.

It is a great honor for me to address you today and to present the bid of Sochi to host the Olympic Winter Games in 2014.

The bid has enthusiastic support of the whole of Russia.

We pledge to make the stay of Olympians and Paralympians, spectators, journalists, guests in Sochi a safe, enjoyable and memorable experience.

Sochi is a unique place. On the seashore you can enjoy a fine spring day. But up in the mountains it's winter.

I went skiing there six or seven weeks ago, and I know – real snow's guaranteed.

The ancient Greeks lived around Sochi. I also saw the rock near Sochi to which as legend has it Prometheus was chained. It was Prometheus who gave people fire, fire which ultimately is the Olympic flame.

We guarantee that the Olympic cluster in Sochi will be completed on time. We are allocating a round sum of 12 billion dollars for this.

The cluster is going to become a regional, national and international sports venue. Special emphasis is placed on environment, security, infrastructure, up-to-date means of mass communication.

70 percent of participants will be housed within a five-minute walking distance of the competition venues. Five-minute walking distance. Not bad.

Ladies and gentlemen!

The city of Sochi has exclusive offers: We are working on a list of special privileges for participants and guests of the Games.

For example we plan to lift all restrictions on the minimum stay for delegations. This will be backed up by a special law.

(I have already signed a Decree to this effect).

And one more special privilege:

No traffic jams! I promise!

You may know that we in Russia turn a sports competition into a really spectacular event. And we are good at it. In the past 25 years we have had more than a hundred major competitions.

The recent World Ice Hockey Championship in Moscow was a big success.

Russia is ready to host Winter Olympic and Paralympic Games in 2014. The Olympic family is going to feel at home in Sochi.

Mr. President, members of the International Olympic Committee, ladies and gentlemen!

Millions of citizens of Russia are united by the Olympic dream. Winter sports are very popular in Russia. Our athletes have scored many victories and have made major contributions to the Olympic Movement.

But we have not yet had the honor to celebrate the Winter Olympics.

Our national pledge to you is: the choice of Sochi is the best choice.

But whatever decision you make Sochi's Olympic bid has already brought its benefits.

The Olympic cluster in Sochi will be the first world class mountain sports centre in the new Russia. Let me point out that after the break-up of the Soviet Union Russia has lost all sports venues in the mountains. Would you believe it?

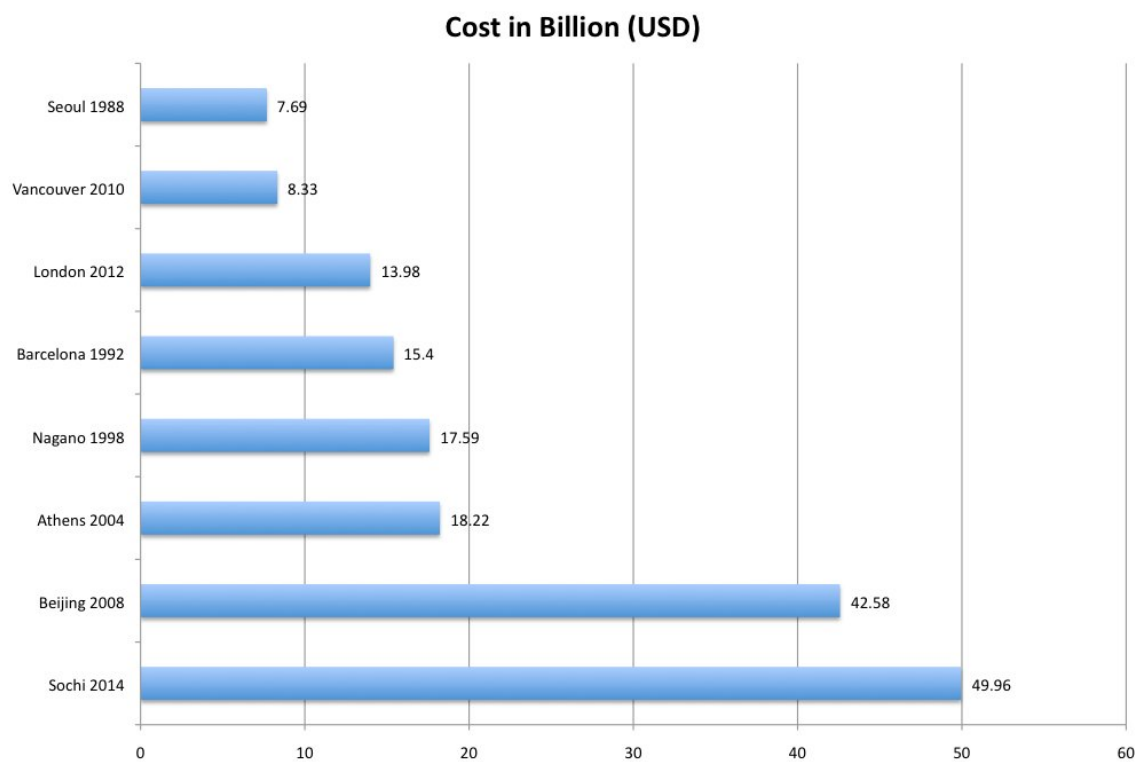
Even today our national teams have no mountain venues in Russia for training.

The state-of-the-art Sochi sports center is our present to all athletes – Olympians and would-be Olympians, to citizens of Russia and guests from abroad.

Sochi is going to become a new world class resort for the new Russia. And the whole world!

And we shall be happy to see you in Russia and in Sochi as our guests. Thank you.

(In French) The Olympic dream of millions of Russians awaits your decision with high hopes.

Příloha č. 2: Srovnání nákladů na vybrané olympijské hry

Zdroj: TAYLOR, Adam. Why Sochi Is By Far The Most Expensive Olympics Ever. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: Why Sochi Is By Far The Most Expensive Olympics Ever Read more: <http://www.businessinsider.com/why-sochi-is-by-far-the-most-expensive-olympics-ever-2014-1#ixzz3Zr4INb00>

Příloha č. 3: Podoba Soči necelý měsíc před začátkem her

Zdroj: MANFRED, Tony. Photos Show Sochi Looking Half-Built And Covered In Trash Two Weeks Before The Olympics. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/sochi-trash-poor-construction-photos-2014-1>

Příloha č. 4: Fotografie z jednoho z hotelů pro sportovce v Soči

Zdroj: JOHNSON, Benny. 2014. *Photographic Proof That Sochi Is A Godforsaken Hellscape Right Now* [online]. 2014 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.buzzfeed.com/bennyjohnson/proof-that-sochi-is-a-godforsaken-hellscape-right-now#.olgBKxVN4>